

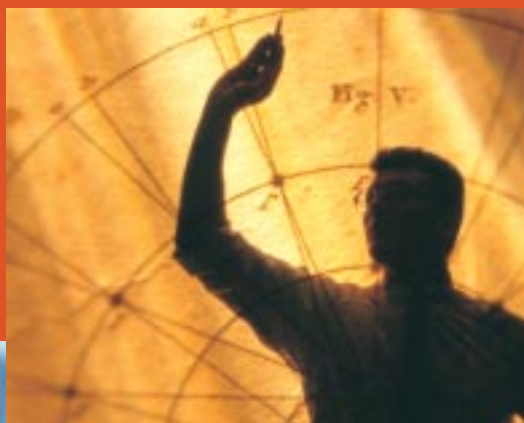
**Informe Anual  
2002**

# Magnituds bàsiques

	2002	2001	(%) Variació
<b>Explotació</b>			
Vendes de gas (GWh)	312.387	276.327	13
Transport de gas (GWh) <sup>(1)</sup>	126.820	90.159	40,7
Nombre de clients de gas	8.104.500	7.538.258	7,5
Quilòmetres de xarxa <sup>(1)</sup>	79.574	73.895	7,7
Potència contractada d'electricitat (GWh)	2.964	2.008	47,6
Contractes per client a Espanya	1,2	1,1	—
<b>Personal</b>			
Nombre d'empleats el 31-12 <sup>(1)</sup>	6.040	6.154	(1,9)
<b>Financers (Milions d'euros)</b>			
Import net de la xifra de negocis	5.267,9	5.530,6	(4,7)
Benefici operatiu brut (Ebitda)	1.366,0	1.483,9	(7,9)
Benefici operatiu	906,7	1.018,6	(11,0)
Inversions totals	1.067,0	1.011,9	5,4
Recursos procedents de les operacions	909,5	1.003,8	(9,4)
Benefici net	805,9	570,9	41,2
<b>Dades per acció (euros/acció)</b>			
Cotització el 31-12	18,07	18,70	(3,4)
Valor comptable	8,92	8,21	8,6
Recursos procedents de les operacions	2,03	2,24	(9,4)
Benefici	1,80	1,27	41,2
Dividend	0,40	0,33	21,2

(1) Per a una adequada comparació entre períodes, les magnituds de l'exercici 2001 i les del primer semestre de 2002 corresponents a Enagás no s'hi han inclòs.

# Missió, Visió, Valors



■ Un nou grup energètic i de serveis, líder i en creixement continu ■



## Missió

La **Missió** del Grup Gas Natural és atendre les necessitats energètiques de la societat, proporcionant als seus clients serveis i productes de qualitat, respectuosos amb el medi ambient, als seus accionistes una rendibilitat creixent i sostenible i als seus empleats la possibilitat de desenvolupar les seves competències professionals.

## Visió

La **Visió** del Grup Gas Natural és ser un grup energètic i de serveis, líder i en continu creixement, amb presència multinacional, que es distingeixi per proporcionar una qualitat de servei excel·lent als seus clients, una rendibilitat sostinguda als seus accionistes, una ampliació d'oportunitats de desenvolupament professional i personal als seus empleats i una contribució positiva a la societat actuant amb un compromís de ciutadania global.

## Valors

Els **Valors** que guien la manera d'actuar del Grup Gas Natural estan basats en l'orientació al client, el compromís amb els resultats, la sostenibilitat, l'interès per les persones, la responsabilitat social, i la integritat, i es defineixen de la manera següent:

### • Orientació al client

Dediquem els nostres esforços a conèixer i satisfer les necessitats dels nostres clients. Volem proporcionar-los un servei excel·lent i ser capaços de donar-los una resposta immediata i eficaç.

### • Compromís amb els resultats

Elaborem plans, assenyalem objectius col·lectius i individuals i prenem decisions en funció del seu impacte en la consecució dels objectius de la nostra Visió, i assegurem l'acompliment dels compromisos adquirits.

### • Sostenibilitat

Desenvolupem els nostres negocis amb un horitzó estratègic que ultrapassa els interessos econòmics immediats, contribuint al desenvolupament econòmic, mediambiental i social, tant a curt com a llarg termini.

### • Interès per les persones

Promovem un entorn de treball respectuós amb els nostres empleats i implicat en la seva formació i desenvolupament professional. Propiciem la diversitat d'opinions, les perspectives, cultures, edats i gèneres en el si de les nostres organitzacions.

### • Responsabilitat social

Acceptem la nostra responsabilitat social corporativa, aportant a la societat els nostres coneixements, capacitat de gestió i creativitat.

Dediquem part dels nostres beneficis a l'acció social, mantenint un diàleg permanent amb la societat per conèixer les seves necessitats i procurar-ne la satisfacció, de manera que incrementi la credibilitat i el prestigi del nostre Grup.

### • Integritat

Totes les persones del Grup ens hem de comportar amb honestedat, rectitud, dignitat i ètica, i així contribuir a l'augment de la confiança de la societat respecte a la nostra empresa.

La Direcció del Grup actuarà amb transparència i responsabilitat davant de totes les parts interessades.

# Govern de la Societat

La Junta General Extraordinària de Gas Natural SDG, celebrada el 16 de desembre, va aprovar ampliar a dotze el nombre de membres del Consell d'Administració i incorporar dos consellers independents.

Després de la Junta d'Accionistes, el Consell d'Administració va quedar configurat per cinc consellers nomenats a proposta de "la Caixa", cinc més nomenats a proposta de Repsol YPF, i dos consellers independents a proposta d'ambdós accionistes.

A la propera Junta General Ordinària de Gas Natural SDG es proposarà la modificació dels estatuts de la companyia, amb la finalitat d'ampliar de dotze a setze el nombre de membres del Consell i així poder nomenar quatre consellers independents més, fins a un total de sis. Els accionistes majoritaris de la companyia, "la Caixa" i Repsol YPF, van signar un acord en aquest sentit sobre els òrgans de govern de la societat.

Així mateix, hi ha en procés d'elaboració un nou reglament del Consell d'Administració, d'acord amb les millors recomanacions sobre normes de bon govern en les societats cotitzades.

## Consell d'Administració

### President

Sr. Antoni Brufau i Niubó\*

### Conseller Delegat

Sr. José Luis López de Silanes Busto\*

### Consellers

Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui  
Sr. Josep Manuel Basañez i Villaluenga\*  
Sr. Ramón Blanco Balín\*  
Sr. Santiago Cobo Cobo  
Sr. Isidre Fainé i Casas\*  
Sra. M. Isabel Gabarró i Miquel  
Sr. Carlos Losada Marrodán  
Sr. Carmelo de las Morenas López  
Sr. Miguel Ángel Remón Gil\*  
Sr. Gregorio Villalabeitia Galarraga

### Secretari

Sr. Mariano Martín Rosado

### Vice-secretari

Sr. Felip Cañellas i Vilalta

\* Membres de la Comissió Executiva

## Comissions del Consell d'Administració

### Comissió de Nomenaments i Retribucions

#### President

Sr. Antoni Brufau i Niubó

#### Vocals

Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui  
Sr. Ramón Blanco Balín  
Sr. Miguel Ángel Remón Gil

### Comissió d'Auditoria i Control

#### President

Sr. Carmelo de las Morenas López

#### Vocals

Sr. Josep Manuel Basañez i Villaluenga  
Sra. M. Isabel Gabarró i Miquel  
Sr. Gregorio Villalabeitia Galarraga



El Comitè de Direcció del Grup, presidit pel Conseller Delegat de Gas Natural SDG, s.A. Sr. José Luis López de Silanes, està format per:  
*(d'esquerra a dreta, de dalt a baix)*



## Comitè de Direcció

### Director General de Nous Negocis

Sr. Andrés Arregui Giménez

### Director General de Comercialització Espanya

Sr. Joan Saurina i Gispert

### Director General Internacional

Sr. Alberto Toca Gutiérrez Colomer

### Director General de Proveïments

Sr. Carlos Torralba Gallego

### Director Corporatiu Financer

Sr. Carlos J. Álvarez Fernández

### Director Corporatiu de Planificació

Sr. José M. Egea Krauel

### Director Corporatiu e-Business

Sr. Pere A. Fàbregas i Vidal

### Director Corporatiu de Sistemes d'Informació

Sr. Andrés García Guerrero

### Director Corporatiu de Recursos Humans

Sr. Francisco J. Gea Barberá

### Director Corporatiu de Relacions Externes

Sr. Jaume Giró i Ribas

### Director Corporatiu de Tecnologia, Medi Ambient, Qualitat i Seguretat

Sr. Antoni Llardén i Carratalá

### Director Corporatiu Jurídic

Sr. Mariano Martín Rosado

### Director Corporatiu d'Enginyeria i Compres

Sr. Joan Pujol i Nogué

# Carta del President



## Senyores i Senyors Accionistes:

El món està canviant i les empreses no poden ser alienes a aquest canvi. Avui se n'espera que, a més de la seva responsabilitat bàsica, exerceixin un paper destacat en la millora de la societat. Si aquest objectiu s'aconsegueix, probablement l'empresa serà la institució amb més força, credibilitat i autoritat moral de la societat del segle XXI.

Aquest que vivim és un moment singular. La nostra societat occidental és, globalment, una societat amb nivells més alts de desenvolupament, més qualitat de vida, més informació i més oportunitats que mai a la història. No obstant, al mateix temps, hi ha una sensació creixent d'incertesa, de desconfiança i de manca de comunicació.

Ara, en la mesura de les seves possibilitats, és quan el sector empresarial ha de prendre la iniciativa i demostrar que és una part activa,

avançada i, en definitiva, capdavantera de la societat. En part per això, en aquest Informe Anual, a més dels resultats de l'exercici de 2002, els volem presentar la Missió, la Visió i els Valors amb els quals, al Grup Gas Natural, ens proposem d'afrontar nous reptes i responsabilitats en aquest entorn de canvi i fortament competitiu en el que desenvolupem la nostra activitat.

És una declaració de principis que mostra el compromís que Gas Natural sdbg va assumir des del moment de la seva creació: contribuir a un futur millor i augmentar la qualitat de vida de les persones, alhora que oferir una rendibilitat creixent i sostinguda als seus accionistes. És un compromís renovat dia a dia, que creix amb el suport a molt diverses iniciatives socials, culturals i mediambientals a les diferents comunitats i països del món on el Grup és present.



Després d'aquestes breus reflexions, permetin-me que els passi a resumir els nostres objectius estratègics per als propers anys i els excel·lents resultats que hem tingut durant l'any 2002.

Aquests resultats posen de manifest, un cop més, la solidesa i rendibilitat del nostre Grup que, junt al continu augment de l'eficiència del nostre servei, ens permetrà competir amb èxit en el marc de la completa liberalització dels mercats energètics del nostre país.

### Objectius estratègics

En aquest sentit, el procés de liberalització del sector del gas natural a Espanya, iniciat la segona meitat de la passada dècada, va ser culminat amb èxit l'any 2002. Això vol dir que, des del passat 1 de gener de 2003, qualsevol usuari pot triar lliurement la seva empresa subministradora de gas natural, sigui quin sigui el seu nivell de consum.

Aquest important i definitiu pas endavant en el procés de liberalització del sector gasista, també es veurà afavorit perquè el gas natural, com assenyalava el Document de Planificació i Desenvolupament de les Xarxes de Transport Elèctric i Gasista 2002-2011, aprovat per la Secretaria d'Estat d'Energia el setembre de 2002, es confirma com l'energia que presentarà un creixement més gran el proper decenni, fins a representar el 22,5% del consum total d'energia primària l'any 2011, enfront del 14,5% estimat per al 2002.

En aquest context de contínua expansió i creixement del sector gasista espanyol, el Grup Gas Natural preveu consolidar al voltant del 70% la seva quota de mercat, mantenir l'elevat creixement interanual, i augmentar la contribució als resultats de les activitats no regulades, com són la generació elèctrica, l'activitat exterior i l'oferta de nous productes i serveis.

Pel que fa als proveïments de gas, el Grup Gas Natural continuarà desenvolupant l'avantatge competitiu que li proporciona la seva actual cartera de contractes i la seva àmplia flota de vaixells metaners. Els objectius del Grup són aconseguir la màxima eficiència en la compra de gas, i assegurar fonts competitives i diversificades amb contractes a llarg termini. Per a això, preveu doblar el volum de gas natural

liquat (GNL) -que assolirà els 18 Bcm l'any 2007-, i participar més activament, junt amb Repsol YPF, en la seva cadena de valor.

En l'apartat d'infraestructura bàsica, un cop materialitzada la desinversió a Enagás, acomplint el Reial Decret 6/2000, l'objectiu del Grup Gas Natural és assegurar que es faci el necessari procés d'expansió de les plantes de regasificació i de les xarxes de transport de gas natural, i incrementar en un 50% la capacitat del gasoducte Magrib-Europa, per contribuir a donar una completa cobertura al creixement previst de la demanda a Espanya.

■ Mantindrem un elevat creixement interanual, i augmentarem la contribució als resultats de les activitats no regulades ■

Pel que fa a la distribució, l'objectiu és augmentar en 1,5 milions la xifra de clients a Espanya, i en 1,8 milions la de l'Amèrica Llatina, per assolir una xifra superior als 11 milions l'any 2007. Al mateix temps, preveiem una millora del 30% quant al nombre de clients per empleat, i una reducció del 15% en les despeses operatives per client.

En el negoci elèctric, a més de les noves centrals que tenim en marxa, desenvoluparem nous projectes de generació en altres zones de la geografia espanyola, aprofitant l'avantatge competitiu que ens proporciona la utilització de gas natural per generar electricitat.

En resum, les condicions favorables del mercat i el nostre sòlid posicionament actual, ens permetran mantenir unes elevades taxes de creixement durant els propers anys i continuar augmentant la rendibilitat per als nostres accionistes, millorant alhora l'oferta de productes i serveis per als nostres clients.



## Resultats 2002

Pel que fa als resultats de l'exercici 2002, el benefici net consolidat del Grup Gas Natural va assolir els 806 milions d'euros, xifra que representa un increment superior al 41% respecte a l'any 2001.

Aquest resultat net es situaria al nivell de l'obtingut en l'exercici anterior, si no es tinguessin en compte les plusvàlues netes obtingudes l'any 2002 per la venda de les participacions a Enagás i a Gas Natural México, ni els corresponents efectes en el propi resultat net a causa del canvis en aquestes participacions.

- Continuarem augmentant la rendibilitat per als nostres accionistes i l'oferta de productes i serveis per als nostres clients ■

El nombre total de clients va augmentar en 567.000 durant l'any 2002, i va superar la xifra de 8.100.000, 4.200.000 dels quals corresponen a Espanya i més de 3.900.000 a l'Amèrica Llatina.

Les vendes totals de gas del Grup van assolir els 312.387 GWh, un 13% més que les aconseguides l'any 2001. Dins de l'activitat de comercialització, les vendes de gas del Grup en el mercat liberalitzat espanyol van assolir els 84.521 GWh, xifra que representa un 29% més que l'any anterior. Les vendes en l'activitat de distribució de gas a Espanya, que inclouen les vendes de gas de tarifa i els serveis d'Accés de Tercers a la Xarxa (ATR), van assolir els 133.991 GWh, un 6% més que l'any 2001.

En l'activitat de *trading* i transport de gas, el volum de gas operat a l'exterior l'any 2002 va superar els 19.400 GWh, un 51% més que en l'exercici anterior. Així mateix, el volum de gas operat a Espanya es va duplicar respecte al 2001, superant els 42.000 GWh.

Pel que fa a l'activitat en el negoci elèctric durant l'any 2002, les nostres vendes d'electricitat en el mercat liberalitzat a Espanya es van triplicar respecte a l'any 2001, i van assolir els 2.571 GWh. Cal destacar, en l'apartat de generació i *trading* d'electricitat, la posada en marxa de les dues primeres centrals de cicle combinat del nostre Grup, i que l'energia generada i venuda a la companyia Operadora del Mercado Español de Electricidad (OMEL), va superar els 2.075 GWh, xifra que representa un grau de cobertura sobre l'electricitat comercialitzada pel Grup Gas Natural del 81%.

També va continuar augmentant la comercialització de nous productes i serveis per a la llar i les petites empreses. En aquest sentit, els contractes de productes i serveis addicionals a la venda de gas i d'electricitat superaven els 711.200 a finals de 2002, amb un increment del 43% respecte als contractes vigents al tancament de 2001. Això situa el ratio de contractes per client en 1,2.

En l'activitat de comunicacions, la xarxa troncal del Grup va assolir els 6.000 quilòmetres a finals de 2002, i la fibra òptica arrendada a tercers al llarg de l'any va superar els 54.300 quilòmetres.

En l'àmbit internacional, les vendes de l'activitat de gas a l'Amèrica Llatina van superar els 128.300 GWh, i la xifra de clients es va incrementar en 280.000, assolint els 3.908.000 a finals d'any.

Les inversions totals van ser de 1.067 milions d'euros, un 5,4% més que en l'exercici anterior. Sense tenir en compte les inversions realitzades per Enagás, aquest increment hagués estat del 18%. El grau d'autofinançament de les inversions en l'exercici va ser del 85%.

Les inversions materials en distribució de gas van continuar tenint el pes més elevat sobre el total, amb un 52%, un cop excloses les inversions d'Enagás. Aquestes inversions es van destinar fonamentalment a l'expansió de la xarxa de distribució a Espanya, amb més de 2.800 nous quilòmetres respecte a l'any anterior.

## Evolució borsària

Després d'aquest resum dels resultats més destacats aconseguits pel nostre Grup durant l'any 2002, ara els voldria fer un breu comentari sobre l'evolució borsària de les accions de Gas Natural SDG durant l'exercici. Com saben, l'any 2002 va continuar sent un any molt difícil per a les borses de tot el món, sobretot a causa de la desacceleració econòmica, de la incertesa davant de la situació de l'Amèrica Llatina i de la pèrdua de confiança dels inversors a causa d'alguns escàndols financers internacionals.

- Les accions de Gas Natural SDG continuaran sent una excel·lent oportunitat d'inversió i de creació de valor ■

A Espanya, l'Ibex 35 va tancar amb pèrdues per tercer any consecutiu, amb un descens del 23,1%. Malgrat aquesta situació, les accions de Gas Natural SDG van registrar un més bon comportament que l'Ibex 35, i també més bo que el sector d'*utilities*, tancant l'exercici a un preu de 18,07 euros, amb un descens del 3,4%.

Senyores i Senyors Accionistes: les accions de Gas Natural SDG han estat i són un valor sòlid i rendible en el mig i en el llarg termini, i estem segurs que ho continuaran sent en el futur, oferint als accionistes i inversors excel·lents oportunitats d'inversió i de creació de valor en els sectors de l'energia i dels serveis, reconeguts

com de gran potencial de creixement. En aquest sentit, la favorable marxa del Grup ens ha permès augmentar, un any més, el dividend, que va passar de 0,33 euros per acció l'any 2001, a 0,40 euros per acció l'any 2002.

Voldria acabar manifestant, en nom del Consell d'Administració i en el meu propi, el nostre més sincer agraïment a totes les persones que formen part del Grup Gas Natural, a cada un dels països on som presents, que han continuat demostrant la seva capacitat per adaptar-se al nou entorn i la seva gran professionalitat i dedicació.

Finalment, també els vull agrair a vostès, Senyores i Senyors Accionistes, i molt especialment als nostres accionistes majoritaris, Repsol YPF i "la Caixa", la confiança, suport i estímul que sempre ens han ofert, i que continua sent fonamental per consolidar la nostra posició de lideratge a Espanya i, alhora, fer de Gas Natural un dels grups energètics i de serveis de més creixement i projecció al món.



**Antoni Brufau i Niubó**  
President del Consell d'Administració

# Fets més significatius

## Primer trimestre

- Fa 10 anys de la celebració de la Junta General Extraordinària que va aprovar la creació de Gas Natural SDG, com a resultat de la fusió de Catalana de Gas, Gas Madrid i els actius de gas canalitzat de Repsol YPF.

- El conseller delegat del Grup Gas Natural, José Luis López de Silanes, el primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, Xavier Casas, i la regidora del districte de Ciutat Vella, Katy Carreras, signen un acord de col·laboració per instal·lar fanals de gas al Barri Gòtic de Barcelona i recuperar aquest sistema d'enllumenat públic.

- Gas Natural Castilla y León obté la renovació de la certificació de qualitat d'acord amb la norma ISO 9001:2000, esdevenint la primera distribuïdora del Grup a obtenir la renovació.

- Gas Natural Servicios, junt amb SegurCaixa i Marsh, llança l'Assegurança Llar Gas Natural, producte d'àmplia cobertura i servei personalitzat, adreçat a clients i no clients de l'empresa gasista a Espanya.

- El Grup Gas Natural sincronitza, per primera vegada, el seu grup generador de 400 MW de San Roque (Cadis) amb la xarxa elèctrica nacional. D'aquesta manera, es produeixen a Espanya els primers quilovats hora d'electricitat amb la tecnologia de cicles combinats de gas.

- El president del Grup Gas Natural, Antoni Brufau, i el conseller d'Indústria de la Generalitat de Catalunya, Antoni Subirà, van inaugurar l'eix gasista que subministra gas natural a sis municipis del Tarragonès i del Baix Penedès.



■ 10è aniversari de la creació del Grup Gas Natural ■



- El president de Gas Natural Castilla y León, Marcial Manzano, i el president del consorci Salamanca 2002, Julián Lanzarote, subscriuen un conveni de suport al projecte "Salamanca 2002, ciutat europea de la cultura", per desenvolupar la posició de Salamanca com a ciutat emblemàtica de la cultura, tant en l'àmbit nacional com internacional.

- El conseller delegat del Grup Gas Natural, José Luis López de Silanes, i el conseller de Medi Ambient de la Comunitat de Madrid, Pedro Calvo, firmen a Madrid un conveni per protegir el medi ambient de la Comunitat i fer compatible el progrés i el desenvolupament econòmic amb la protecció de l'entorn natural.

- El president de la Comunitat de Madrid, Alberto Ruiz Gallardón, lliura al conseller delegat del Grup Gas Natural, José Luis López de Silanes, la llicència d'utilització del segell de qualitat "Madrid Excelente".



- El president del Grup Gas Natural, Antoni Brufau, participa, amb els representants d'altres 60 companyies i organitzacions espanyoles, en l'elaboració del Codi de Govern per a l'empresa sostenible, durant la celebració del III Fòrum Empresa i Desenvolupament Sostenible.

- El 15 de febrer, el Ministeri d'Economia aprova tres noves Ordres Ministerials que estableixen la retribució de les activitats regulades del sector del gas natural, les noves tarifes per als consumidors finals i els peatges i cànon que han de pagar els consumidors que facin servir les instal·lacions bàsiques d'emmagatzematge, transport i distribució.

- Gas Natural SDG i Iberdrola formalitzen l'operació de compravenda del 13,25% de les accions de la companyia Gas Natural México, amb la qual cosa la participació del Grup Gas Natural a la distribuïdora mexicana passa del 100% al 86,75%.





## Segon trimestre

- El Grup Gas Natural celebra a Barcelona la Junta General d'Accionistes. El president i el conseller delegat del Grup Gas Natural, Antoni Brufau i José Luis López de Silanes, anuncien els principals eixos estratègics per al període 2002-2006. Així mateix, s'aprova un augment del dividend corresponent als resultats de l'exercici 2001 respecte al de l'exercici anterior, del 18%.

- La Comissió Executiva de Gas Natural SDG designa els bancs coordinadors de l'operació de l'OPV (Oferta Pública de Venda) del 65% d'Enagás.
- El Consell d'Administració d'Enagás aprova el nomenament d'Antonio González-Adalid com a president executiu d'Enagás.
- Gas Natural SDG i l'Empresa Municipal de Transports de Madrid (EMT) firmen un acord de col·laboració per posar en circulació tres autobusos equipats amb un sistema de pila de combustible, que fa servir hidrogen generat a partir de gas natural i que no produeix emissions contaminants.



## ▪ L'OPV d'Enagás acaba en èxit ▪

- El director general de Gas Natural Cegas, Pedro Sáenz de Santamaría, junt amb el conseller d'Innovació i Competitivitat, Fernando Castelló, i l'alcalde d'Alcoi, Miguel Peralta, van inaugurar l'arribada del gas natural a Alcoi (Alacant).
- El Grup Gas Natural, mitjançant Gas Natural Internacional SDG, adquireix el 14,67% de Gas Natural ESP (Colòmbia), el 21,99% de Serviconfort Colombia ESP (Colòmbia), el 9,87% de CEG (Brasil) i el 13,13% de Ceg Rio (Brasil), amb la qual cosa reforça la seva posició empresarial en aquestes societats, en les quals ja era present.

- Gas Natural SDG s'adhereix al Pacte Mundial de Nacions Unides, l'objectiu del qual és fomentar l'adopció de nous principis universals en els àmbits dels drets humans, normes laborals i medi ambient.

- La Fundació Gas Natural i la Universitat Autònoma de Barcelona organitzen un seminari sota el títol "De Rio a Johannesburg: un repàs a l'estat mediambiental del món", coincidint amb els actes de celebració del desè aniversari dels estudis de Ciències Ambientals impulsats per la universitat catalana.

- La venda del 23% de Gas Natural SDG, per part de Repsol YPF, permet incrementar el capital lliure a borsa (*free float*) i, en conseqüència, la liquiditat de les accions. En aquest sentit, el Comitè Assessor Tècnic de la Societat de Borses acorda augmentar la participació de Gas Natural SDG a l'Ibex 35 pel 100% de la seva capitalització borsària.

- El Grup Gas Natural sincronitza a la xarxa elèctrica nacional el seu grup de cycle combinat de Sant Adrià de Besòs (Barcelona). La instal·lació consta d'un grup generador de 400 MW de potència. Aquest fet significa que el Grup Gas Natural ja compta amb dos grups generadors d'electricitat en marxa i es consolida com a empresa líder a Espanya en l'ús de la tecnologia de cycles combinats.



- Repsol YPF realitza el maig una Oferta Privada de Venda d'accions de Gas Natural SDG. El nombre d'accions ofertes va ser de 102.988.486, representatives d'un 23% del capital social de la companyia, al preu de 19,50 euros per acció. La demanda registrada va superar 2,3 vegades l'oferta. Després d'aquesta operació, la participació de Repsol YPF a Gas Natural SDG es situa en el 24%.

- El 16 de maig, "la Caixa" i Repsol YPF, principals accionistes de Gas Natural SDG, formalitzen la renovació de l'acord subscrit entre ambdues parts el gener de 2000.

- Durant el segon trimestre de 2002, d'acord amb el calendari inicial, es realitza l'Oferta Pública de Venda d'accions del 65% d'Enagás. L'operació es va iniciar el 26 d'abril de 2002 amb l'aprovació, per part del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, del disseny de l'operació i amb el registre de la Comunicació Prèvia a la Comissió Nacional del Mercat de Valors el dia 6 de maig. Les accions d'Enagás comencen a cotitzar en el Mercat Continu el 26 de juny, amb el *ticker* identificador d'ENAG.

### Tercer trimestre

- El Grup Gas Natural llança a Espanya el pla de pagaments mensual "Pla 12", que permet als clients adaptar les factures del gas a les seves necessitats, pagant una quantitat fixa mensual.
- El delegat de Gas Natural Castilla y León a la província de Palència, Luis Sanz, junt amb l'alcalde de Grijota, Juan Carlos Pando, i la delegada territorial de la Junta de Castilla y León a Palència, Rosa Cuesta, van inaugurar el subministrament de gas a la localitat de Grijota.
- El director corporatiu *e-Business*, Pere Fàbregas, recull, al Fòrum d'IBM celebrat a Madrid, el premi a la segona millor *web* gran empresa d'Espanya atorgat al Portal Gas Natural, dins de la IV edició dels premis "Los favoritos de Expansión Directo".
- El director general de Gas Natural Andalucía, Andrés Membrillo, participa a l'acte de lliurament dels diplomes als alumnes que van assistir al I Curs Magister sobre Gestió i Conservació de la Biodiversitat en els Tròpics, patrocinat pel Grup Gas Natural junt amb l'empresa Aigües de Barcelona (AGBAR).
- El Comitè de Direcció i la Comissió Executiva de Gas Natural mantenen la seva reunió anual, a La Manga (Múrcia), sobre l'estratègia del Grup i els objectius de la companyia durant el període 2002-2006.
- Gas Natural SDG adjudica a Siemens la construcció d'una central de cycle combinat a Arrúbal (La Rioja), sota la modalitat de "claus en mà", així com l'operació i el manteniment de les noves instal·lacions durant els propers anys.
- El vice-president segon del Govern per a Afers Econòmics, Rodrigo Rato, inaugura les dues unitats de cycle combinat que Endesa i el Grup Gas Natural han instal·lat a San Roque (Cadis).
- El conseller delegat del Grup Gas Natural, José Luis López de Silanes, i el president de l'Associació Espanyola de Fabricants de Rajoles i Paviments Ceràmics (ASCER), Fernando Diago, firmen un nou acord per al subministrament de

gas natural fins a l'any 2005, a més de dues-centes empreses rajoleres, amb un consum anual de gairebé 19.500 GWh d'energia.

- El Grup Gas Natural inicia l'ampliació de la capacitat del gasoducte Magrib-Europa. La inversió prevista per ampliar un 50% la capacitat de transport del gasoducte és de gairebé 75 milions d'euros.
- Gas Natural Servicios firma un acord de col·laboració amb Securitas Direct, empresa líder en el sector de la seguretat privada, per a la comercialització de sistemes de seguretat, tant per a llars com per a comerços i petites empreses.
- El Grup Gas Natural crea i registra a Itàlia la societat Gas Natural Vendita S.p.A., amb l'objectiu d'iniciar la comercialització de gas natural en el mercat italià. La creació d'aquesta empresa, amb seu a Milà, s'emmarca dins de la política d'expansió internacional i de diversificació del negoci que el Grup Gas Natural desenvolupa.
- El Consell de Ministres aprova el Document de Planificació i Desenvolupament de les Xarxes de Transport Elèctric i Gasista 2002-2011, que confirma les favorables expectatives que assenyalen el gas natural com la font d'energia que presentarà un creixement més gran en el proper decenni, fins a representar el 22,5% del consum total d'energia primària l'any 2011 enfront del 12,8% de 2001.





### Quart trimestre

- El delegat de Gas Natural Cegas a València, Juli Quintas, i l'alcalde d'Albalat de la Ribera, Juan Bautista Ferrando, presideixen l'acte de presentació de l'arribada del gas natural a la localitat.
- Gas Natural SDG i Repsol YPF participen en la societat encarregada del desenvolupament d'un nou portal de serveis a Internet per a empreses instal·ladores.
- L'Ajuntament de Reus i l'empresa FCC, amb la col·laboració de Gas Natural SDG, posen en marxa 16 camions que fan servir el gas natural com a combustible, i així contribueixen a reduir les emissions contaminants a l'atmosfera.

- Gas Natural SDG celebra una Junta Extraordinària en la qual s'aprova l'augment del nombre de membres del Consell d'Administració fins a dotze. D'aquesta manera, s'incorporen dos consellers independents.
- El Consell d'Administració de Gas Natural SDG acorda el pagament d'un dividend brut de 0,17 euros per acció, a compte dels resultats de l'exercici 2002, xifra que suposa un increment del 21% respecte al de l'any anterior.
- El Grup Gas Natural, mitjançant la seva companyia proveïdora integral de serveis, Gas Natural Servicios, llança al mercat un nou producte, el Servei Manteniment Negoci, que inclou la supervisió d'instal·lacions en establiments comercials i petites empreses.

### Primera operació comercial de Gas Natural Vendita a Itàlia



- La Direcció Corporativa d'*e-Business*, amb la participació d'un ampli equip multidisciplinar, posa en marxa la nova intranet del Grup, NaturalNet, eina informàtica necessària per al desenvolupament del treball diari.
- El subministrament de gas natural arriba fins als municipis de Cantàbria, Mortera i Puente Arce. El Pla de gasificació previst pel Grup Gas Natural té previst portar el gas natural a tota la comunitat de Cantàbria.

- El president de Gas Natural SDG, Antoni Brufau, s'entrevista amb Fernando Henrique Cardoso, president de la República Brasileira, per presentar-li els principals projectes i inversions que el Grup ha previst de realitzar al Brasil en els propers anys.
- El Grup Gas Natural, mitjançant Gas Natural Vendita, realitza la primera venda de gas natural liquat (GNL) en el mercat italià a ENEL, empresa nacional d'energia elèctrica d'Itàlia.
- El Grup Gas Natural, mitjançant Gas Natural Servicios, llança al mercat, junt amb Winterthur Seguros i Marsh, dues noves assegurances, SegurNegoci i SegurComunitats, adreçades a cobrir les necessitats de comerços i petites empreses, i comunitats de propietaris, respectivament.

# Anàlisi econòmica

## Anàlisi econòmica consolidada

El Grup Gas Natural va obtenir un benefici net consolidat de 805,9 milions d'euros durant l'exercici 2002, xifra que representa un increment del 41% respecte a l'any 2001.

Aquest resultat net es situaria al nivell obtingut en l'exercici anterior si no es tinguessin en compte les plusvàlues netes obtingudes l'any 2002 per la venda de les participacions a Enagás i a Gas Natural México, ni els corresponents efectes en el resultat net pels canvis en aquestes participacions.

Així mateix, aquesta xifra inclou el resultat corresponent al subgrup Enagás (Enagás, Gasoducto Al-Andalus i Gasoducto de Extremadura) per integració global fins al 30 de juny de 2002 i, a partir d'aquesta data, els resultats per la participació del Grup Gas Natural (40,9%) es consoliden per posada en equivalència, incorporant també els resultats de les filials portugueses d'Enagás (Gasoducto Campo Maior-Leiria-Braga i Gasoducto Braga-Tui).



El resultat operatiu brut (Ebitda) va assolir els 1.366 milions d'euros l'any 2002. Aquesta xifra representa un descens del 7,9% respecte a l'exercici anterior, a causa principalment del canvi de mètode de consolidació d'Enagás, així com a l'impacte de la devaluació del pes en les operacions a l'Argentina.

L'Ebitda ajustat, és a dir, sense tenir en compte les particularitats comentades, així com les variacions en el perímetre de consolidació després de l'adquisició de participacions addicionals en les societats brasileres i colombianes, i el canvi del mètode de consolidació de les participacions en les societats EMPL i Metragaz, hagués assolit els 1.102,5 milions d'euros, un 2% superior a l'Ebitda també ajustat de l'exercici anterior.

Els resultats de 2002 es van caracteritzar per la major contribució de les activitats del Grup Gas Natural en comercialització, *trading* i transport internacional, així com per l'impuls dels negocis a la resta de l'Amèrica Llatina. Així mateix, destaca el manteniment dels resultats a l'àrea de distribució de gas a Espanya, que compta amb un nou marc retributiu des del 19 de febrer de 2002, i la recuperació de les pèrdues incorregudes en la comercialització d'electricitat durant el primer semestre de 2002.

Les inversions totals del Grup Gas Natural van assolir els 1.067 milions d'euros.

La inversió financera va assolir els 163,5 milions d'euros i la inversió material els 858,1 milions d'euros, un 3% més que l'any 2001 sense tenir en compte les inversions realitzades per Enagás.

La major part de les inversions materials, un percentatge del 52%, un cop excloses les inversions d'Enagás, es va destinar a l'àrea de distribució de gas, i principalment a l'expansió de la xarxa de distribució a Espanya.

La inversió material en generació i *trading* d'electricitat va assolir els 228,7 milions d'euros, que inclouen l'inici de la construcció dels dos grups de generació elèctrica amb cicles combinats a Arrúbal (La Rioja) de 400 MW cada un.

La inversió en *trading* i transport internacional de gas va ser de 12,2 milions d'euros, corresponents a la inversió realitzada fins al 31 de desembre de 2002 en el projecte d'ampliació de la capacitat del gasoducte Magrib-Europa fins als 136.000 GWh anuals.

El *cash flow*, sense tenir en compte els resultats extraordinaris, es va situar en els 909,5 milions d'euros.

#### • Anàlisi de resultats per activitats

Els negocis que mostra aquest apartat es corresponen amb les divisions organitzatives del Grup i són les següents:

#### Comercialització Espanya

- Distribució de gas: inclou les activitats retribuïdes de distribució de gas, la comercialització de tarifa i el transport secundari, així com les activitats no retribuïdes de distribució (lloguer de comptadors, preses a clients, etc.)

- Comercialització: aplega la comercialització en els mercats liberalitzats de gas i d'electricitat, així com la comercialització d'altres productes i serveis (contractes de manteniment, assegurances, etc.)

#### Nous Negocis

- Generació i *trading* d'electricitat: mostra les activitats de generació d'electricitat per cicles combinats del Grup, el *trading* per la compra d'electricitat a la companyia Operadora del Mercado Español de Electricidad (OMEL) i la venda a la societat comercialitzadora del Grup, i la cogeneració.

- Comunicacions: inclou l'activitat de lloguer i manteniment de la fibra òptica del Grup.

#### Proveïment

- *Trading* i transport de gas: inclou l'activitat de venda de gas al major, la gestió del transport marítim i l'operació del gasoducte Magrib-Europa. Com a vendes al major també s'inclouen les vendes a Enagás amb destinació al mercat regulat d'altres societats distribuïdores de gas alienes al Grup Gas Natural, i les vendes de gas a conseqüència de l'adjudicació del 25% del contracte algerià amb destinació al mercat liberalitzat.

#### Internacional

- Argentina: correspon bàsicament a l'activitat de distribució de gas de la filial del Grup a l'Argentina, Gas Natural BAN.

- Resta d'Amèrica Llatina: correspon a les activitats de distribució de gas desenvolupades pel Grup al Brasil, Colòmbia i Mèxic. En el cas del Brasil, els resultats de la distribució de gas a Rio de Janeiro es consoliden per integració proporcional, si bé les magnituds físiques s'inclouen en la seva totalitat.

Els resultats d'Enagás no s'han inclòs en cap d'aquestes activitats. Així mateix, als efectes de la presentació s'han agrupat la resta de negocis del Grup, atesa la seva escassa rellevància individual, i la corporació.

## Anàlisi econòmica per activitats

### Contribució a l'Ebitda

(Milions d'euros)	Any 2002	%	Any 2001	%	Variació (%)
Distribució de gas	660,9	48,4	660,0	44,5	0,1
Comercialització	47,0	3,4	21,2	1,4	—
Generació i <i>trading</i> d'electricitat	8,1	0,6	0,9	0,1	—
Comunicacions	20,6	1,5	18,9	1,3	9,0
<i>Trading</i> i transport de gas	312,3	22,9	238,3	16,1	31,1
Argentina	42,0	3,1	159,3	10,7	(73,6)
Resta d'Amèrica Llatina	99,1	7,2	72,6	4,9	36,5
Enagás	164,9	12,1	247,0	16,6	(33,2)
Altres	11,1	0,8	65,7	4,4	(83,1)
<b>Total Grup</b>	<b>1.366,0</b>	<b>—</b>	<b>1.483,9</b>	<b>—</b>	<b>(7,9)</b>

#### • Distribució de gas

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de distribució de gas a Espanya va assolir els 2.134,5 milions d'euros, quantitat inferior a la xifra assolida l'any anterior, a causa bàsicament de la diferent estructura dels ingressos i els marges del mercat regulat, conseqüència de l'aplicació del nou sistema de retribució a partir del 19 de febrer de 2002, així com per l'evolució descendent del preu de compra de gas i el seu trasllat a tarifa.

L'Ebitda de l'activitat de distribució de gas va ser de 660,9 milions d'euros, xifra pràcticament igual a la de l'any anterior. Aquests resultats inclouen l'aplicació del nou sistema de retribució. El positiu efecte de l'estacionalitat dels marges en el període comprès de l'1 de gener fins a l'aplicació del nou sistema retributiu, així com la creixent contribució de les activitats no retribuïdes de la distribució de gas, van permetre equilibrar l'efecte de l'aplicació del nou sistema de retribució.

El resultat operatiu va assolir els 425,6 milions d'euros, un 6% inferior al de l'any anterior, a causa de l'augment de les amortitzacions i a l'increment en la dotació a les provisions de circulat.

#### • Comercialització

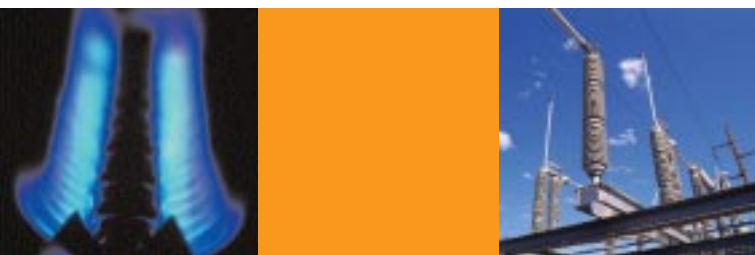
L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de comercialització a Espanya va assolir els 1.336,8 milions d'euros, xifra que representa un increment del 23% respecte a la de l'any anterior. Aquest augment té la causa fonamentalment en el traspàs de clients industrials al mercat liberalitzat, a les vendes d'electricitat, i a la creixent activitat en la comercialització d'altres productes i serveis.

L'Ebitda va assolir els 47 milions d'euros, xifra que representa un important increment respecte a la de l'any anterior. El resultat operatiu del conjunt de l'any fou de 40,8 milions d'euros, xifra també molt superior a la de l'any anterior.

#### • Generació i *trading* d'electricitat

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de generació i *trading* d'electricitat va assolir els 86,1 milions d'euros, xifra clarament superior a la de l'any anterior, gràcies a l'entrada en funcionament de les centrals de cicle combinat del Grup Gas Natural a San Roque (Cadis) i Sant Adrià de Besòs (Barcelona).

L'Ebitda va ser de 8,1 milions d'euros, i el resultat operatiu va assolir els 1,9 milions d'euros, xifra que representa un significatiu augment respecte a la de l'any anterior.



#### • Comunicacions

L'import net de la xifra de negocis en l'àrea de comunicacions va assolir els 22,1 milions d'euros, amb un creixement del 12,2% respecte a l'any 2001.

L'Ebitda va ser de 20,6 milions d'euros, xifra que representa un increment del 9% en comparació amb el del 2001. El resultat operatiu va assolir els 13,1 milions d'euros, amb un creixement del 2% respecte al de l'any anterior.

#### • Trading i transport de gas

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de *trading* i transport de gas va assolir els 944,3 milions d'euros, doblant la xifra assolida l'any 2001.

L'Ebitda va ser de 312,3 milions d'euros, xifra que representa un increment del 31% respecte a l'any anterior. Tenint en compte el canvi en el mètode de consolidació d'EMPL i Metragaz, d'integració proporcional a integració global, l'Ebitda hagués crescut un 13%.

El resultat operatiu va ser de 272,3 milions d'euros, amb un creixement del 29% respecte a l'any anterior.

#### • Amèrica Llatina

##### Argentina

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de distribució de gas a l'Argentina va assolir els 154,8 milions d'euros durant el 2002.

L'Ebitda va ser de 42 milions d'euros, xifra que representa una disminució del 73,6% respecte a l'any anterior.

El resultat operatiu va assolir els 25,4 milions d'euros, amb un descens del 77% respecte al 2001.

Aquests resultats es van veure afectats sobretot per l'impacte de la devaluació del pes argentí. Els resultats de l'exercici 2001 es van mostrar a un tipus de canvi d'1 dòlar/1 pes argentí, enfront d'un tipus de canvi mitjà d'1 dòlar/ 3,11 pesos argentins en l'exercici 2002.

##### Resta d'Amèrica Llatina

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de distribució de gas al Brasil, Colòmbia i Mèxic va assolir els 592,6 milions d'euros.

L'Ebitda va assolir els 99,1 milions d'euros, xifra que representa un increment del 37% respecte a l'any anterior.

El resultat operatiu va ser de 42,6 milions d'euros, amb un creixement del 25% respecte al 2001, amb un fort increment de la xifra d'amortitzacions com a conseqüència de l'important esforç inversor realitzat durant 2002, sobretot a Mèxic.

En termes homogenis, o el que és el mateix, sense tenir en compte els canvis en el perímetre de consolidació en les filials de la resta de l'Amèrica Llatina ni l'efecte dels tipus de canvi locals respecte a la seva conversió a euros, l'Ebitda hagués crescut un 39% respecte a l'any anterior.

#### Finançament

Els recursos procedents de les operacions sense tenir en compte els resultats extraordinaris, van ser de 909,5 milions d'euros, xifra que suposa un 9% menys que l'any 2001. Aquesta disminució té la causa, fonamentalment, en el canvi de mètode de consolidació d'Enagás i a la menor contribució d'Argentina, per l'efecte del trasllat a euros de les operacions en pesos argentins que es van devaluar respecte a l'exercici anterior.

Aquests recursos es van destinar íntegrament a les inversions realitzades durant l'exercici, que van assolir els 1.067 milions d'euros, xifra que suposa un creixement del 5% respecte a l'any anterior. La xifra total d'inversions inclou la inversió financera per a l'adquisició de participacions financeres en les societats del Grup al Brasil i Colòmbia.

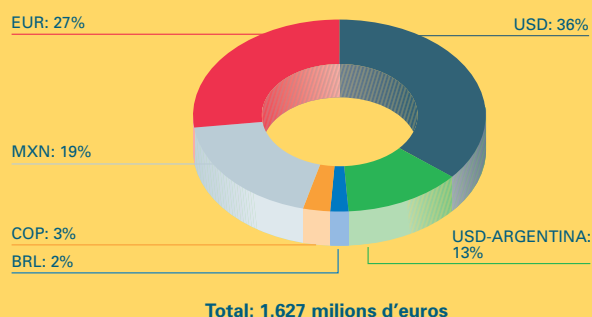
El grau de finançament de les inversions, sense tenir en compte els resultats extraordinaris fou del 85% durant l'exercici 2002.



L'endeutament net del Grup Gas Natural el 31 de desembre de 2002 va baixar a 1.627 milions d'euros, xifra que situa el ratio d'endeutament en el 28% enfront del 49% registrat el 31 de desembre de 2001.

El desglossament del deute financer net del Grup Gas Natural, per divises, el 31 de desembre de 2002 és el següent:

#### Deute financer net del Grup Gas Natural



El deute net del Grup Gas Natural denominat en dòlars, sense tenir en compte el d'Argentina, correspon fonamentalment a EMPL, la societat del Grup que gestiona el gasoducte Magrib-Europa.

La despesa financera neta durant l'any 2002 fou de 207,8 milions d'euros, enfront dels 286,7 milions d'euros de l'any anterior. Aquesta reducció té la seva causa bàsicament en la disminució del cost del deute financer net, que va passar dels 225,3 milions d'euros en l'exercici 2001, a 160,9 milions d'euros en l'exercici 2002, com a conseqüència de la reducció del deute net del Grup després de la venda del 59,1% d'Enagás.

El detall dels resultats financers és el següent:

<b>Resultats financers</b> (Milions d'euros)	<b>2002</b>	<b>2001</b>
Cost deute financer net	(160,9)	(225,3)
Diferències de canvi netes	14,6	(1,3)
Diferències de canvi a l'Argentina	(105,9)	(104,5)
Interessos capitalitzats	9,8	15,3
Altres (despeses)/ingressos financers	34,6	29,1
<b>Resultat financer net</b>	<b>(207,8)</b>	<b>(286,7)</b>



La partida de diferències de canvi a l'Argentina inclou les variacions de canvi comptabilitzades a Gas Natural BAN, en tenir en compte una relació de canvi d'1 dòlar/3,32 pesos argentins en el deute financer que aquesta societat tenia contractat en dòlars el 31 de desembre de 2002, enfront del tipus de canvi utilitzat al tancament de l'exercici anterior d'1 dòlar/1,70 pesos argentins.

El 31 de desembre de 2002, el Grup Gas Natural disposava de facilitats financeres no disposades per un import superior als 4.200 milions d'euros, 601 milions d'euros dels quals corresponien a la disponibilitat de línies bancàries, 2.475 milions d'euros als programes Euro Commercial Paper i Euro Medium Term Notes, i 962 milions d'euros d'excedents de tresoreria i inversions financeres temporals.

## Operacions societàries

En el marc dels acords subscrits el juliol de 2001 entre Gas Natural SDG i Iberdrola, durant el primer trimestre de 2002, es va formalitzar la venda del 13,25% del capital social de Gas Natural México a Iberdrola Energía. Després d'aquesta operació, la participació del Grup Gas Natural en la distribuïdora mexicana va passar del 100% al 86,75%, i es manté la consolidació pel mètode d'integració global.

Així mateix, el Grup Gas Natural, mitjançant Gas Natural Internacional SDG, va adquirir el 14,67% de Gas Natural ESP, el 21,99% de Serviconfort Colombia, el 9,87% de CEG i el 13,13% de Ceg Rio, reforçant així la seva posició empresarial en aquestes empreses en les quals ja era present.

Després de la realització d'aquestes operacions, la participació del Grup Gas Natural a Gas Natural ESP es va ampliar del 44,38% al 59,05%, amb la qual cosa la societat va passar a consolidar pel mètode d'integració global, en comptes de pel mètode d'integració proporcional.

Igualment, la participació del Grup Gas Natural a CEG va passar del 18,90% al 28,77%, i la participació a Ceg Rio va augmentar del 25,13% al 38,26%, i en ambdós casos es manté la consolidació pel mètode d'integració proporcional.

D'altra banda, i d'acord amb allò que estableix el Reial Decret Llei 6/2000, durant el 2002 Gas Natural SDG va realitzar una Oferta Pública de Venda d'Accions (OPV) del 65% del capital social d'Enagás, principal companyia espanyola de transport, regasificació i emmagatzematge de gas natural a Espanya.

El procés es va iniciar el 26 d'abril de 2002, amb l'aprovació per part del Consell d'Administració de Gas Natural SDG del disseny de l'operació i amb el registre de la Comunicació Prèvia a la Comissió Nacional del Mercat de Valors el 6 de maig de 2002. Aquest procés va culminar el 26 de juny amb la cotització de les accions d'Enagás en el mercat continu, amb el *ticker* identificatiu d'ENAG.



El nombre d'accions de l'OPV fou de 141.091.948 accions, que representen el 59,1% del capital social d'Enagás, i un *green shoe* de 14.085.321 accions, que representen un 5,9%, al preu de 6,50 euros per acció.

El desglossament de l'oferta per trams fou el següent:

### Milions d'accions

Tram minorista: 52,9
Tram institucional espanyol: 30,4
Tram institucional internacional: 45,6
No convencionals: 26,3

La col·locació es va realitzar entre una àmplia base d'inversors de primera qualitat, tant en el tram institucional com internacional. Els inversors no convencionals van prendre un 11% del capital social d'Enagás, entre els que destaca BP Espanya, amb un 5%.

La demanda final d'accions va superar en gairebé nou vegades el volum de l'oferta total. Per trams, la sobresubscripció en el tram internacional fou de 8,3 vegades, en el tram institucional espanyol de 15,5 vegades i en el tram minorista de 6,9 vegades.

A causa del context econòmic i de la situació del mercat borsari, el termini per exercitar el *green shoe*, que era fins al 25 de juliol de 2002, va acabar sense que s'exercités aquest dret, per la qual cosa Gas Natural SDG té intenció de vendre de forma ordenada, i en funció de les condicions de mercat, l'excés sobre el 35% de la seva participació a Enagás. Mentrestant, Gas Natural SDG no exercirà els drets polítics corresponents a les accions que ultrapassin el 35%.

Finalment, en el mes de juliol de 2002 es va constituir la societat Gas Natural Vendita a Itàlia, amb l'objectiu de realitzar la comercialització de gas natural en aquest país.



## Informació borsària

L'any 2002 va continuar sent un any difícil per a les borses mundials, a causa de la desacceleració econòmica, la incertesa a l'Amèrica Llatina i els escàndols financers que van minar la confiança dels inversors.

Com a conseqüència de tot això, l'Ibex 35 va tancar amb pèrdues per tercer any consecutiu, amb un descens del 23,1% respecte a l'any anterior.

Les accions de Gas Natural SDG van registrar un més bon comportament relatiu, respecte a l'Ibex 35 així com en comparació amb el sector d'*utilities*, i van acabar l'exercici a un preu de 18,07 euros, amb un descens del 3,4%. El màxim anual es va registrar el 8 de maig, quan les accions van assolir un preu de 19,50 euros, i el mínim anual el 24 de juliol, amb un preu de 15,37 euros.

D'altra banda, el 17 de maig de 2002, Repsol YPF va realitzar una Oferta Privada d'Accions de Gas Natural SDG de 102.988.486 accions, representatives del 23% del capital social d'aquesta companyia, que va registrar una demanda equivalent a 2,3 vegades l'oferta.

Després d'aquesta operació, la participació de Repsol YPF a Gas Natural SDG es va reduir al 24% i es va incrementar el capital lliure a borsa (*free float*) de la companyia, i en conseqüència la liquiditat de les accions.

En aquest sentit, el Comitè Assessor Tècnic de la Societat de Borses va acordar, amb efectes a l'1 de juliol de 2002, augmentar la participació de Gas Natural SDG en l'Ibex 35 pel 100% de la seva capitalització borsària. Aquest canvi va suposar passar d'una ponderació de l'1,45% al 3,53% en l'esmentat índex.

El nombre d'accions de Gas Natural SDG negociades durant l'any 2002 va ser de 477 milions i el volum negociat va assolir els 9.148 milions d'euros, xifres molt superiors a les de l'any anterior.

La freqüència de contractació de les accions va ser gairebé del 100%, a causa de la suspensió cautelar de la cotització el 15 de maig de 2002, amb motiu de l'anunci de l'operació de venda del 24% de les accions de Gas Natural SDG per part de Repsol YPF.

La capitalització borsària de Gas Natural SDG el 30 de desembre de 2002 era de 8.901 milions d'euros, xifra que equival al novè lloc en el ranking de capitalització borsària de les empreses de l'Ibex 35.

El 31 de desembre, la ponderació de Gas Natural SDG en l'Ibex 35 era del 3,76%, enfront de l'1,68% de l'any anterior.

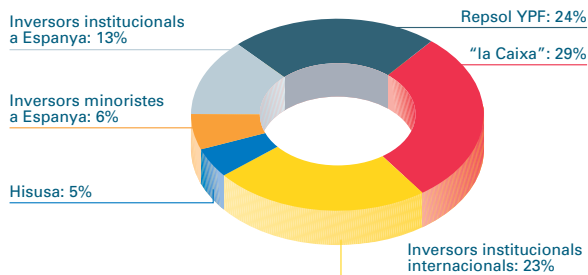
Les accions de Gas Natural SDG també formen part dels índexs *FTSE Eurotop 300* i *Dow Jones Stoxx 600*, amb una ponderació del 0,12%, i en particular de l'índex *Dow Jones Stoxx Utilities*, amb una ponderació del 2,26%.

A més, Gas Natural SDG és la única *multiutility* espanyola inclosa a l'índex *FTSE4Good* ("*Footsie for Good*"), que inclou les companyies europees amb més compromís en l'àmbit de la responsabilitat social corporativa.

Les accions de Gas Natural BAN, la distribuïdora del Grup Gas Natural a l'Argentina, van tancar l'exercici a 0,73 pesos, xifra que representa una pèrdua del 34% respecte a l'exercici anterior.

El màxim anual de les accions de Gas Natural BAN fou d'1,42 pesos, i el mínim anual de 0,38 pesos. El nombre d'accions de la distribuïdora argentina negociades durant l'any 2002 fou de 20,5 milions. D'altra banda, l'índex Merval, representatiu de la Borsa de Buenos Aires, va tancar amb un guany del 78%.

### Estructura accionarial de Gas Natural SDG

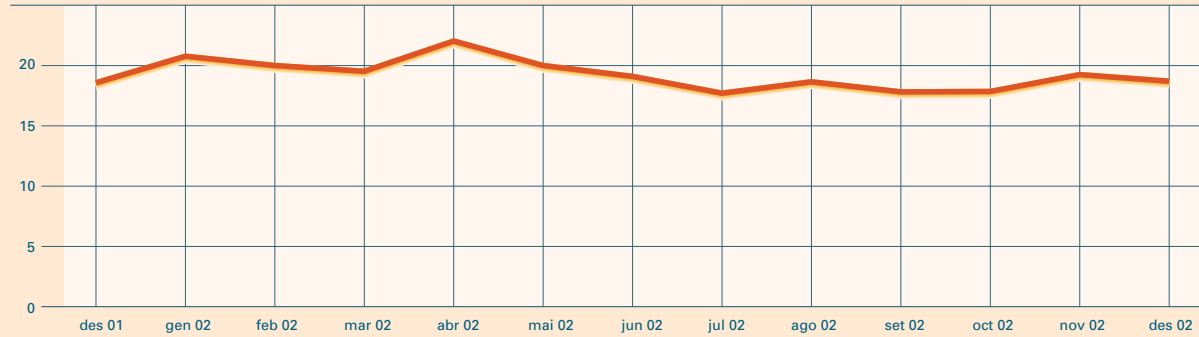


A partir de la informació rebuda amb motiu de la celebració de la Junta General Extraordinària celebrada el 17 de desembre de 2002, s'estima que el nombre d'accionistes de Gas Natural SDG és de l'ordre de 39.000.

Els principals accionistes de la companyia són "la Caixa", amb el 29%, i Repsol YPF, amb el 24%. Un altre accionista significatiu de la companyia és Holding de Infraestructuras y Servicios Urbanos, S. A. (Hisusa), amb el 5%.

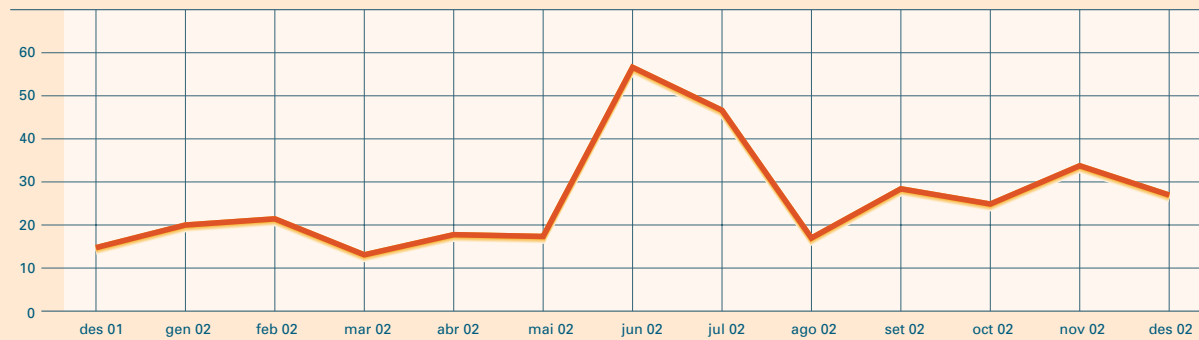
### Cotització de Gas Natural sDG

Tancament mensual en euros

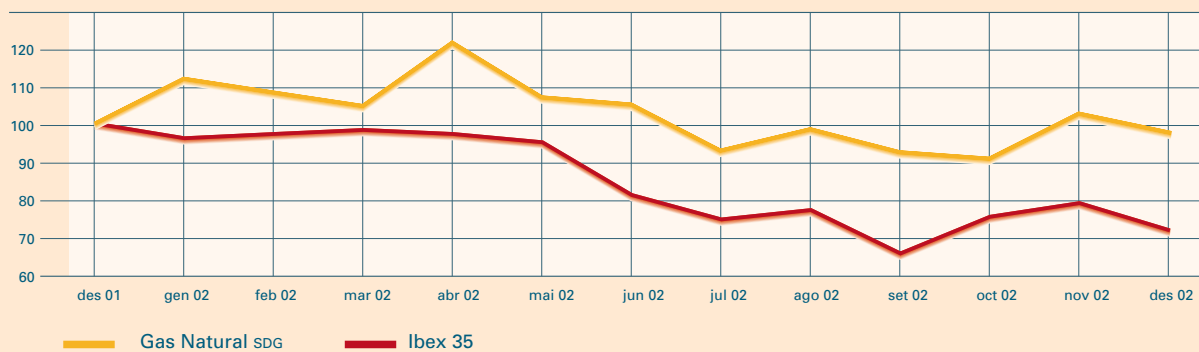


### Nombre d'accions negociades

Dades mensuals en milions



### Evolució de Gas Natural sDG i Ibex 35





# Activitat del Grup Gas Natural

## Infraestructura gasista bàsica



## Activitat a Espanya

### Infraestructura gasista

D'acord amb allò que estableix el Reial Decret Llei 6/2000, durant l'any 2002 Gas Natural SDG va realitzar una Oferta Pública de Venda d'Accions del 65% del capital social d'Enagás, principal companyia espanyola de transport, regasificació i emmagatzematge de gas natural a Espanya.

Després de l'OPV, Gas Natural SDG manté el 40,9% d'Enagás, tot i que, d'acord amb allò que estableix el Reial Decret Llei 6/2000, només exerceix els drets de vot pel 35% del capital.

A més, d'acord amb el Reial Decret Llei 6/2000, Enagás ha estat designada com a Gestor Tècnic del Sistema Gasista, tenint com a responsabilitats garantir la continuïtat i la seguretat del subministrament de gas natural i la correcta coordinació entre els punts d'accés, els emmagatzematges, el transport i la distribució.



A finals de 2002, la infraestructura gasista d'Enagás estava formada per:

- Tres plantes de regasificació, situades a Barcelona, Cartagena i Huelva, amb una capacitat aproximada de 2,1 milions de m<sup>3</sup>/h.
- Dues instal·lacions d'emmagatzematge subterrani a Osca i Biscaia, una d'aquestes de la seva propietat, i que sumen una capacitat de 3.537 milions de m<sup>3</sup>.
- Una xarxa de gasoductes de 6.431 quilòmetres, dissenyada per operar a pressions màximes de 72 i 80 bar, i distribuïda per tota la península Ibèrica, xifra que representa el 98% de la xarxa de gasoductes espanyola.
- A més, la xarxa de gasoductes d'Enagás té quatre connexions internacionals. El gasoducte Lacq-Calahorra, que va entrar en operació l'any 1993 i que passa per la serralada pirinenca navarresa. El gasoducte Magrib-Europa, que va entrar en operació l'any 1996 i que connecta amb la xarxa de gasoductes d'Enagás a Zahara de los Atunes (Cadis). El gasoducte hispano-portuguès que connecta a Badajoz les xarxes hispano-portugueses de gasoductes. Un altre punt de connexió entre ambdós països es situa en el municipi de Tui, a Pontevedra.

Durant l'any 2002, Enagás va continuar ampliant i millorant les instal·lacions de regasificació, transport i emmagatzematge.

Els actius de regasificació més significatius, posats en explotació durant l'any 2002, van ser el segon tanc de la planta de Cartagena, amb una capacitat de 105.000 m<sup>3</sup> de gas natural líquid (GNL), i la renovació de vaporitzadors a la planta de Barcelona.

Així mateix, Enagás va posar en marxa 260 quilòmetres de nous gasoductes de transport, i l'estació de compressió de Paterna (València).

-  Gasoductes en operació
-  Gasoductes en projecte o construcció
-  Infraestructures urgents
-  Projectes aprovats
-  Projectes condicionats
-  Entrades de gas al sistema
-  Plantes de regasificació en servei
-  Plantes de regasificació en estudi/projecte
-  Jaciments de gas natural
-  Emmagatzematges subterranis de gas natural
-  Emmagatzematges subterranis en projecte



Entre els principals gasoductes que van entrar en servei, destaquen els gasoductes Loeches-Rivas; Loeches-Arganda-Alcalà; ramal Gajano-Treto; Puente Genil-Màlaga; la primera fase del gasoducte Cartagena-Lorca; el ramal Treto-Laredo; el desdoblament de Manóteras; i la semianella Nord-oest de Madrid.

Pel que fa als actius d'emmagatzematge subterrani més importants posats en explotació durant l'any 2002, van ser els nous compressors que van entrar en servei a Serrablo (Osca), augmentant la capacitat d'injecció fins a 4,05 milions de m<sup>3</sup>/h.

D'altra banda, durant l'any 2002, el Grup Gas Natural va continuar desenvolupant la seva pròpia xarxa de transport i distribució, amb l'objectiu de continuar ampliant les zones amb subministrament de gas.

El Grup Gas Natural va incrementar la seva xarxa de transport i distribució a Espanya en més de 2.800 quilòmetres, amb la qual cosa, a finals de 2002, la xarxa del Grup Gas Natural a Espanya assolía els 31.648 quilòmetres de longitud.

### Trading i transport de gas

Les operacions de venda de gas a Espanya a empreses comercialitzadores i distribuïdores alienes al Grup van assolir els 42.089 GWh.

L'activitat desenvolupada al Marroc mitjançant les societats EMPL (*Europe Maghreb Pipeline*) i Metragaz, va representar, en l'exercici 2002, un volum total de 103.392 GWh transportats per a les societats Sagane i Transgas.

El volum de gas operat en mercat internacionals mitjançant operacions de *trading* va augmentar un 51%, fins als 19.407 GWh. El volum de vendes al mercat americà va representar el 82% del total de les vendes realitzades en l'exercici 2002.

Per tot això, el Grup Gas Natural es situa en posicions de lideratge pel que fa a importacions de GNL i disponibilitat de flota en l'hemisferi occidental, amb la imminent incorporació de nous metaners, fet que unit a la seva diversificada cartera de proveïdors, que va des del Golf Pèrsic fins al Carib, li atorga, així mateix, una posició molt destacada en les operacions de *trading* internacional i arbitratge entre mercats.

#### Trading i transport de gas

(GWh)

	2002	2001	%
Vendes de gas a Espanya	42.089	20.113	—
Distribuïdores no Grup	20.152	19.451	3,6
Comercialitzadores no Grup	21.937	662	—
Vendes de gas a l'exterior	19.407	12.820	51,4
Transport de gas/ATR	30.723	25.963	18,3

ATR: Accés de Tercers a la Xarxa.



■ La xifra de clients a Espanya assoleix els 4,2 milions ■

### Distribució de gas

L'activitat de distribució de gas, que aplega les vendes de gas i els serveis d'ATR va assolir els 133.991 GWh, un 6% superior a la xifra de l'any anterior.

En el mercat residencial, les vendes van augmentar un 2% malgrat el comportament del darrer trimestre de l'any, en el que, a causa de la climatologia, es va produir una disminució del 20% respecte a les vendes registrades en el mateix període de l'any anterior.

Pel que fa al mercat industrial, les vendes de gas van disminuir un 39%, a causa del traspàs de clients industrials a la societat comercialitzadora del Grup, i a la creixent activitat d'altres societats comercialitzadores alienes al Grup Gas Natural. Aquest darrer aspecte es va mostrar en l'increment dels serveis d'ATR, que es van triplicar respecte a l'any anterior.

D'altra banda, les vendes de gas per a generació d'electricitat es van incrementar un 17% respecte a l'any 2001, malgrat l'elevada hidraulicitat del darrer trimestre de l'any, que va suposar una disminució de les vendes de gas per a les centrals tèrmiques en aquest darrer període de l'any.

Durant l'any 2002, el Grup Gas Natural va continuar ampliant la seva xarxa de distribució, fins a assolir, a finals d'any, els 31.648 quilòmetres de longitud.

Així mateix, va continuar creixent la xifra de clients, que va augmentar en 285.000 al llarg de l'any. A finals de 2002, la xifra de clients de tarifa del Grup Gas Natural a Espanya va superar els 4.194.000.

### Distribució de gas

	2002	2001	%
Vendes de gas (GWh)	88.693	111.216	(20,3)
Residencial	35.183	34.366	2,4
Industrial	39.521	64.925	(39,1)
Elèctriques	13.989	11.925	17,3
Transport de gas/ATR (GWh)	45.298	15.422	—
Xarxa de distribució (km)	31.648	28.829	9,8
Increment de clients de gas de tarifa	285.000	300.000	(5,0)
Nombre total de clients de gas de tarifa	4.194.000	3.910.000	7,3

ATR: Accés de Tercers a la Xarxa.



## Comercialització

L'activitat de comercialització, que inclou la venda de gas i electricitat en els mercats liberalitzats, així com la comercialització d'altres productes i serveis, va tenir un notable impuls durant l'any 2002, com a conseqüència de la progressiva obertura del mercat energètic a Espanya.



### Comercialització

	2002	2001	%
Vendes de gas (GWh)	84.521	65.428	29,2
Industrial	75.395	65.428	15,2
Centrals de cycle combinat	9.126	—	—
Vendes d'electricitat (GWh)	2.571	809	—
Energia contractada d'electricitat (GWh/any)	2.964	2.008	47,6
Contractes multiservei (el 31-12)	711.212	497.037	43,1

### Gas natural

El mercat liberalitzat de gas a Espanya va assolir un volum total de 133.274 GWh, xifra que representa un 55% de tot el mercat espanyol, enfront del 38% de l'any anterior.

Les vendes del Grup en aquest mercat liberalitzat van créixer un 29% i van assolir la xifra de 84.521 GWh. D'aquest volum, 9.126 GWh es van destinar a la generació d'electricitat amb cicles combinats, un 45% dels quals van ser consumits per les centrals del Grup Gas Natural.

### Electricitat

Les vendes d'electricitat del Grup Gas Natural, durant 2002, en el mercat liberalitzat, es van triplicar respecte a l'any anterior, fins a assolir un total de 2.571 GWh, fet que va permetre de mantenir una quota de mercat al voltant del 4% en aquest mercat.

### Serveis

El Grup Gas Natural va continuar potenciant la seva estratègia multiservei, mitjançant el desenvolupament de nous productes i serveis adreçats als seus clients, i la consolidació dels ja existents.

A més, al llarg de l'any, el Grup va llançar una àmplia gamma de productes i serveis per als seus clients, recolzant-se en els seus 885 centres repartits arreu d'Espanya, que, junt amb els seus canals a Internet, configuren una àmplia xarxa comercial amb una gran capil·laritat territorial mitjançant les empreses instal·ladores.





Durant l'any 2002, el Grup va llançar diversos productes adreçats a les petites i mitjanes empreses, entre els que destaquen el Servei Manteniment Negoci, una assegurança multirisc adreçada especialment a establiments comercials (SegurNegoci) i un sistema d'alarma per a comerços i petits negocis (ProtectNegoci).

Així mateix, va posar en marxa diferents productes i serveis per a la llar, que inclouen una assegurança multirisc (SegurHogar), un sistema d'alarma (ProtectHogar), i un servei d'assistència (ServiHogar Direct). A més, va llançar una assegurança especial per a comunitats de propietaris (SegurComunitats), que cobreix els béns comuns de l'edifici.

Amb el llançament d'aquests nous productes i serveis i els ja existents (Servei Manteniment Llar, Servei Manteniment Comunitats, targeta Visa Gas Natural i venda de gasodomèstics), el Grup Gas Natural consolida la seva estratègia multiservei, amb l'objectiu d'esdevenir un operador global de serveis per a la llar i les petites empreses.

A finals de 2002, els contractes de productes i serveis addicionals a la venda de gas assolien els 711.212, xifra que suposa un increment del 43% respecte a l'any anterior i situa el ratio de contractes per client en 1,2.

Igualment, la intensa activitat comercial desenvolupada durant l'any va permetre d'incrementar en 65.000 el nombre d'habitatges amb calefacció de gas natural i continuar augmentant les vendes de gasodomèstics, que van assolir un total de 46.483 aparells venuts durant l'any, xifra que representa un creixement del 27% respecte a l'any anterior.

## Generació i trading d'electricitat

L'apartat de generació i *trading* d'electricitat inclou les activitats de generació d'electricitat mitjançant les centrals de cycle combinat del Grup Gas Natural, les operacions de *trading* a través de la compra d'electricitat a la companyia Operadora del Mercat Espanyol d'Electricitat (OMEL), i les vendes a la societat comercialitzadora del Grup. En aquest apartat també s'inclouen les activitats de generació.

Durant l'any 2002, el Grup Gas Natural va continuar avançant en el desenvolupament de la seva activitat en el negoci de generació elèctrica, amb la inauguració de les seves dues primeres centrals de cycle combinat a Espanya. En el mes de març, va posar en marxa la primera unitat de cycle combinat de 400 MW a San Roque (Cadis), esdevenint així la primera empresa a posar en funcionament un grup de cycle combinat a Espanya. Així mateix, a primers de juny, el Grup Gas Natural va connectar a la xarxa elèctrica nacional una segona unitat de 400 MW a Sant Adrià de Besòs (Barcelona), fet que va suposar una nova fita en la seva estratègia de generació elèctrica.

Un cop acabat el període de posada en marxa, la central de San Roque va iniciar la seva operació comercial en els primers dies de juny, i la de Sant Adrià de Besòs a primers d'agost.

L'energia generada i venuda a OMEL, des de la sincronització a la xarxa d'aquestes dues centrals fins a la fi d'any, va superar els 2.075 GWh, quantitat que representa el 81% de l'electricitat comercialitzada pel Grup durant el mateix període.

Una altra fita significativa va ser l'obtenció de la certificació oficial atorgada per Red Eléctrica de España, per la qual es concedeix al Grup Gas Natural la qualificació de zona de regulació elèctrica. Aquesta nova zona de regulació es ve a afegir a les cinc zones que hi havia anteriorment, una per cada empresa de generació elèctrica, i permet al Grup Gas Natural de participar en el mercat de regulació secundària.

La zona de regulació elèctrica concedida al Grup Gas Natural inclou els dos cycles combinats anteriorment esmentats, i s'anirà ampliant amb els nous actius de generació del Grup que vagin entrant en operació comercial.

A més, el juliol de 2002, el Grup Gas Natural va adjudicar el projecte per a la construcció d'una central de cycle combinat de 800 MW, que s'ubicarà a Arrúbal (La Rioja).

Actualment, el Grup Gas Natural està estudiant la instal·lació de noves centrals de cycle combinat a diferents emplaçaments de Catalunya, Llevant, Centre i Andalusia, per als quals ja compta amb reserva de capacitat de transport de gas natural.



En l'àmbit internacional, el Grup Gas Natural està tramitant permisos mediambientals per desenvolupar un projecte per construir una central de cycle combinat de gas natural de 500 MW, ampliables a 1.000 MW, a Sorocaba (Brasil).

D'altra banda, coincidint amb l'entrada en operació comercial de les centrals de cycle combinat de San Roque (Cadis) i de Sant Adrià de Besòs (Barcelona), el Grup Gas Natural va posar en marxa un pla d'optimització de l'activitat de generació. Aquest pla consisteix a dissenyar la programació horària del funcionament dels actius de generació, analitzant la situació del mercat i el comportament d'altres agents, per maximitzar els ingressos procedents de la participació en el mercat elèctric espanyol.

L'inici de l'explotació comercial dels cicles combinats també va comportar el desenvolupament d'una estratègia de gestió de riscos conjunta entre les dues activitats associades al negoci elèctric, la generació i la comercialització.

L'activitat de *trading* elèctric, mitjançant operacions financeres que prenen índexs elèctrics com a referència, va assolir un volum superior als 170 GWh durant l'any 2002. Aquestes operacions van permetre avançar en l'optimització de la cartera de negoci a curt termini, amb l'objectiu d'aconseguir una posició equilibrada entre les compres al mercat majorista i els elements de cobertura de risc en la comercialització d'electricitat.



■ Inauguració de les dues primeres centrals de cycle combinat ■

Durant l'any 2002, també es va consolidar el funcionament del Centre de Control Elèctric del Grup Gas Natural, que integra els sistemes de control, comunicacions i maneig d'informació per a la presa de decisions lligades a la participació del Grup en el mercat elèctric espanyol, tant en l'activitat de generació com en la de comercialització.

El Centre de Control Elèctric està fent possible al Grup Gas Natural el desenvolupament de noves activitats comercials complementàries, que incorporen valor afegit aprofitant la infraestructura disponible, com és l'oferta d'un servei de gestió integral de vendes d'energia elèctrica, per als agents acollits al règim especial de generació elèctrica que es vulguin presentar al mercat de producció per vendre els seus excedents d'electricitat.

D'altra banda, el Grup Gas Natural continua promovent diversos projectes de cogeneració, que ofereixen al client el subministrament integral de l'energia necessària per al seu procés operatiu. Actualment, el Grup està construint dues noves plantes, amb una potència total associada de 13,4 MW, una de les quals correspon a la planta per al subministrament integral d'energies a l'Hospital Militar Gómez Ulla, a Madrid, de 6 MW, la posada en marxa de la qual és prevista per al primer trimestre de 2003. L'altra instal·lació en construcció és la planta de cogeneració i tractament de purines a Tordomar (Burgos), de 7,4 MW de potència elèctrica, la posada en operació de la qual és prevista per al segon trimestre de 2003.

## Comunicacions

En l'apartat de comunicacions, que inclou l'activitat d'arrendament i manteniment de la fibra òptica del Grup, es va continuar incrementant la xarxa troncal de telecomunicacions, assolint un total de 6.000 quilòmetres de longitud.

Així mateix, es va iniciar el projecte d'"il·luminació de fibra" per a la xarxa bàsica, que té com a objectiu prestar servei de comunicacions de banda ampla al mateix Grup l'any 2003, i iniciar una nova línia de negoci en aquest sector.

D'altra banda, en relació amb l'objectiu del Grup Gas Natural de continuar rendibilitzant els seus actius de telecomunicacions, durant l'any 2002 es va incrementar en 1.005 quilòmetres la xarxa arrendada.



D'aquesta manera, el Grup Gas Natural ja disposa de 7.733 quilòmetres de xarxa troncal arrendada a diferents clients, que, alhora, fan ús de diferents trams amb diversos números de fibra, assolint un total de 54.326 quilòmetres de fibra arrendada.

## e-Business

El Grup Gas Natural va continuar potenciant la seva àrea d'*e-Business*, amb l'objectiu de facilitar la relació i comunicació entre diferents col·lectius, a través d'una tecnologia àgil, econòmica i d'accés global, i mitjançant la creació d'espais especialitzats de contacte i interacció.

Un d'aquests espais és el Portal Gas Natural, eina que facilita la relació amb els clients, i que permet una gestió àgil de tota la informació relacionada amb els productes i serveis que ofereix el Grup Gas Natural a Espanya.



La societat Portal Gas Natural, titular del portal, està participada per Gas Natural SDG (60%) i per "la Caixa" (35%).

Per desenvolupar el Portal Gas Natural, el juny es va posar en marxa la nova Oficina Virtual, que va representar un important avanç en la funcionalitat de les operacions que els clients poden realitzar automàticament.

La utilització del Portal Gas Natural va continuar creixent al llarg de l'any 2002. Durant aquest període es van multiplicar per tres les transaccions realitzades a través d'aquesta plataforma, i per cinc el nombre de clients registrats, i es van servir més de catorze milions de pàgines, contra quatre milions durant l'any anterior.



El Grup Gas Natural també va impulsar la creació del Portal de l'Instal·lador, que té com a objectiu constituir-se en l'eina de referència a Internet per a la prestació de serveis a professionals i a empreses instal·ladores relacionades amb el sector energètic i de serveis.

El llançament d'aquest Portal es va realitzar l'octubre de 2002, durant la celebració del congrés de la Confederació Nacional d'Associacions d'Empreses de Fontaneria, Gas, Calefacció, Protecció contra Incendis, Electricitat i afins (CONAIF), i a finals d'any ja superava els 1.200 instal·ladors registrats.

Llatina, també amb la incorporació a Colòmbia. En total, a través d'aquests procediments electrònics, es van realitzar subhastes de compres per valor de 82 milions d'euros.

D'altra banda, el Grup va posar en marxa el seu propi portal corporatiu d'ús intern, els objectius bàsics del qual són els de facilitar la comunicació entre totes les persones que integren el Grup i construir un espai de treball comú, amb la consegüent millora de costos i eficiència.

Així mateix, va desenvolupar diverses iniciatives que culminaran al llarg de 2003, com ara la creació d'un espai per a PIMES, el desenvolupament d'una *web* per a gran clients i d'un portal de proveïdors, i el llançament d'un portal per a la seva filial Gas Natural México.

■ Llançament del Portal de l'Instal·lador ■

La societat Portal de l'Instal·lador, titular del portal, està participada per Portal Gas Natural (75%), Repsol YPF (10%), CONAIF (7,5%) i la Federació d'Associacions d'Empresaris Instal·ladors de Catalunya (FERCA 7,5%).

El Grup Gas Natural també va continuar avançant en el desenvolupament de diverses actuacions en l'àrea d'*e-sourcing*, o de relació amb els proveïdors, mitjançant plataformes de subhastes de compres *on line* i el seu extranet de proveïdors.

Durant l'any 2002, es va potenciar notablement l'ús d'aquestes eines per a la contractació de serveis a més de materials. D'altra banda, es va continuar estenent la seva aplicació en l'àmbit de l'Amèrica



## Activitat internacional

L'activitat internacional del Grup Gas Natural durant l'any 2002 va estar fortament marcada per la crisi econòmica a l'Amèrica Llatina, amb una major incidència a l'Argentina. Per tal d'amortir l'impacte de la crisi econòmica, els esforços del Grup Gas Natural en l'àmbit internacional es van centrar en l'ajustament de les despeses operatives de les diferents companyies.



## Argentina

L'evolució del sector del gas a l'Argentina durant el 2002 va estar marcada per la greu crisi econòmica que està afectant el conjunt del país, i que va suposar una sobtada disminució del Producte Interior Brut (PIB).

L'impacte de la crisi en el sector del gas es va traduir en la pesificació i congelació de les tarifes regulades de gas, que també es va reflectir en una reducció dels preus del gas en origen, així com en un augment de les exportacions de gas natural al mercat regional.



Les vendes de l'activitat de gas a l'Amèrica Llatina van superar els 128.300 GWh, que per països es van distribuir de la forma següent: 58.436 GWh a l'Argentina, 29.869 GWh al Brasil, 7.422 GWh a Colòmbia i 32.577 GWh a Mèxic. En conjunt, les vendes de gas a l'Amèrica Llatina van créixer un 16%, i les vendes d'ATR van augmentar un 4%.

La xifra total de clients en els quatre països de l'Amèrica Llatina on és present el Grup Gas Natural, va assolir a prop de 3.909.000 el 31 de desembre de 2002, xifra que suposa un increment de 280.000 clients.

D'altra banda, el Grup Gas Natural va crear el juliol de 2002 l'empresa comercialitzadora Gas Natural Vendita, per operar en el mercat italià. Aquesta empresa va fer la seva primera operació comercial el novembre de l'esmentat any.

També es va produir un important increment de la participació del GNC (gas natural comprimit) com a combustible per a l'automoció, a causa de l'augment dels preus dels combustibles líquids per motiu de la devaluació.

**Magnituds principals del Grup Gas Natural a l'Amèrica Llatina**

<b>Anys 2002</b>	<b>Argentina</b>	<b>Brasil</b>	<b>Colòmbia</b>	<b>Mèxic</b>	<b>Total</b>
Vendes de gas (GWh)	25.766	29.869	7.422	14.449	77.506
Residencial	15.625	1.664	4.150	5.925	27.364
Industrial	4.938	14.568	2.907	8.524	30.937
Elèctriques	—	9.037	—	—	9.037
Automoció	5.203	4.600	365	—	10.168
Transport de gas/ATR	32.670	—	—	18.128	50.798
Xarxa de distribució (km)	20.369	2.960	12.914	11.683	47.926
Increment clients de gas	(17.000)	14.000	136.000	147.000	280.000
Nombre de clients (el 31-12)	1.214.036	610.025	1.251.409	833.166	3.908.636

En aquest context, malgrat l'augment de les vendes de GNC, el volum de vendes de Gas Natural BAN va disminuir un 1,9%, respecte a l'exercici anterior, i va assolir els 25.766 GWh. Aquesta disminució en les vendes fou conseqüència de la recessió que està afectant l'activitat comercial i industrial, així com del descens de 17.000 clients, a causa de les mesures preses per prevenir la morositat.

Malgrat la importància de la crisi, que està afectant tots els clients de la companyia, els índexs de morositat es van mantenir en nivells similars als d'anys anteriors, a causa de les accions de prevenció preses des de l'inici de la crisi i a la implantació de noves facilitats de pagament per als clients.



**Brasil**

Com a conseqüència dels acords assolits amb Iberdrola, el Grup Gas Natural va augmentar la seva participació a CEG (28,77%) i Ceg Rio (38,26%), companyies que fan la distribució de gas a l'estat de Rio de Janeiro.

CEG va continuar realitzant les operacions de conversió de les instal·lacions dels seus clients residencials que fan servir gas manufacturat per tal que puguin fer servir gas natural, i va transformar un total de 39.000 instal·lacions.

Així mateix, Gas Natural SPS, que té la concessió per realitzar la distribució de gas a la zona sud de l'Estat de São Paulo, va iniciar el subministrament de gas als seus primers clients a la zona, i va signar dos importants contractes de proveïment de gas amb Petrobras.

D'altra banda, Serviconfort Brasil va iniciar la seva activitat en el mercat del GNC per a l'automoció, i a final d'any operava un total de nou estacions de compressió.

Durant l'any 2002, les empreses participades pel Grup Gas Natural que operen al Brasil van superar els 610.000 clients i van registrar un creixement superior al 31% en el seu volum de vendes, assolint els 29.869 GWh. Aquest augment té la causa, fonamentalment, en l'increment del consum de gas per a generació elèctrica i al de les vendes de gas natural per a automoció.



## Colòmbia

El Grup Gas Natural és present a la distribució de gas natural a Colòmbia des del 1997 mitjançant Gas Natural ESP, que realitza la seva activitat a la ciutat de Santa Fe de Bogotà. Així mateix, opera tres distribuïdores més i una empresa de serveis, que en conjunt atenen a l'entorn de 45 poblacions del centre i de l'est del país.

Durant l'any 2002, el Grup Gas Natural va adquirir la participació d'Iberdrola a Gas Natural ESP, i va augmentar la seva participació a la companyia, assolint-hi un 59%.

D'altra banda, les empreses del Grup Gas Natural van registrar un increment net de més de 136.000 clients, gràcies fonamentalment al desenvolupament de noves campanyes comercials i a la construcció de nous habitatges, fet que va permetre superar l'1,2 milions de clients en aquest país.

El creixement del nombre de clients també va impulsar un increment de les vendes de gas natural, que van superar els 7.422 GWh, quantitat que suposa un increment del 17% respecte a l'any anterior.

## Mèxic

Durant l'any 2002, dins dels acords assolits amb el Grup Gas Natural, Iberdrola va adquirir una participació del 13,25% a Gas Natural México.

L'activitat de la companyia va continuar creixent al llarg de 2002, amb un increment de 147.000 nous clients i unes vendes de més de 14.449 GWh, que suposen un creixement del 26,3% respecte a l'any anterior.



### Colòmbia

**Cundinamarca:** Bogotà  
**Santander:** Bucaramanga, Barrancabermeja  
**Boyacà**

### Brasil

**Rio de Janeiro**  
**São Paulo**

### Mèxic

**Tamaulipas:** Nuevo Laredo  
**Coahuila:** Saltillo  
**Nuevo León:** Monterrey  
**Zacatecas:** Zacatecas  
**San Luis Potosí:** San Luis Potosí  
**Guanajuato:** León  
**Aguascalientes:** Aguascalientes  
**Mèxic:** Mèxic D.F. / Toluca

### Argentina

**Buenos Aires**

L'activitat d'ATR també va créixer de forma important, superant els 18.128 GWh, xifra que suposa un increment del 73,3% respecte al 2001.

Així mateix, es va iniciar la distribució a la ciutat de León, la cinquena més poblada del país, amb la qual cosa tots els grans nuclis urbans de l'àmbit d'activitat de Gas Natural México ja compten amb subministrament de gas.

També va continuar creixent l'activitat de Gas Natural Servicios en la venda de gasodomèstics i serveis de manteniment, així com en l'obertura de nous centres del gas.

D'altra banda, va iniciar la seva activitat l'empresa comercialitzadora CH<sub>4</sub> Energía, participada per Gas Natural México (50%) i Pemex (50%), i va complir el seu primer any d'activitat la comercialitzadora TransNatural, participada també per Gas Natural México (50%) i per Gaz de France (50%).

A més, la companyia Tejas Gas va acabar a finals de desembre la construcció del gasoducte que subministrarà gas a la ciutat de Toluca. La seva posada en marxa és prevista per a primers de 2003, cosa que permetrà a Gas Natural México desenvolupar els plans previstos per a aquesta zona.



## Innovació tecnològica

Les activitats d'innovació tecnològica, desenvolupades pel Grup Gas Natural durant l'any 2002, es van concentrar sobretot en les àrees d'utilització del gas i de la distribució.

Per tal de millorar la competitivitat del gas natural, el Grup va continuar col·laborant amb diferents empreses i centres tecnològics en diversos projectes que permetin incrementar l'eficiència en la utilització del gas i reduir el seu impacte ambiental.

A més, el Grup va continuar treballant en el desenvolupament de noves aplicacions, per augmentar la rendibilitat en l'ús del gas natural, mantenir un alt nivell de seguretat i contribuir a l'estalvi i conservació de l'energia. Així mateix, va desenvolupar diverses accions per reduir els costos i millorar la qualitat i la seguretat del subministrament a través de les xarxes de distribució.

la millora, promoció i aplicació de tecnologies en evolució; i la participació en el desenvolupament de noves tecnologies que puguin tenir interès a mig termini.

La utilització de tecnologies ja consolidades requereix una aplicació adequada, per tal que els clients del Grup Gas Natural i els usuaris d'aquesta energia valorin el seu potencial i disposin del màxim valor afegit. En aquest sentit, es va intensificar la labor d'assessoria energètica, col·laborant en la posada en marxa i el seguiment posterior d'algunes instal·lacions, per aconseguir un millor control i ajustament del seu funcionament.

També es va continuar col·laborant en el desenvolupament de sensors i detectors de metà, així com de monòxid de carboni i de reflux de gasos, per contribuir a incrementar la seguretat en l'ús d'aparells de gas.

- Projecte per produir hidrogen a partir de gas natural ■



Per dur a terme aquestes activitats, el Grup Gas Natural va continuar col·laborant amb diverses entitats nacionals i internacionals, com ara el Grup Europeu d'Investigació Gasista (GERG), en el que va exercir la presidència durant l'any 2002, la Unió Internacional del Gas (IGU), a través de diferents comitès tècnics en els que participa de forma permanent, així com el Centre d'Informació Tecnològica Gasista de l'Agència Internacional de l'Energia, del qual és membre del seu comitè executiu.

En l'àmbit de la utilització del gas natural, el Grup va centrar els seus esforços en tres direccions fonamentals: l'optimització de l'aplicació de tecnologies ja consolidades;

D'altra banda, es va iniciar una nova línia de treball per analitzar les energies renovables i, sobretot, les sinergies entre l'energia solar i el gas natural, per tal d'obtenir les millors solucions d'instal·lacions híbrides que facin servir gas natural i energia solar de manera complementària.

Així mateix, el creixent interès per l'energia elèctrica de qualitat, generada i distribuïda en el mateix districte on es va a consumir, va portar a la realització d'estudis de viabilitat de diferents projectes per a diversos municipis, que a l'actualitat estan en fase de discussió i anàlisi.

De manera complementària, es van incrementar els esforços per al desenvolupament de nous equips de generació elèctrica de petit format. En aquest sentit, el Grup Gas Natural va participar en diferents programes per al desenvolupament de micro-turbines de gas que continuen encara en la seva fase de demostració, i es va projectar la instal·lació d'un nou tipus de micro-turbina de 100 kW en un dels edificis de la companyia, situat a Montigalà (Badalona).

D'altra banda, Rotartica, l'empresa constituïda pel Grup Gas Natural i Fagor per al desenvolupament i fabricació d'aparells de climatització de gas de petita potència, mitjançant tecnologia d'absorció, va fabricar el primer prototipus d'aparell Rotex totalment industrialitzat. Es tracta d'un aparell de 10 kW, que pot produir fred, calor i aigua calenta sanitària mitjançant el gas natural.

Una altra de les àrees en les quals es va continuar treballant durant l'any 2002 va ser en el desenvolupament del gas natural com a combustible d'automoció. Actualment, ja hi ha més de 400 vehicles pesats que fan servir gas natural com a combustible a Espanya.

Així mateix, el Grup Gas Natural va iniciar un projecte de col·laboració amb les empreses Repsol YPF i Air Liquide per instal·lar una planta de petit format per a la generació d'hidrogen d'alta puresa a partir del reformat de gas natural. Aquesta planta servirà per subministrar hidrogen a diferents autobusos de l'Empresa Municipal de Transports de Madrid (EMT), que amb caràcter experimental començaran a funcionar a mitjans de 2003, dins dels projectes CUTE i City Cell, promoguts per la Unió Europea.

En l'àmbit de la distribució, es van intensificar les accions per disposar de materials més resistents, segurs i econòmics, tant en xarxes com en



instal·lacions interiors. En aquesta línia, ja es disposa de materials plàstics capaços de treballar a pressions de fins a 10 bar, i es va iniciar la col·laboració amb altres empreses europees per disposar de canonades de plàstiques d'alta resistència capaces de treballar a 16 bar.

Un altre camp d'actuació on es va avançar de forma significativa durant l'any 2002 fou en el desenvolupament de sistemes de mesurament directe d'energia, la importància del qual s'ha intensificat a causa del procés de liberalització del sector energètic. En aquest sentit, vam participar en un projecte europeu per al desenvolupament d'un equip que permet la determinació del consum en unitats energètiques mitjançant l'ús de tècniques làser, del qual ja es disposa de prototipus.



## Medi ambient

Durant l'any 2002, el Grup Gas Natural va continuar intensificant els seus esforços per millorar la seva actuació mediambiental i contribuir a la protecció de l'entorn. A més va realitzar una inversió de més de 30 milions d'euros en diferents actuacions adreçades a prevenir o minimitzar l'impacte de les seves activitats sobre el medi ambient.

Així mateix, el Grup Gas Natural va continuar desenvolupament el seu Sistema de Gestió Mediambiental a Espanya, i va prosseguir la implantació d'aquest sistema en l'àmbit de les seves empreses a l'Amèrica Llatina i el Marroc.

Dins de les actuacions previstes pel Sistema de Gestió Mediambiental, el Grup Gas Natural va realitzar les diferents activitats que s'hi reflecteixen, que inclouen la realització d'auditories, així com l'organització de cursos de formació ambiental i l'actualització de la legislació aplicable a les diferents activitats de l'empresa, entre altres.

D'altra banda, va continuar desenvolupant noves aplicacions del gas natural que contribueixin a millorar el medi ambient. En aquest sentit, el Grup va inaugurar les seves dues primeres centrals de generació elèctrica mitjançant cicle combinat, i va continuar impulsant la construcció de noves centrals d'aquest tipus que permeten un ús més eficient de l'energia primària que les centrals convencionals, i generen menys emissions contaminants.

Igualment, va continuar col·laborant en diferents projectes per a fomentar la utilització de tecnologies més netes, com la cogeneració, els cremadors de baixa emissió de NO<sub>x</sub>, les piles de combustible i la utilització de gas natural per a climatització i automoció.

Una altra de les actuacions realitzades durant l'any 2002 per preservar el medi ambient, fou la renovació de més de 140 quilòmetres de canonades i gairebé 6.000 preses, per tal de continuar reduint les emissions de metà a l'atmosfera.

- Inversió de 30 milions d'euros en medi ambient ■

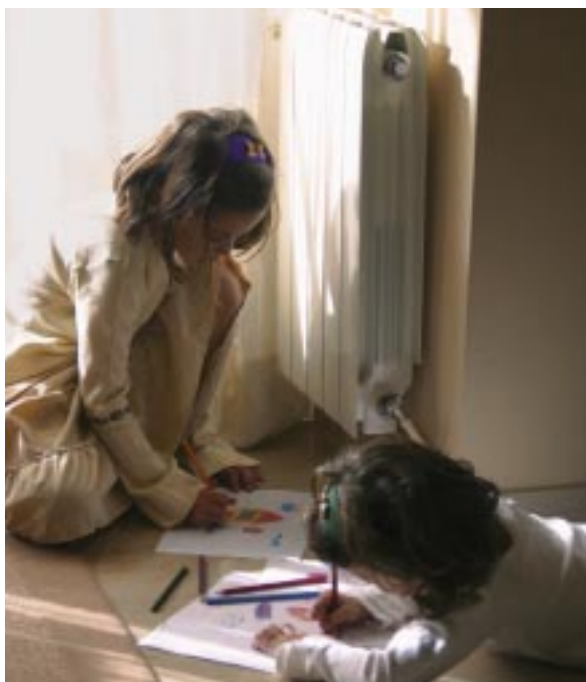


A més, el Grup Gas Natural va desenvolupar diverses actuacions per reduir el seu consum energètic i per controlar i millorar la gestió dels seus residus i aigües residuals, amb l'objectiu d'assegurar el seu tractament adequat. També va dedicar una especial atenció al control i la reducció de les emissions de sorolls, mitjançant l'adopció de diferents mesures. Igualment, va dedicar una gran atenció al seguiment i la protecció de jaciments arqueològics durant el desenvolupament de les seves obres de canalització.

D'altra banda, i d'acord amb els compromisos i principis mediambientals assumits pel Grup Gas Natural, durant l'any 2002 va continuar realitzant diverses actuacions per minimitzar la generació de residus perillosos en totes les empreses distribuïdores del Grup.

Finalment, el Grup Gas Natural va elaborar i aprovar el Pla Estratègic Mediambiental 2002-2004, que estableix els objectius i fites mediambientals per a aquest període i aplega les accions necessàries per a la seva consecució.





### Qualitat de servei

El Grup Gas Natural dedica, des de fa anys, una especial atenció a la millora contínua en la qualitat de la gestió, que constitueix un dels seus objectius principals, tal com mostra la seva política de qualitat aprovada l'any 2002, que serveix de referència per al desenvolupament del Sistema de Qualitat.

Durant l'any 2002 es va consolidar l'adaptació de la documentació del Sistema de Qualitat a la nova norma ISO 9001-2002, i es van realitzar accions de formació i difusió dels objectius d'aquesta norma.

D'altra banda, es va continuar desenvolupant el procés de certificació previst, i es van obtenir les certificacions corresponents per als processos de vigilància i resseguiment de xarxes, urgències, i gestió de sistemes de mesurament de grans clients.

Així mateix, l'octubre de 2002, Gas Natural Comercializadora va obtenir el Certificat de Registre d'Empresa d'acord amb els requisits de qualitat inclosos a la norma UNE-EN-ISO 9001:2002, concedida per AENOR després de la pertinent Auditoria de Certificació.

Aquesta certificació suposa un pas endavant en l'objectiu d'assegurar el millor servei, i persegueix comprometre la totalitat de l'organització amb processos de millora contínua de l'eficàcia del servei, assenyalant com a principal objectiu la màxima satisfacció del client.

A més, el Grup va aconseguir mantenir la llicència d'ús de la marca de garantia "Madrid Excelente", obtinguda a finals de 2001, fet que suposa un reconeixement al compromís de la companyia en la gestió de la qualitat, en el respecte al medi ambient i en el servei als consumidors.

D'altra banda, el Grup Gas Natural va continuar realitzant diversos estudis per conèixer el nivell de satisfacció dels seus clients. Durant l'any 2002, es van fer més de 71.000 enquestes d'opinió entre els clients residencials, que van mostrar un nivell de satisfacció elevat.

Igualment, va continuar desenvolupant els seus sistemes de gestió de relacions amb els clients, o de *Customer Relationship Management* (CRM), mitjançant diverses eines informàtiques, per tal de conèixer més bé els seus clients i poder-los oferir una atenció més personalitzada.

Així mateix, va posar en marxa la nova modalitat de facturació "Pla 12", a la qual es poden acollir tots els clients domèstic-comercials, i que permet de repartir la despesa energètica en dotze factures mensuals, cosa que proporciona majors facilitats de pagament.



## Recursos Humans

### Organització

L'activitat de l'àrea de Recursos Humans durant l'any 2002 es va centrar, fonamentalment, en el disseny d'organitzacions adequades per als nous negocis sorgits amb motiu de la liberalització del sector energètic i en el desenvolupament de l'estratègia multiservei del Grup Gas Natural.

Així mateix, aquesta adaptació als nous requeriments del negoci va suposar la captació d'uns 300 professionals amb experiència en els nous sectors en els que s'està introduint el Grup Gas Natural, i la reubicació d'uns 380 professionals en altres àrees.

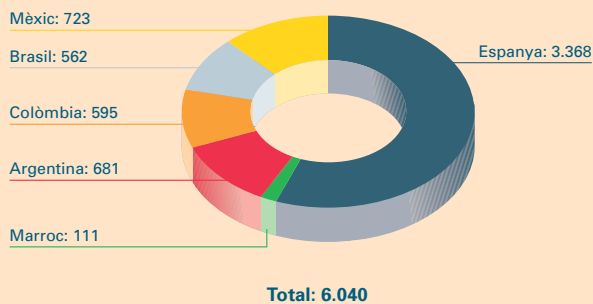
Aquest procés també va suposar la definició de nous marcs laborals i retributius, dotats de més flexibilitat i adaptats a les noves necessitats d'un negoci totalment liberalitzat.

Igualment, es va realitzar un important esforç per mantenir un entorn de treball motivador, que ofereixi oportunitats de desenvolupament professional a totes les persones del Grup, i que resulti atractiu per als professionals més qualificats.

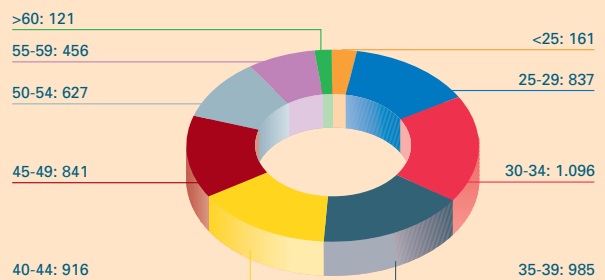
D'altra banda, es va continuar realitzant un important esforç per gestionar adequadament el *know how* de la companyia en el sector del gas natural, i formalitzar el seu coneixement, així com per incrementar la formació de totes les persones del Grup en relació amb les noves àrees de negoci en les quals està participant actualment.

Un altre dels aspectes que van centrar els esforços del Grup Gas Natural en l'àrea de Recursos Humans fou el d'aconseguir la màxima eficiència en la gestió, mitjançant la millora de tots els processos clau.

### Plantilla total



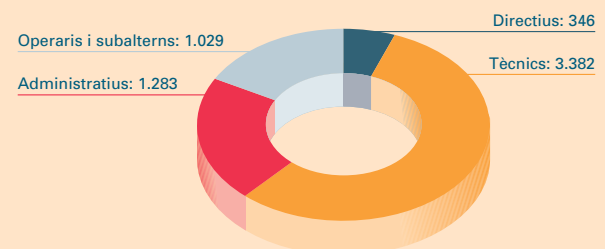
### Distribució de plantilla per edats



### Distribució de plantilla per sexes



### Distribució de plantilla per grups professionals





També es va continuar fomentant l'intercanvi de professionals entre les diferents companyies, tant a Espanya com a l'Amèrica Llatina, per compartir experiències de gestió en les diferents àrees en les quals opera el Grup Gas Natural.

D'altra banda, al llarg de 2002 es va continuar desenvolupant el nou model de Gestió per Competències, en marxa des de l'any anterior, i que té com a objectiu aconseguir una major adequació de les persones als seus llocs de treball i un més bon ajustament a les noves necessitats estratègiques, mitjançant un major coneixement de les capacitats i potencialitats de l'equip humà.

Així mateix, durant l'any 2002 es va abordar una redefinició del document de Missió, Visió i Valors, en funció dels tres eixos que assenyalen els principis d'actuació del Grup Gas Natural: clients, accionistes i medi ambient, per preparar tota l'organització davant els reptes del nou entorn.

### Formació

L'activitat de formació durant l'any 2002 va estar marcada pel desenvolupament de l'estratègia multiservei que està duent a terme el Grup Gas Natural. En aquest sentit, l'activitat de formació es va centrar, bàsicament, en programes destinats al coneixement i la millora de competències en les funcions relacionades amb els nous negocis i amb l'actual entorn del sector energètic. Així mateix, es va orientar preferentment cap a aquells col·lectius professionals que desenvolupen la seva activitat laboral en aquestes àrees.

D'altra banda, el Grup Gas Natural va continuar potenciant el desenvolupament dels seus propis equips professionals, incidint en la millora de les seves competències, així com en programes d'especialització energètica i de gestió.

Durant l'any 2002 es va fer una nova edició del Programa de Desenvolupament Gerencial del

Grup Gas Natural, en el que participen cada any gestors de totes les empreses del Grup a Espanya i responsables de l'àrea internacional.

Així mateix, es van introduir nous sistemes de formació, entre els quals destaca la implantació d'una eina de formació *on line*, que permet l'entrenament continu en els processos de servei al client i la resolució de possibles dubtes en temps real.

També va tenir una rellevància molt significativa la formació tècnica i comercial relacionada amb els negocis de gas i electricitat.

En conjunt, es va realitzar un total de 1.987 cursos, amb una participació de 16.670 assistents, i un total de 194.404 hores de formació.

Les àrees de formació que van concentrar una major participació van ser les de gestió (28%), tècnico-comercial (28%) i informàtica de gestió (13%), gràcies a l'esforç realitzat en programes de gestió, d'operativa pròpia del negoci, i a l'adequació i actualització de les eines informàtiques de gestió del Grup.

A Espanya, es van realitzar 629 cursos de formació, amb un total de 76.524 hores i una participació de 5.288 assistents, i es van centrar de forma prioritària en programes relacionats amb la generació i comercialització d'electricitat. Les àrees amb més participació van ser l'àrea tècnico-comercial (33%), la de gestió (19%), idiomes (14%), informàtica de gestió i ofimàtica (18%), seguretat, administració, qualitat i medi ambient i comercial (16%).

En l'àmbit internacional es van dedicar més de 117.880 hores de formació, repartides en 1.358 cursos, que van tenir més d'11.382 assistents. Les àrees a les quals es va dedicar més atenció durant aquest any foren les àrees de gestió (34%), tècnico-comercial (25%) i informàtica de gestió (14%).

### Relacions laborals

Durant l'any 2002 es van firmar els Convenis Col·lectius de les societats Gas Natural SDG, Gas Galicia, Gas Natural Coruña, Gas Natural Andalusia, Gas Navarra, Gas Natural Cegas i Gas Natural Castilla-La Mancha, així com el conveni de Ceg Rio en l'àmbit internacional.

# Compromís amb la societat



- Gas Natural subscriu el Pacte Mundial de l'ONU ■



El Grup Gas Natural desenvolupa totes les seves activitats amb un horitzó estratègic que transcendeix els interessos econòmics immediats, amb l'objectiu de contribuir al desenvolupament de la societat mitjançant la creació de valor econòmic, mediambiental i social, a curt i llarg termini.

En aquest sentit, l'any 2002, el Grup Gas Natural es va adherir al Pacte Mundial (*Global Compact*) de les Nacions Unides, l'objectiu del qual és fomentar principis universals en l'àmbit dels drets humans, normes laborals i medi ambient, que contribueixin a millorar les condicions laborals dels més desfavorits i a protegir el medi ambient.

Així mateix, va continuar destinant una part dels seus resultats al desenvolupament de diverses activitats de patrocini i d'un ampli programa d'acció social, així com al finançament de la Fundació Gas Natural, que centra les seves activitats en la protecció i millora del medi ambient.



### Patrocinis

En l'àmbit de les activitats de patrocini, durant l'any 2002 el Grup Gas Natural va col·laborar amb la Comunitat de Castella i Lleó en el projecte "Salamanca 2002", per promocionar la posició de Salamanca com a ciutat emblemàtica de la cultura. Igualment va col·laborar amb l'Ajuntament de Santiago de Compostel·la en la programació de les activitats culturals del Compostel·la Festival.

Així mateix, va continuar prestant el seu suport a les diferents administracions locals, per al desenvolupament de diverses iniciatives. Durant l'any 2002 va col·laborar amb l'Ajuntament de Barcelona per a la instal·lació de fanals de gas a diversos carrers i places del Barri Gòtic, i d'una torxa de gas al monument Memorial 1714 de la plaça del Fossar de les Moreres. En la col·laboració amb l'Ajuntament de Sevilla va patrocinar l'exposició "Tu ciudad, tu barrio. La obra pública en Sevilla".

El Grup Gas Natural també va dedicar una gran atenció a la música clàssica. A més de col·laborar amb la Fundació del Teatre Reial de Madrid, així com amb la del Gran Teatre del Liceu i la del Palau de la Música, va patrocinar els "Concerts de la Natura" de Barcelona, Pamplona i Toledo, i els Cicles Musicals de la Comunitat de Madrid.

Igualment, va continuar recolzant la important tasca de difusió cultural d'alguns dels museus més importants d'Espanya, mitjançant la seva col·laboració amb la Fundación Amigos del Museo del Prado, la Fundación Amigos del Centro de Arte Reina Sofía, així com el Museu Nacional d'Art de Catalunya i el Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

També va continuar fomentant l'edició de llibres i altres publicacions que contribueixen a conèixer i valorar el patrimoni cultural i mediambiental de les zones en les quals desenvolupa la seva activitat.



En aquest sentit, va editar el llibre "Brasil, patrimoni cultural i natural" i va patrocinar l'edició del col·leccionable "Setas y Hongos" publicat i distribuït pel diari La Rioja.



■ Col·laboració  
en totes  
les àrees ■

3. Premi  
Duran Farell  
d'Investigació  
Tecnològica

D'altra banda, va patrocinar, per tercer any consecutiu, el premi Duran Farell d'Investigació Tecnològica, promogut per la Universitat Politècnica de Catalunya, i el premi d'Arquitectura corresponent al I Premio Azulejos de España de Arquitectura e Interiorismo, organitzat per l'Associació Espanyola de Fabricants de Rajoles i Paviments Ceràmics (ASCER).

El Grup Gas Natural va continuar desenvolupant, a més, una intensa labor de patrocini mitjançant les seves empreses distribuïdores a l'Amèrica Llatina.

A l'Argentina, va obtenir el premi Eikon Argentina, en la categoria de publicacions institucionals, atorgat per la revista Imagen, pel llibre "Argentina, patrimonio cultural y natural", editat l'any 2001 pel Grup Gas Natural.

Al Brasil, l'empresa CEG va patrocinar l'edició d'un llibre del famós compositor Antonio Carlos Jobim, que aplega textos inèdits escrits per l'artista. Així mateix, va patrocinar l'exposició "España del Siglo XVIII. El sueño de la razón", que es va presentar al Museu Nacional de Belles Arts de Rio de Janeiro.

A Colòmbia, Gas Natural ESP va rebre l'Orden al Mérito Cultural atorgada pel Ministeri de Cultura, per la seva contribució al finançament de la cultura, el desenvolupament humà i el foment de la creativitat en aquest país.

Així mateix, en col·laboració amb Chevron Texaco, Gas Natural ESP va promoure una exposició per a nens sobre el pintor colombià Fernando Botero. Igualment, va patrocinar diferents obres de teatre i la visita a Colòmbia del Ballet Nacional de Mèxic.

Finalment, a Mèxic, en col·laboració amb Repsol YPF, Gas Natural México va patrocinar la gira del Cor de Cambra Exaudi de L'Havana, i va col·laborar en la realització de l'exposició "Camino de la lengua castellana" celebrada al Museu Nacional de las Cultures de la Ciutat de Mèxic.

### **Acció social**

El Grup Gas Natural també va desenvolupar una intensa activitat de caràcter social en les diferents àrees en les quals és present, atenent les necessitats concretes de cada zona.

En aquest sentit, les accions socials del Grup Gas Natural a Espanya es van centrar, sobretot, en la col·laboració amb diverses entitats de caràcter humanitari i en la protecció del medi ambient.

El Grup va col·laborar, un any més, amb la Fundació Privada Femarec, que promou la integració laboral de persones discapacitades, així com amb la Creu Roja, en la seva campanya anual de captació de voluntaris, i amb la Fundació de Lluita contra la Sida.



A més, va prestar el seu suport a diferents organitzacions humanitàries, com la Fundació Nido, Aldees Infantils, Intermón, Metges sense Fronteres, Càrites, Institut Guttman, Fundació Iris, i Fundació Paràlisi Cerebral.

En l'àmbit internacional, el Grup Gas Natural, mitjançant les seves empreses a la zona, també va desenvolupar diverses iniciatives de caràcter social.

A l'Argentina, Gas Natural BAN, en col·laboració amb la Fundació Gas Natural, va continuar desenvolupant el Programa Primera Exportació, que consisteix a assessorar gratuïtament petites i mitjanes empreses per fomentar la seva activitat exportadora. Aquest programa ha rebut el beneplàcit explícit, atorgat el desembre de 2002, de la Cámara de Diputados de la Nación.

A més, en col·laboració amb la Fundació Gas Natural, va posar en marxa el programa Solidaritat Energètica, adreçat a fomentar el treball solidari i voluntari dels propis empleats de Gas Natural BAN, i va continuar recolzant el Programa de Postgraduats de FLACAM (Foro Latinoamericano de Ciencias Ambientales), ajudant a la titulació de postgraduats en temes relacionats amb el medi ambient i el desenvolupament sostenible.

Al Brasil, les empreses del Grup Gas Natural també van desenvolupar diferents accions de solidaritat, com la donació de materials a algunes institucions d'assistència a l'estat de São Paulo, i l'ajut al Cos de Bombers de la ciutat d'Itu per a la construcció de la nova seu de la corporació.

A Colòmbia, l'actuació social de Gas Natural ESP es va centrar en l'àmbit de l'educació, mitjançant la promoció del programa "Gas en las Escuelas", que va comptar amb la participació de més de 25.000 nens i 800 professors.

D'altra banda, a Mèxic, Gas Natural México va col·laborar amb entitats com la Fundació Javier Barrios Sierra i Protecció Civil, per treballar en la prevenció de sismes i ajudar a pal·liar les seves conseqüències.

Una altra de les àrees que van centrar les actuacions del Grup Gas Natural en tots els països on és present, fou la protecció del medi ambient, participant en el patrocini de programes educatius en els col·legis, i programes de divulgació mediambiental a la ràdio i la televisió.

A l'Argentina, Gas Natural BAN va desenvolupar una campanya de sensibilització mediambiental sobre el reciclatge de paper. Al Brasil, Gas Natural SPS va patrocinar el primer premi mediambiental destinat als millors projectes de suport i respecte al medi ambient, i va participar en la plantació de gairebé 3.000 espècies natives de la flora brasilera.

Així mateix, a Colòmbia, Gas Natural ESP va participar activament en el "Día del no auto" promogut pel Govern colombià, i a Mèxic DF, Gas Natural México va col·laborar en el projecte de recuperació del bosc de Chapultepec. A més, en col·laboració amb la Fundació Gas Natural, es va signar un conveni per col·laborar en el condicionament del Parque Ecológico Nevado de Toluca.

Aquesta labor mediambiental es va veure reforçada, a més, per les actuacions de la Fundació Gas Natural, enfocades especialment a sensibilitzar la societat sobre la protecció i millora del medi ambient.

## **Fundació Gas Natural**

Durant l'any 2002, la Fundació Gas Natural va continuar la seva línia d'actuació centrada a sensibilitzar la societat sobre la necessitat de protegir el medi ambient. Les principals actuacions realitzades per la Fundació es van concretar en la celebració de seminaris, l'edició de publicacions, i la col·laboració en diversos estudis mediambientals.

La Fundació Gas Natural, en col·laboració amb diferents organismes, va celebrar un total de quatre seminaris durant l'any 2002, que van abordar diferents problemes mediambientals. Alguns dels temes tractats en els seminaris desenvolupats durant aquest any van ser l'estat ambiental del món, la contaminació atmosfèrica per partícules en suspensió, la gestió sostenible de l'energia a nivell municipal i els reptes i possibilitats de resposta de les empreses espanyoles davant del canvi climàtic.

Així mateix, va editar diversos fulls informatius sobre els avantatges ambientals del gas natural i de les centrals de cicle combinat, que també inclouen consells d'estalvi energètic i de protecció del medi ambient, que es van distribuir als clients del Grup Gas Natural acompanyant la factura de consum de gas.

També va continuar l'elaboració d'una nova fitxa pedagògica, que amb el títol de "El canvi climàtic: causes humanes i alternatives de mitigació", analitza en què consisteix aquest fenomen i la influència d'algunes activitats humanes sobre el canvi climàtic, així com la manera com pot contribuir el gas natural a minvar els seus efectes.







- Sensibilitzar la societat sobre el medi ambient ▪



Igualment, va patrocinar la reedició de l'estudi publicat per l'Institut per a la Diversificació i l'Estalvi d'Energia (IDAE) titulat "Impactes ambientals de la producció elèctrica. Anàlisi de cicle de vida de vuit tecnologies de generació elèctrica".

D'altra banda, la Fundació Gas Natural va encarregar la realització de sengles estudis sobre la reforma de la fiscalitat aplicada a l'ús del gas natural en vehicles de transport a Espanya, i la degradació i protecció de sòls.

Altres activitats desenvolupades per la Fundació durant l'any 2002 van ser el patrocini de l'exposició "Ciudad Viva", organitzada per la Conselleria de Medi Ambient de la Comunitat de Madrid i la Fundació FIDA, així com el patrocini d'un Seminari sobre la Serralada del Guadarrama, dins dels cursos d'estiu de El Escorial.

D'altra banda, es van realitzar sengles compareixences davant de les Comissions de Medi Ambient del Congrés i del Senat, per presentar els objectius i les actuacions de la Fundació Gas Natural per protegir el medi ambient.

A més, la Fundació Gas Natural va subscriure un acord amb el portal informàtic "Ambientum", per proporcionar gratuïtament informació actualitzada sobre legislació mediambiental a un total de 500 ajuntaments d'arreu d'Espanya, amb població de més de 2.000 habitants. Així mateix, la Fundació va posar en marxa la seva pròpia pàgina *web*, en la qual es poden consultar les diferents publicacions elaborades fins ara, i formalitzar la inscripció als diferents seminaris organitzats per la Fundació.

La Fundació Gas Natural també va continuar desenvolupant una intensa labor en l'àmbit Internacional, en col·laboració amb les empreses del Grup que són presents a l'Amèrica Llatina. Així mateix, al Marroc, la Fundació va continuar recolzant les activitats del Centre de Formació de Nens Autistes, inaugurat l'estiu de 2002.

# Comptes Anuals Grup Gas Natural

- 54 Balanç
- 56 Compte de Pèrdues  
i Guanys
- 58 Memòria
- 95 Informe de gestió



## INFORME D'AUDITORIA DELS COMPTES ANUALS

Als Senyors Accionistes de Gas Natural SDG, S.A.

Hem auditat els comptes anuals consolidats de Gas Natural SDG, S.A. i el seu Grup de societats, que comprenen el balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2002, el compte de pèrdues i guanys consolidat i la memòria consolidada corresponent a l'exercici anual clos en aquesta data, la formalització dels quals és responsabilitat dels Administradors de Gas Natural SDG, S.A. La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre aquests comptes anuals consolidats en conjunt basada en la feina efectuada segons les normes d'auditoria acceptades generalment, que requereixen l'examen mitjançant proves selectives de l'evidència justificativa dels comptes anuals consolidats i l'avaluació de la presentació, dels principis comptables aplicats i de les estimacions efectuades.

Els Administradors de Gas Natural SDG, S.A. presenten, a efectes comparatius d'acord amb la legislació mercantil, a més dels imports de l'exercici 2002 el que correspon a l'exercici anterior de cada partida del balanç consolidat, del compte de pèrdues i guanys consolidat i del quadre de finançament consolidat. La nostra opinió es refereix als comptes anuals consolidats de l'exercici 2002, exclusivament. El dia 7 de març de 2002 vam emetre l'informe d'auditoria sobre els comptes anuals consolidats de l'exercici 2001 on expressàvem una opinió favorable.

La nostra opinió és que els comptes anuals consolidats adjunts de l'exercici 2002, incloses en pàgines 54 a 93, expressen la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de Gas Natural SDG, S.A. i el seu Grup de societats, a 31 de desembre de 2002, i dels resultats consolidats de les seves operacions i dels recursos consolidats que han obtingut i han aplicat durant l'exercici anual clos el mateix dia i que contenen la informació necessària i suficient per interpretar-los i comprendre'ls adequadament, en tots els aspectes significatius, segons els principis i les normes comptables acceptats generalment que són uniformes amb els aplicats en l'exercici anterior.

L'informe de gestió adjunt de l'exercici 2002, inclòs en pàgines 95 a 101, conté les explicacions que els Administradors de Gas Natural SDG, S.A. consideren oportunes sobre la situació de Gas Natural SDG, S.A. i el seu Grup de societats, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no és part integrant dels comptes anuals consolidats. Hem verificat que la informació comptable que conté concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2002. La nostra feina com a auditors es limita a verificar l'informe de gestió amb l'abast que aquest paràgraf indica i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de la Societat i el seu Grup.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.



José Luis Fernández Baños  
Soci- Auditor de Comptes

3 de març de 2003

**Balanç Consolidat del Grup Gas Natural**

(En milers d'euros)

<b>Actiu</b>	<b>31.12.02</b>	<b>31.12.01</b>
<b>Immobilitzat</b>	<b>6.107.401</b>	<b>7.888.464</b>
Despeses d'establiment	7.603	10.205
<i>Immobilitzacions immaterials (Nota 3)</i>	836.276	895.902
Béns i drets immaterials	1.137.142	1.135.120
Amortitzacions	(300.866)	(239.218)
<i>Immobilitzacions materials (Nota 4)</i>	4.560.816	6.641.147
Terrenys i construccions	212.727	288.380
Instal·lacions tècniques i maquinària	6.002.194	8.186.975
Altres immobilitzat	110.508	152.314
Acomptes i immobilitzacions materials en curs	159.565	680.269
Provisions i amortitzacions	(1.924.178)	(2.666.791)
<i>Immobilitzacions financeres (Nota 5)</i>	702.706	341.090
Participacions posades en equivalència	414.389	54.215
Cartera de valors a llarg termini	52.487	46.614
Crèdits comercials	117.643	103.472
Altres crèdits	123.770	148.598
Provisions	(5.583)	(11.809)
<i>Accions pròpies (Nota 6)</i>	—	120
<b>Fons de comerç de consolidació (Nota7)</b>	<b>71.927</b>	<b>56.397</b>
<b>Despeses a distribuir en diferents exercicis (Nota 8)</b>	<b>15.051</b>	<b>29.499</b>
<b>Actiu circulant (Nota 9)</b>	<b>2.615.127</b>	<b>2.085.826</b>
<i>Existències</i>	299.761	403.297
<i>Deutors</i>	1.343.586	1.202.666
Clients per vendes i prestacions de serveis	1.066.420	1.133.176
Empreses posades en equivalència	193.502	22.564
Altres deutors	156.544	154.471
Provisions	(72.880)	(107.545)
<i>Inversions financeres temporals (Nota 10)</i>	917.245	354.332
Crèdits a empreses associades	—	115.356
Altres inversions financeres	917.245	238.976
<i>Tresoreria</i>	44.728	115.483
<i>Ajustaments per periodificació</i>	9.807	10.048
<b>Total general</b>	<b>8.809.506</b>	<b>10.060.186</b>

<b>Passiu</b>	<b>31.12.02</b>	<b>31.12.01</b>
<b>Fons propis (Nota 11)</b>	<b>3.992.749</b>	<b>3.677.719</b>
<i>Capital subscrit</i>	447.776	447.776
<i>Altres reserves de la societat dominant</i>	2.281.854	1.769.124
Reserves distribuïbles	1.965.917	1.453.067
Reserva de revalorització	225.475	225.475
Reserves no distribuïbles	90.462	90.582
<i>Reserves en soc. Consolidades per integració global i proporcional</i>	932.448	1.004.989
<i>Reserves en societats posades en equivalència</i>	9.059	6.142
<i>Diferències de conversió</i>	(408.131)	(58.490)
<i>Pèrdues i guanys atribuïbles a la societat dominant</i>	805.865	570.867
Pèrdues i guanys consolidats	798.084	560.835
Pèrdues i guanys atribuïts a socis externs	7.781	10.032
<i>Dividend a compte lliurat en l'exercici</i>	(76.122)	(62.689)
<b>Socis externs (Nota 12)</b>	<b>201.006</b>	<b>141.601</b>
<b>Ingressos a distribuir en diferents exercicis (Nota 13)</b>	<b>270.802</b>	<b>735.910</b>
<i>Subvencions de capital</i>	51.682	462.206
<i>Altres ingressos a distribuir en diferents exercicis</i>	219.120	273.704
<b>Provisions per a riscos i despeses (Nota 14)</b>	<b>276.360</b>	<b>207.180</b>
<i>Provisions per a pensions i obligacions similars</i>	7.625	14.953
<i>Altres provisions</i>	268.735	192.227
<b>Creditors a llarg termini (Nota 15)</b>	<b>2.142.018</b>	<b>2.522.742</b>
<i>Préstecs i deutes financers</i>	2.027.231	2.484.840
<i>Altres creditors</i>	114.787	37.902
<b>Creditors a curt termini (Nota 15)</b>	<b>1.926.571</b>	<b>2.775.034</b>
<i>Préstecs i deutes financers</i>	561.732	1.661.614
<i>Creditors comercials</i>	1.041.442	817.108
<i>Altres deutes no comercials</i>	297.414	278.445
<i>Ajustaments per periodificació</i>	25.983	17.867
<b>Total general</b>	<b>8.809.506</b>	<b>10.060.186</b>

Les Notes 1 a 22 incloses a la Memòria formen part integrant d'aquests balanços de situació consolidats.

**Compte de Pèrdues i Guanys Consolidat del Grup Gas Natural**

(En milers d'euros)

<b>Deure</b>	<b>2002</b>	<b>2001</b>
<b>Despeses (Nota 17)</b>		
<i>Consums i altres despeses externes</i>	3.239.341	3.361.224
<i>Despeses de personal</i>	245.757	275.565
Sous, salaris i assimilats	178.513	195.769
Càrregues socials	67.244	79.796
<i>Dotacions per a amortitzacions d'immobilitzat</i>	424.680	450.715
<i>Variació de les provisions de tràfic</i>	34.572	14.537
<i>Altres despeses d'explotació</i>	504.748	527.743
<b>Beneficis d'explotació</b>	<b>906.727</b>	<b>1.018.629</b>
<i>Despeses financeres</i>	214.697	252.849
<i>Diferències negatives de canvi</i>	150.675	120.646
<i>Amortització del fons de comerç de consolidació (Nota 7)</i>	84.344	3.204
<b>Beneficis de les activitats ordinàries</b>	<b>645.951</b>	<b>737.277</b>
<i>Despeses i pèrdues extraordinàries</i>	185.441	77.718
<b>Resultats extraordinaris positius (Nota 17)</b>	<b>365.030</b>	<b>20.227</b>
<b>Beneficis consolidats abans d'impostos</b>	<b>1.010.981</b>	<b>757.504</b>
<i>Impost sobre Societats (Nota 16)</i>	212.897	196.669
<b>Resultat consolidat de l'exercici (benefici)</b>	<b>798.084</b>	<b>560.835</b>
<i>Resultat atribuït a socis externs</i>	(7.781)	(10.032)
<b>Resultat de l'exercici atribuït a la societat dominant (benefici)</b>	<b>805.865</b>	<b>570.867</b>

Haver	2002	2001
<b>Ingressos (Nota 17)</b>		
<i>Import net de la xifra de negocis</i>	5.267.889	5.530.640
<i>Treballs efectuats pel Grup per a l'immobilitzat</i>	21.329	17.752
<i>Altres ingressos d'explotació</i>	66.607	100.021
<i>Ingressos de participacions en capital</i>	1.423	2.378
<i>Altres ingressos financers</i>	96.820	69.590
<i>Diferències positives de canvi</i>	59.298	14.765
<b>Resultats financers negatius</b>	<b>207.831</b>	<b>286.762</b>
<i>Participació en beneficis de societats posades en equivalència</i>	31.399	8.614
<i>Beneficis procedents de l'immobilitzat</i>	543.070	32.398
<i>Ingressos i beneficis extraordinaris</i>	7.401	65.547

Les Notes 1 a 22 incloses a la Memòria formen part integrant d'aquests comptes de pèrdues i guanys consolidats.



## Memòria dels Comptes Anuals Consolidats del Grup Gas Natural de l'exercici acabat el 31 de desembre de 2002

### Nota 1. Bases de presentació, principis de consolidació i marc regulador

#### a) Bases de presentació

Els comptes anuals consolidats adjunts s'han preparat a partir dels registres comptables de Gas Natural SDG, S.A. i de les seves societats participades, els comptes anuals individuals de les quals han estat formulats pels seus respectius administradors i es presenten d'acord amb el Pla General de Comptabilitat, la normativa legal vigent i amb allò que estableix la Llei de Societats Anònimes, de forma que mostren la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats del Grup.

Els comptes anuals de Gas Natural SDG, S.A. i els comptes anuals consolidats de Gas Natural SDG, S.A. que configuren el Grup Gas Natural (en endavant Grup) corresponents a l'exercici 2001 van ser aprovats per la Junta General d'Accionistes celebrada el 30 d'abril de 2002.

Els comptes anuals corresponents a l'exercici 2002, que han estat formulats pel Consell d'Administració, es sotmetran, de la mateixa manera que els de les societats participades, a l'aprovació de les respectives juntes generals d'accionistes, amb la confiança que seran aprovats sense cap modificació.

L'epígraf Àmbit de consolidació que s'assenyala a les Notes d'aquesta memòria mostra els efectes que sobre els saldos consolidats a l'inici de l'exercici van ocasionar les modificacions en el perímetre de consolidació del Grup, contemplant les incorporacions i exclusions de societats, així com les variacions en la participació que provoquen els canvis en els mètodes de consolidació. Les variacions en els saldos inicials de les societats estrangeres ocasionats per l'evolució dels tipus de canvi es mostren a l'epígraf Diferències de conversió en les corresponents Notes d'aquesta memòria.

Totes les societats del Grup tanquen l'exercici el 31 de desembre.

Les xifres contingudes en el balanç consolidat, en el compte de pèrdues i guanys consolidat i en aquesta memòria consolidada es mostren en milers d'euros.

#### b) Principis de consolidació

A l'Annex d'aquesta memòria s'inclouen les societats participades directament i indirecta per part de Gas Natural SDG, S.A. que han estat incloses en el perímetre de consolidació.

Hi ha altres participacions directes i indirectes que no s'han consolidat en representar un interès poc significatiu respecte a la imatge fidel dels comptes anuals consolidats.

La consolidació s'ha realitzat d'acord amb els criteris i principis següents:

- Pel mètode d'integració global per a aquelles societats sobre les quals es té un domini efectiu.
- Pel mètode d'integració proporcional per a aquelles societats multigrup gestionades conjuntament amb tercers.
- Quan es posseeix influència significativa, però no es té la majoria de vot ni es gestiona conjuntament amb tercers, mitjançant l'aplicació del mètode de posada en equivalència.
- La participació dels accionistes minoritaris en el patrimoni es presenta en el capítol Socis externs del passiu del balanç de situació consolidat i la seva participació en els resultats de les societats participades en el capítol Resultat atribuït a socis externs del compte de pèrdues i guanys consolidat (vegeu Nota 12).

- Transaccions entre societats incloses en el perímetre de consolidació.

S'han eliminat en el procés de consolidació tots els comptes, transaccions i beneficis significatius entre societats consolidades per integració global, així com els resultats derivats d'operacions amb empreses associades.

En el cas de societats consolidades per integració proporcional, s'han eliminat els crèdits, dèbits, ingressos i despeses i els resultats per operacions amb altres companyies del Grup en la proporció que representa la participació d'aquest en el capital d'aquelles.

- Homogeneïtzació de criteris.

En les societats participades en les quals es segueix un criteri de comptabilització i valoració diferent al del Grup, s'ha procedit en el procés de consolidació al seu ajustament, sempre que el seu efecte fos significatiu, amb la finalitat de presentar els comptes anuals consolidats en base a normes de valoració homogènies.

- Conversió d'estat financers en moneda estrangera.

Als efectes d'elaborar els comptes anuals consolidats adjunts, els estats financers de les entitats participades denominats en moneda estrangera estan expressats en euros fent servir el criteri de convertir béns, drets i obligacions al tipus de canvi de tancament, el capital i les reserves al tipus de canvi històric i els ingressos i despeses al tipus de canvi mitjà del període en el que es van produir. La diferència de conversió resultant, un cop deduïda la part seva que correspon als socis externs que es presenta en el capítol Socis externs, s'inclou en l'epígraf Diferències de conversió dels balanços consolidats adjunts (vegeu Nota 11).

Les societats que fan servir criteris de comptabilització amb ajustaments per inflació segueixen les normes comptables vigents en els respectius països, Colòmbia i Mèxic, que consisteixen a valorar els actius i passius no monetaris per la inflació que hi ha hagut entre la data d'incorporació de l'actiu a la societat i la data de tancament del període. L'efecte de la inflació de l'exercici sobre els actius i passius monetaris s'inclou en el compte de pèrdues i guanys consolidat a l'epígraf de resultats financers i les xifres ajustades per inflació es converteixen en euros aplicant el mètode del tipus de canvi de tancament descrit en els apartats anteriors.

Si bé la legislació argentina ha autoritzat, amb efectes des de l'1 de gener de 2002, mostrar en aquest país l'ajustament per inflació, aquest ajustament no s'ha inclòs en les xifres consolidades aquí reportades.

El tipus de canvi del dòlar dels Estats Units fet servir el 31 de desembre de 2002 ha estat d'1,049 dòlars per euro.

### c) Perímetre de consolidació i comparació de la informació

Les principals variacions en el perímetre de consolidació produïdes l'any 2002 han estat:

- En data 1 de gener de 2002, les societats D.F. Gas, S.A. DE C.V. i Servicios de Energía de México, S.A. DE C.V. van ser fusionades, subsistint la darrera i desapareixent la primera com a societat fusionada.
- Des de l'inici de l'exercici les societats Metragaz, S.A. i Europe Maghreb Pipeline, Ltd. s'han consolidat per integració global. Amb anterioritat es consolidaven pel mètode d'integració proporcional.

- El Grup ha portat a terme els compromisos d'alienació i adquisició d'accions atorgades a Iberdrola Energía, S.A. en data 10 de gener de 2002. En el marc d'aquests compromisos:
  - S'ha alienat un 13,2% del capital de Gas Natural México, S.A. DE C.V. i un 13% del capital de Sistemas de Administración y Servicios, S.A. DE C.V. societats que es consoliden pel mètode d'integració global amb uns percentatges del 86,8% i del 87%, respectivament.
  - S'han adquirit participacions addicionals del 9,9% a Companhia Distribuidora de Gas do Rio de Janeiro, S.A. (C.E.G.), i del 13,15% a Ceg-Rio, S.A., passant a tenir unes participacions del 28,8% i del 38,2%, respectivament. Es manté el mètode d'integració proporcional.
  - S'adquireixen les societats Sabinelly 2000, S.L., posseïdora d'un 2,3% del capital de Gas Natural S.A. ESP i Lauroste 98, S.L. (societat que es fusionarà amb Gas Natural Internacional SDG, S. A. d'acord amb allò acordat a la nota 20), posseïdora d'un 12,4% del capital de Gas Natural S.A. ESP. Amb aquestes adquisicions la nostra participació a Gas Natural S.A. ESP passa a ser d'un 59,1% passant a consolidar aquesta societat i les seves societats depenents Gas Natural del Oriente, S.A. ESP, Gas Natural Cundiboyacense, S.A. ESP i Gases de Barrancabermeja, S.A. ESP pel mètode d'integració global. A Serviconfort Colombia, S.A. es passa de posseir una participació del 73% al 95%, consolidant per integració global. A Transportadora Colombiana de Gas, S.A. ESP disminueix la nostra participació de forma que s'ha exclòs del perímetre de consolidació.
- En el mes de juny de 2002 s'ha alienat un 59,1% del capital social d'Enagás S.A.:
  - Aquesta operació s'emmarca en l'Oferta Pública de Venda d'Accions realitzada a l'empara d'allò que disposa la Disposició Addicional Vigèsima de la Llei 34/98 de 7 d'octubre, del Sector d'Hidrocarburs, afegit per l'article 10 del Reial Decret 6/2000 de 23 de juny, la qual estableix que cap persona física o jurídica podrà participar directament o indirecta en l'accionariat d'Enagás, S.A. en una proporció superior al 35% del capital social o dels drets de vot de l'entitat. En l'exercici 2003 es continuarà el procés de desinversió a Enagás, S.A. del 5,9% del capital social fins a deixar la participació en el 35% màxim permès.
  - Fins a la data de venda es consolidava Enagás, S.A. pel mètode d'integració global i les seves societats depenents Gasoducto Al-Andalus, S.A. i Gasoducto Extremadura, S.A. pel mètode d'integració proporcional. Des del juny de 2002 el Grupo Enagás s'integra pel mètode de posada en equivalència pel percentatge de participació del 40,9%.
- S'ha alienat a Repsol Exploración, S.A. la participació del 33,3% que es posseïa en la societat Repsol YPF T&T. Fins a aquest moment s'havia consolidat pel mètode de posada en equivalència.
- S'ha constituït la societat Gas Natural Vendita Italia S.p.A. amb l'objectiu d'iniciar la comercialització de gas natural en el mercat italià. El grup posseeix el 100% del capital i es consolida pel mètode d'integració global.
- La societat Serviconfort Argentina, S.A. ha canviat la seva denominació social per Natural Servicios, S.A.
- S'ha incorporat per integració global la societat argentina Natural Energy, S.A.

L'efecte dels canvis més importants realitzats durant l'exercici en el perímetre de consolidació és:

	Canvi d'integració global a posada en equivalència	Canvi d'integració proporcional a integració global	Altres canvis realitzats al perímetre de consolidació	Total
Immobilitzat material i immaterial net	(2.280.900)	212.700	137.300	(1.930.900)
Capital circulant	(642.900)	(37.000)	3.900	(676.000)
Socis externs	—	48.100	143.700	191.800
Préstecs i deutes financers a llarg termini	(157.000)	200.100	41.000	84.100

El canvi d'integració global a posada en equivalència mostra l'impacte de la variació en la participació i en el mètode d'integració d'Enagás, S.A. i de les seves societats participades.

El canvi d'integració proporcional a integració global mostra l'impacte del canvi de mètode d'integració d'Europe Maghreb Pipeline, Ltd. i de Metragaz, S.A.

A l'epígraf d'altres canvis realitzats en el perímetre de consolidació s'inclou l'impacte de les variacions ocasionades per l'augment de les participacions en les societats brasileres i colombianes, així com la disminució de les participacions en les societats mexicanes indicades.

Aquests canvis en els mètodes de consolidació, bàsicament el d'Enagás, S.A., originen significatives variacions en la informació, per la qual cosa el balanç consolidat i el compte de pèrdues i guanys consolidat no són comparables entre ambdós exercicis.

#### d) Marc Regulador

El juny de 2000, el Govern Espanyol va aprovar un Reial Decret Llei que incloïa diverses mesures adreçades a fomentar la liberalització i la competència en el mercat gasista espanyol. Així, s'avançava el calendari d'obertura del mercat de gas natural per a la comercialització a l'any 2003, i per a la distribució a l'any 2005. A partir de l'any 2003, qualsevol consumidor podrà triar subministrador. D'altra banda, s'establia que, fins a l'1 de gener de 2004, el 25% del gas contractat amb Algèria a través del gasoducte del Magrib, hauria de ser assignat, mitjançant subhasta, entre les empreses comercialitzadores de gas alienes al Grup, assignant la resta del contracte a Enagás, S.A. per atendre el mercat regulat. En aplicació de l'Ordre Ministerial de 29 de juny de 2001 i segons la Resolució del concurs subhasta per a la seva adjudicació, en el mes de novembre es van iniciar les vendes a societats comercialitzadores alienes al Grup Gas Natural.

Per tal de donar entrada a altres operadors en el capital d'Enagás, S.A., societat designada gestor tècnic del sistema, propietària de la xarxa de transport d'alta pressió a Espanya, s'hi limitava al 35% la participació d'una societat o grup de societats. La Comissió Delegada del Govern per a afers econòmics en data 31 d'agost de 2001 va aprovar el Pla d'actuacions per a l'ampliació en l'accionariat d'Enagás, S.A., quedant vinculada tant l'empresa com els seus accionistes a les condicions substantives i terminis continguts a l'esmentat Pla.

En desenvolupament de la Llei 34/1998 del Sector d'Hidrocarburs, el Reial Decret 949/2001 pel qual es regula l'accés a les instal·lacions gasistes i s'estableix un sistema econòmic integrat del sector de gas natural determina la retribució de les activitats regulades, els criteris generals per a la determinació i estructura de les tarifes, peatges, cànon, un sistema de tarifes basat en costos i un procediment de liquidacions.

En data 15 de febrer de 2002 es van aprovar per part del Ministeri d'Economia tres Ordres Ministerials sobre tarifes, peatges, cànon i retribució de les activitats regulades del sector gasista espanyol, publicades amb data 18 de febrer al Butlletí Oficial de l'Estat i que estableixen la retribució de l'any 2002 per totes les societats que exerceixen l'activitat de regasificació, emmagatzematge, transport o distribució a Espanya, així com les fórmules i criteris d'actualització anual de la retribució.

L'Ordre ECO/2692/2002, de 28 d'octubre, ha regulat els procediments de liquidació de la retribució de les activitats regulades del sector del gas natural i de les quotes amb destinacions específiques, i ha establert el sistema d'informació que han de presentar les empreses. L'agent encarregat de dur a terme aquestes liquidacions serà la Direcció General de Política Energètica i Mines a proposta de la Comissió Nacional de l'Energia.

La liberalització del mercat del gas natural ha iniciat la seva darrera etapa amb l'accés a la lliure tria de subministrador per part de qualsevol consumidor des de l'1 de gener de 2003.

El Reial Decret 1434/2002, de 27 de desembre ha regulat les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i els procediments d'autorització d'instal·lacions de gas natural, així com les relacions entre les empreses gasistes i els consumidors, tant en el mercat regulat com en el liberalitzat.

#### **e) Perspectives de les societats del Grup a l'Argentina**

La Llei núm. 25.561, sancionada pel Congrés Nacional Argentí i promulgada pel Poder Executiu Nacional (PEN) el dia 6 de gener de 2002, va declarar l'emergència pública en matèria social, econòmica, administrativa, financera i canviària, modificant la Llei de Convertibilitat i deixant sense efecte les clàusules d'ajustament en dòlar o en altres divises estrangeres i les clàusules indexatòries basades en índexs de preus d'altres països i qualsevol altre mecanisme d'ajustament en els contractes celebrats per l'Administració Pública sota normes de dret públic, compresos entre aquets els d'obres i serveis públics. De tal manera que els preus i tarifes resultants d'aquestes clàusules van quedar establerts en pesos a la relació de canvi 1 pes = 1 dòlar dels Estats Units.

S'han endegat negociacions amb el PEN, emfatitzant la protecció de la rendibilitat del negoci, la defensa de les condicions del contracte de concessió i els interessos dels accionistes, clients, creditors, treballadors i altres participants directes i indirectes del negoci, tal com és previst a l'article 9 de la Llei esmentada, que estableix que per a la renegociació dels contractes caldrà tenir en consideració els criteris següents: l'impacte de les tarifes en la competitivitat de l'economia i en la distribució dels ingressos; la qualitat dels serveis i els plans d'inversió quan aquests estiguessin previstos contractualment; l'interès dels usuaris i l'accessibilitat dels serveis: la seguretat dels sistemes compresos i la rendibilitat de les empreses.



**Nota 2. Normes de valoració**

Les principals normes de valoració utilitzades pel Grup en l'elaboració dels seus comptes per a l'exercici de 2002, han estat les següents:

a) Despeses d'establiment. Corresponen a les despeses de constitució, primer establiment i ampliació de capital, que s'amortitzen en un període de cinc anys.

b) Immobilitzacions immaterials. Els elements inclosos en l'immobilitzat immaterial figuren valorats al seu preu d'adquisició o al seu cost de producció, i s'amortitzen en un període de cinc anys.

Les concessions administratives atorgades pels estats i altres entitats públiques s'amortitzen en funció de la durada de la concessió.

c) Immobilitzacions materials. Els béns compresos en l'immobilitzat material es valoren al preu d'adquisició o al cost de producció, amb excepció de la revalorització efectuada com a conseqüència de l'actualització de balanços realitzada en l'exercici de 1996 i de l'operació de fusió realitzada amb anterioritat en l'exercici de 1991. En aquells països en els que la normativa vigent així ho exigeix, es valora al preu d'adquisició o valor de taxació ajustat per inflació. (vegeu Nota 1-b).

Formen part de l'immobilitzat material els costos financers corresponents al finançament dels projectes d'infraestructura quan el seu període de construcció supera un any.

Els costos de renovació, ampliació o millora són incorporats a l'actiu com a major valor del bé exclusivament quan suposen un augment de la seva capacitat, productivitat o prolongació de la seva vida útil, deduïnt si s'escau el valor net comptable dels béns substituïts.

Les despeses de conservació i manteniment es carreguen al compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en el que s'incorren.

Els imports relacionats amb els treballs efectuats pel Grup per a l'immobilitzat material corresponen al cost directe de producció.

Es doten les provisions per depreciació que siguin necessàries per cobrir les possibles contingències que pugui generar la inactivitat de l'immobilitzat.

L'immobilitzat material s'amortitza linealment en base a la seva vida útil estimada. Els increments de valor resultant de les actualitzacions s'amortitzen en la vida útil remanent dels elements patrimonials actualitzats.

El Grup amortitza el seu immobilitzat material seguint el mètode lineal, distribuïnt el cost dels actius entre els anys de vida útil estimada, d'acord amb el detall següent:

	Anys de vida útil estimada
Construccions	33-50
Instal·lacions tècniques (xarxa de transport i distribució)	20-30
Instal·lacions tècniques (Centrals de generació elèctrica per cicles combinats)	25
Altres instal·lacions tècniques i maquinària	8-20
Estris i eines	3
Mobiliari i béns	10
Equips informàtics	4
Elements de transport	6

Els actius rebuts sense contraprestació es comptabilitzen pel seu valor venal en l'immobilitzat material i es reconeixen com a ingressos, linealment, en el període d'amortització dels béns afectats. Durant aquest període els ingressos diferents es mostren en Ingressos a distribuir en diferents exercicis.

**d) Immobilitzacions financeres.** Els valors representatius de capital la participació dels quals no s'hagi consolidat es registren en el balanç de situació consolidat al seu cost d'adquisició minorat, si calgués, per les provisions necessàries per mostrar les desvaloritzacions experimentades.

En aquells països en els que la normativa vigent així ho exigeix, les anteriors participacions es valoren en base al valor patrimonial de la societat participada, sempre que no representin un efecte significatiu.

El valor al que figuren les participacions en societats consolidades pel mètode de posada en equivalència és el valor teòric-comptable.

**e) Fons de comerç de consolidació.** La diferència entre el preu d'adquisició de societats participades i el valor teòric-comptable corresponent al percentatge de participació en el mercat de la compra, ajustat en el seu cas per les plusvàlues o minusvàlues tàcites existents en el moment de l'adquisició, es registra en el procés de consolidació com a fons de comerç i s'amortitza amb càrrec a resultats en el període estimat de recuperació de les inversions realitzades i com a màxim en un període de vint anys.

**f) Despeses a distribuir en diferents exercicis.** Es registren com a despeses a distribuir en diferents exercicis els pagaments que s'acrediten en exercicis futurs, i s'apliquen a resultats en el període que correspongui.

**g) Existències.** Es valoren al cost mitjà de les compres o producció resultant un valor igual o inferior al de mercat.

Es doten les provisions per depreciació que siguin necessàries per cobrir l'obsolescència dels materials.

**h)** Deutors i creditors comercials i no comercials. Els dèbits i crèdits originats per les operacions, ja siguin o no conseqüència del tràfic normal del negoci, es registren pel seu valor nominal i es classifiquen a curt o a llarg termini segons que sigui el seu venciment inferior o superior a un exercici econòmic.

Els consums del subministrament de gas i electricitat emesos i no facturats s'inclouen en l'epígraf clients per vendes i prestacions de serveis.

Es practiquen les correccions valoratives que es creuen necessàries per provisionar el risc d'insolvència. Els comptes de crèdit es mostren per l'import dispostat.

**i)** Reserves en societats consolidades per integració global, integració proporcional i posades en equivalència. Aquestes reserves corresponen a la diferència entre el valor comptable de la participació en les societats consolidades i el seu valor teòric-comptable,

**j)** Conversió d'estats financers en moneda estrangera. Els estats financers de societats estrangeres incloses en el perímetre de consolidació s'han convertit a euros aplicant el mètode del tipus de canvi de tancament. Les partides del compte de pèrdues i guanys s'han convertit a euros fent servir el tipus de canvi mitjà mensual. Les diferències de conversió sorgides s'apliquen a Fons propis.

**k)** Socis externs. En aquest compte es mostra la participació dels accionistes minoritaris en els Fons propis el 31 de desembre de 2002 de les societats consolidades pel mètode d'integració global.

**l)** Ingressos a distribuir en diferents exercicis. Les subvencions de capital no reintegrables es valoren per l'import concedit i en diferents exercicis s'apliquen linealment a resultats en funció de la vida útil de l'actiu el cost dels quals financen.

La resta d'ingressos a distribuir en diferents exercicis corresponen bàsicament a ingressos per contraprestació de noves preses i ramals i ingressos per desplaçament de xarxa a càrrec de tercers i s'imputen a resultats en el període d'amortització i de l'immobilitzat relacionat.

**m)** Compromisos per a pensions i obligacions similars. Els compromisos per pensions i obligacions similars s'han materialitzat amb la constitució dels corresponents contractes d'assegurança, aportacions a plans de pensions del sistema d'ocupació i provisions.

#### Contractes d'assegurança:

Tots els compromisos de pagaments futurs, contrets pel Grup amb els empleats afectats en relació amb el pagament de complements de pensions de jubilació, viduitat i invalidesa, d'acord amb les prestacions acordades pel Grup han estat exterioritzats mitjançant la formalització de contractes d'assegurança de prima única d'acord amb el Reial Decret 1588/1999 de 15 d'octubre pel qual s'aprova el Reglament sobre la instrumentació dels compromisos per pensions de les empreses.

#### Plans de pensions del sistema d'ocupació:

El fons de pensions es constitueix d'acord amb el pla de pensions signat i adaptat a la Llei de Plans i Fons de pensions. És un pla de contribució definida que cobreix els compromisos adquirits pel Grup amb el personal actiu afectat. Reconeix uns drets consolidats per serveis passats i es compromet a l'aportació d'un percentatge que oscil·la entre el 2,85% i el 5% del salari computable, segons el col·lectiu de pertinença. És un pla de modalitat mixta destinada a cobrir tant les prestacions de jubilació, com els riscos per invalidesa i mort dels partícips. Les aportacions anuals per cobrir els compromisos acreditats per compte del Grup respecte als plans són comptabilitzats amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidada de cada exercici.

#### Provisions per altres compromisos:

De forma addicional el Grup manté determinats compromisos amb els seus empleats, diferents als anteriors i que consisteixen bàsicament en premis i complements especials i que es constitueixen mitjançant les corresponents provisions.

n) Altres provisions. Els compromisos de pagament futurs corresponents a responsabilitats probables o certes es materialitzen amb la constitució de les corresponents provisions per a riscos i despeses. La seva dotació es fa quan aquestes circumstàncies es posen de manifest i en funció de l'import estimat dels riscos.

o) Impost sobre Beneficis. L'Impost sobre Societats de l'exercici es calcula en funció del resultat econòmic abans d'impostos, augmentat o disminuït, segons que correspongui, per les diferències permanents amb el resultat fiscal, entenent aquest com la base imposable de l'esmentat impost i minorat per les bonificacions i deduccions a la quota.

Els impostos anticipats s'han registrat únicament si no hi ha dubtes de la seva recuperació futura.

p) Els ingressos i despeses s'imputen en funció del corrent real de béns i serveis que representen i amb independència del moment en què es produeix el corrent monetari o financer que se'n deriva.

No obstant, seguint el principi de prudència, el Grup únicament comptabilitza els beneficis realitzats a la data del tancament de l'exercici, mentre que els riscos i les pèrdues previsibles, tot i essent eventuals, es comptabilitzen tan aviat com són coneguts.

A partir del 19 de febrer de 2002, amb l'entrada en vigor del nou marc regulador del sector gasista a Espanya (vegeu nota 1e), s'ha regulat un procediment de liquidació per a la redistribució entre les empreses del sector de la facturació obtinguda per peatges, cànon i tarifes netes de quotes per a destinacions específiques, costos d'adquisició de gas i retribució de l'activitat de subministrament de tarifa, de forma que cada empresa percebi els ingressos que li han estat reconeguts per les seves activitats regulades. L'estimació d'aquestes liquidacions acreditades el 31 de desembre de 2002, pendents de liquidar per part de la Comissió Nacional de l'Energia, es registren com a majors ingressos per l'import acreditat o com a menors ingressos per l'import obtingut que correspongui a altres empreses.

A la data de formulació d'aquests comptes anuals no s'ha publicat cap liquidació; no obstant, no s'espera que d'aquestes se'n derivin diferències significatives respecte a les estimacions realitzades. En qualsevol cas, l'Ordre Ministerial de 28 d'octubre de 2002 per la qual es regulen els procediments de liquidació estableix que les desviacions que es posin de manifest per l'aplicació del procediment de liquidacions entre els ingressos nets liquidables i les retribucions acreditades cada any, seran tingudes en compte en el càlcul de les tarifes, peatges i cànon dels dos anys següents.

Les vendes d'electricitat, realitzades en base a les Regles de Funcionament del Mercat de Producció Elèctrica que acompleixen el mandat de la Llei 54/1997 de 27 de novembre del Sector Elèctric, es registren d'acord amb els consums reals.

Els ingressos per desplaçaments de xarxa a càrrec de tercers s'apliquen linealment a resultats en el període d'amortització de l'immobilitzat relacionat. Durant aquest període es mostren com a Ingressos a distribuir en diferents exercicis, en el passiu del balanç consolidat.

Els imports percebuts per contraprestació de noves preses i ramals s'apliquen linealment a resultats en el període d'amortització de l'immobilitzat relacionat. Durant aquest període es mostren com a Ingressos a distribuir en diferents exercicis, en el passiu del balanç consolidat.

Els imports percebuts per contraprestació de drets de preferència en subministraments de gas s'apliquen a resultats d'acord al seu acreditament.

q) Diferències de canvi en moneda estrangera. La conversió en euros dels crèdits i dèbits en moneda estrangera es realitza aplicant el tipus de canvi vigent en la data de l'operació.

Al tancament de l'exercici els saldos nominats en moneda estrangera s'ajusten al tipus de canvi vigent en aquest moment o a l'assegurat.

Les diferències de canvi no realitzades resultants de les operacions de finançament específic de cobertura del risc de canvi d'inversions en societats participades anomenades en moneda estrangera, s'inclouen en l'epígraf Diferències de conversió dels Fons propis del balanç consolidat.

r) Participació en beneficis de societats posades en equivalència. Mostra la participació del Grup en els resultats de l'exercici, després d'impostos, obtinguts per les societats consolidades pel mètode de posada en equivalència.

s) Operacions amb derivats financers. És política del Grup fer servir aquests instruments com a operacions de cobertura i que tenen per objecte eliminar o reduir significativament els riscos operatius i financers. A la Nota 20 es descriuen les operacions realitzades així com la seva comptabilització.

t) Provisió per a reestructuració de plantilles. D'acord amb la normativa laboral vigent, el Grup està obligat al pagament d'indemnitzacions als empleats amb els que, sota determinades condicions, rescindeixin les seves relacions laborals. Els costos estimats es carreguen a resultats en l'exercici en el que s'acorda i es mostren en l'epígraf Resultats extraordinaris del compte de pèrdues i guanys consolidat



u) Medi ambient. Les despeses derivades de les actuacions empresarials encaminades a la protecció i millora del medi ambient es comptabilitzen com a despesa de l'exercici en el que incorren. Quan suposen incorporacions a l'immobilitzat material, la finalitat de les quals sigui la minimització de l'impacte mediambiental i la protecció i millora del medi ambient, es comptabilitzen com a major valor de l'immobilitzat.

### Nota 3. Immobilitzacions immaterials

Les variacions experimentades per les principals partides que formen l'immobilitzat immaterial són les següents:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit de consolidació i reclassi- ficacions	Saldo el 31.12.02
Despesa d'investigació i desenvolupament	28.713	1.076	—	(441)	(12.342)	17.006
Concessions, patents, llicències, marques i similars	950.762	2.165	(23)	(258.435)	253.130	947.599
Aplicacions informàtiques	148.470	35.312	(1.090)	(13.836)	1.573	170.429
Altres immobilitzats	7.175	754	(12)	(1.800)	(4.009)	2.108
	<b>1.135.120</b>	<b>39.307</b>	<b>(1.125)</b>	<b>(274.512)</b>	<b>238.352</b>	<b>1.137.142</b>
Amortització acumulada	(239.218)	(75.726)	961	44.247	(31.130)	(300.866)
<b>Saldo net</b>	<b>895.902</b>	<b>(36.419)</b>	<b>(164)</b>	<b>(230.265)</b>	<b>207.222</b>	<b>836.276</b>

En Concessions, patents, llicències, marques i similars s'inclouen els costos per a l'obtenció dels drets exclusius d'ús del gasoducte Magrib-Europa en el seu tram marroquí, amb un període de vigència de caràcter renovable que actualment acaba l'any 2021, així com l'adquisició de la distribució pública de gas per a 93 districtes de l'Estat de São Paulo al Brasil, amb un període de vigència que acaba el maig de 2030 i que pot ser ampliat en 20 anys més.

**Nota 4. Immobilitzacions materials**

Els imports i les variacions experimentades durant l'exercici per les partides que formen el cost de l'actiu immobilitzat material són els següents:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit de consolidació i reclassi- ficacions	Saldo el 31.12.02
Terrenys i construccions	288.380	12.156	(13.574)	(21.263)	(52.972)	212.727
Instal·lacions tècniques i maquinària	8.186.975	551.097	(24.272)	(552.830)	(2.158.776)	6.002.194
Altres immobilitzats	152.314	12.257	(6.522)	(15.387)	(32.154)	110.508
Acomptes i immobilitzacions materials en curs	680.269	282.612	(1.120)	(21.936)	(780.260)	159.565
	<b>9.307.938</b>	<b>858.122</b>	<b>(45.488)</b>	<b>(611.416)</b>	<b>(3.024.162)</b>	<b>6.484.994</b>

Durant aquest exercici s'ha iniciat l'operació comercial de les plantes de generació elèctrica per cicles combinats de Sant Adrià de Besòs (Barcelona) i San Roque (Cadis), i en l'epígraf d'Acomptes i immobilitzacions en curs queda sobretot la inversió realitzada a la Planta d'Arrúbal (La Rioja) que d'acord amb els calendaris establerts iniciarà la seva operació comercial en el darrer trimestre del 2004.

La revalorització de l'immobilitzat material incorporada a l'empareda del Reial Decret Llei 7/1996 de 7 de juny, sobre actualització de balanços, tindrà un efecte de 15.279 milers d'euros sobre les dotacions per a amortitzacions d'immobilitzat de l'exercici 2003.

El moviment de l'immobilitzat material incorporat per aplicació de l'actualització de balanços és el següent:

Import l'1 de gener de 2002	416.737
Baixes	(239.520)
Dotació amortització exercici	(25.806)
<b>Saldo el 31 de desembre de 2002</b>	<b>151.411</b>

L'immobilitzat material inclou la revalorització neta efectuada en l'exercici de 1991 per l'operació de fusió per absorció i escissió parcial de les societats Catalana de Gas, S.A., Gas Madrid, S.A. i Repsol Butano, S.A. per 47.889 milers d'euros en terrenys i construccions.

Els costos financers, aplicats en l'exercici als projectes d'infraestructura en el seu període de construcció, han assolit els 9.775 milers d'euros, totalitzant com a major cost de l'immobilitzat material brut l'import de 63.917 milers d'euros.

Durant aquest exercici s'ha procedit a la venda de l'immoble situat al carrer Arcs de Barcelona. La societat disposa d'un contracte d'arrendament sobre aquest immoble fins al juny de 2005, prorrogable per 30 mesos.

El 31 de desembre de 2002, Gas Natural SDG, S.A. havia concedit sengles opcions de compra sobre un terreny situat a la Barceloneta (Barcelona) i sobre l'immoble de Barcelona, Avinguda Portal de l'Àngel, (Vegeu nota 21).

Les variacions de les provisions i amortitzacions acumulades durant l'exercici són:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit de consolidació i reclassi- ficacions	Saldo el 31.12.02
Provisions	17.496	—	(271)	—	(13.385)	3.840
Amortitzacions:						
Construccions	68.655	6.326	(3.772)	(4.761)	(23.628)	42.820
Instal·lacions Tècniques i maquinària	2.484.102	326.168	(8.632)	(137.457)	(858.060)	1.806.121
Altres immobilitzat	96.538	14.711	(6.212)	(9.540)	(24.100)	71.397
	<b>2.666.791</b>	<b>347.205</b>	<b>(18.887)</b>	<b>(151.758)</b>	<b>(919.173)</b>	<b>1.924.178</b>

La provisió per depreciació cobreix les possibles contingències que pugui generar la inactivitat temporal dels actius productius.

L'immobilitzat material inclou elements en ús totalment amortitzats per un import de 502.236 milers d'euros.

És política del Grup contractar totes les pòlisses d'assegurances que es creguin necessàries per donar cobertura als possibles riscos que poguessin afectar els elements de l'immobilitzat material.

#### Nota 5. Immobilitzacions financeres

L'import i les variacions experimentades durant l'exercici per les partides que formen l'immobilitzat financer són:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit de consolidació i reclassi- ficacions	Saldo el 31.12.02
Participacions posades en equivalència	54.215	39.576	(16.469)	(6.663)	343.730	414.389
Carta de valors a llarg termini	46.614	2.106	(1.965)	(11.126)	16.858	52.487
Crèdits comercials	103.472	6.254	(1.391)	(24.371)	33.679	117.643
Altres Crèdits	148.598	35.695	(48.248)	(27.961)	15.686	123.770
Provisions	(11.809)	(416)	64	351	6.227	(5.583)
	<b>341.090</b>	<b>83.215</b>	<b>(68.009)</b>	<b>(69.770)</b>	<b>416.180</b>	<b>702.706</b>

L'increment en participacions posades en equivalència es deu a la integració del 40,9% d'Enagás, S.A. que fins al mes de juny es consolidava pel mètode d'integració global i que com a conseqüència del procés desinversor iniciat, ha deixat de ser considerada com a empresa del grup per passar a ser considerada com a empresa associada. Les disminucions corresponen bàsicament a l'alienació de la participació del 33,3% que el grup tenia a Repsol YPF T&T, S.A.

Les participacions més significatives incloses a la partida Cartera de valors a llarg termini són les següents:

	<b>Domicili</b>	<b>% total de Participació del Grup</b>	<b>Activitat</b>
Gas Natural de Álava, S.A.	Vitòria	10,0	Distribució de gas
Rotartica, S.A. (iniciant la seva activitat)	Mondragón	42,9	Aplicacions climatització

Els Crèdits comercials apleguen, bàsicament els crèdits per venda d'instal·lacions de gas i per calefaccions finançades a llarg termini.

L'epígraf d'Altres Crèdits inclou bàsicament un import de 30 milions de dòlars a rebre de Repsol YPF, S.A. en tres quotes de 10 milions de dòlars cada una pagadors el 2005, 2006 i 2007 en contraprestació a l'atorgament d'un dret de preferència per a determinats subministraments de gas a l'Amèrica Llatina, 34.011 milers d'euros en fiances i dipòsits i saldos amb Administracions públiques per 50.681 milers d'euros.

#### **Nota 6. Accions pròpies**

En compliment del Projecte de fusió per absorció de Gas Lleida, S.A. i Gas Tarraconense, S.A., en aquest exercici s'ha procedit al canvi de 3.972 accions pròpies i per compte de determinats socis minoritaris a la venda de les 1.101 accions pròpies que posseeixen de la Societat, i s'ha ingressat la seva liquidació a la Caixa General de Dipòsits de la Generalitat de Catalunya. En conseqüència, el 31 de desembre de 2002 Gas Natural SDG, S.A. no disposa d'accions pròpies.

#### **Nota 7. Fons de comerç de consolidació**

El moviment d'aquest compte en l'exercici ha estat el següent:

Saldo l'1 de gener de 2002	56.397
Augments	111.789
Diferència de conversió	(11.915)
Amortitzacions	(84.344)
<b>Saldo el 31 de desembre de 2002</b>	<b>71.927</b>

El fons de comerç de consolidació generat per l'adquisició de societats estrangeres es registra en euros al tipus de canvi del moment en què es genera.

Quan aquests fons de comerç s'originen en la compra de participacions per part de societats estrangeres del Grup, es comptabilitzen en moneda local i estan afectades per les variacions del tipus de canvi l'import de les quals es mostra en l'epígraf de Diferències de conversió.

L'augment del fons de comerç que es produeix durant l'exercici s'origina per les transaccions realitzades amb Iberdrola Energía, S.A. descrites a la nota 1-c. A causa del tractament d'aquesta operació, el fons de comerç generat per la inversió addicional de participacions a Colòmbia s'ha amortitzat en la seva totalitat en l'exercici i la part no amortitzada en l'exercici, corresponent a la inversió addicional de participacions al Brasil, s'amortitza en 20 anys coincidint amb la seva deduïbilitat fiscal.

El saldo el 31 de desembre de 2002 del fons de comerç de consolidació desglossat per societats participades és el següent:

Servicios de Energía de México S.A. DE C.V.	3.229
Comercializadora Metrogas, S.A. DE C.V.	38.102
Companhia Distribuidora de Gás do Rio de Janeiro, S.A.	21.853
Ceg-Rio, S.A.	8.743
	<b>71.927</b>

#### Nota 8. Despeses a distribuir en diferents exercicis

La composició d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2002 és la següent:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit de consolidació i reclassi- ficacions	Saldo el 31.12.02
Despeses diferides derivades d'emissió de deute	4.825	15	(464)	—	(760)	3.616
Despeses financeres descompte crèdits	9.939	—	(9.939)	—	—	—
Despeses per conversió a gas natural	4.765	2.521	—	(2.108)	—	5.178
Altres despeses	9.970	1.008	(3.853)	(2.208)	1.340	6.257
	<b>29.499</b>	<b>3.544</b>	<b>(14.256)</b>	<b>(4.316)</b>	<b>580</b>	<b>15.051</b>

Les Despeses diferides derivades de l'emissió de deute corresponen al descompte i despeses relacionades amb l'emissió a llarg termini de 525.000 milers d'euros realitzada per Gas Natural Finance, B.V. en l'exercici 2000.



**Nota 9. Existències**

La composició de l'epígraf d'existències a 31 de desembre de 2002 és la següent:

	<b>Cost</b>	<b>Provisió per depreciaió</b>	<b>Net</b>
Gas natural	260.283	—	260.283
Materials i altres existències	39.986	(508)	39.478
	<b>300.269</b>	<b>(508)</b>	<b>299.761</b>

Les existències de gas natural inclouen bàsicament les existències de gas dipositades en els emmagatzematges subterranis de Gaviota (Biscaia), Serrablo (Osca) i en el jaciment de Poseidón (Cadis).

En compliment de les disposicions establertes a la Llei 34/1998 del sector d'hidrocarburs, el Grup disposa de les existències mínimes de seguretat per a 35 dies de demanda de gas en el seu àmbit nacional.

**Nota 10. Inversions financeres temporals**

La composició d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2002 és el següent:

	<b>Saldo el 31.12.02</b>
Cartera de valors i imposicions a curt termini	845.544
Altres crèdits	53.090
Altres	18.611
	<b>917.245</b>

L'epígraf Cartera de valors i imposicions a curt termini aplega inversions en productes financers per 50.438 milers d'euros i en valors de renda fixa a curt termini per 551.704 milers d'euros. A més s'inclouen imposicions a curt termini per 236,1 milions de dòlars dels Estats Units corresponents a excedents conjunturals dipositats en entitats financeres.

Altres crèdits aplega bàsicament els crèdits per venda d'instal·lacions de gas i calefaccions finançades a curt termini.

La taxa mitjana de rendibilitat de la cartera de valors i imposicions a curt termini ha estat del 2,93% per a l'exercici 2002.

## Nota 11. Fons propis

L'import i els moviments dels epígrafs que integren els Fons propis el 31 de desembre de 2002 han estat els següents:

	Saldo l'1.1.02	Distribució del resultat 2001	Resultat de l'exercici 2002	Diferències de conversió	Altres	Saldo el 31.12.02
Capital subscrit	447.776	—	—	—	—	447.776
Reserva revalorització	225.475	—	—	—	—	225.475
Reserva de fusió	379.915	—	—	—	—	379.915
Reserva legal	89.706	—	—	—	—	89.706
Reserva d'accions pròpies	121	—	—	—	(121)	—
Reserva de redenominació en euros	755	—	—	—	—	755
Reserva voluntària i altres reserves	1.073.152	512.852	—	—	(1)	1.586.003
Reserva en societats consolidades	1.011.131	(89.751)	—	—	20.127	941.507
Diferències de conversió	(58.490)	—	—	(349.641)	—	(408.131)
Benefici de l'exercici	570.867	(570.867)	805.865	—	—	805.865
Dividend a compte	(62.689)	62.689	(76.122)	—	—	(76.122)
	<b>3.677.719</b>	<b>(85.077)</b>	<b>729.743</b>	<b>(349.641)</b>	<b>20.005</b>	<b>3.992.749</b>

El Capital social de Gas Natural SDG, S.A. està constituït per 447.776.028 accions representades mitjançant anotacions en compte d'1 euro de valor nominal cada una, totalment desemborsades i amb els mateixos drets polítics i econòmics.

El Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., per acord de la Junta General Ordinària d'Accionistes, celebrada el dia 30 d'abril de 2002, va ser autoritzat per augmentar el capital social com a màxim en 223.888 milers d'euros dins del termini de 5 anys, mitjançant desemborsament dinerari i en una o diferents vegades sense que calgui una nova autorització. Així mateix, va ser autoritzat per acord de la mateixa Junta General Ordinària d'Accionistes, per tal que, en el termini màxim de 5 anys, pugui emetre títols de renda fixa no convertibles en accions, representatius d'un deute, bons, pagarés, obligacions simples, hipotecàries o garantides fins a un total d'1.000.000 milers d'euros.

La totalitat de les accions de Gas Natural SDG, S.A. estan admeses a cotització a les quatre Borses Oficials espanyoles i cotitzen en el mercat continu. La cotització a la fi de l'exercici 2002 es va situar en 18,07 euros. Així mateix, la societat del Grup, Gas Natural BAN, S.A. té admeses a cotització a la Borsa de Buenos Aires (Argentina) 159.514.583 accions que representen el 49% de la seva totalitat.

El 23 de desembre de 2002 el Comitè Assessor Tècnic de l'IBEX va decidir incloure Enagás, S.A. amb efecte des del 10 de gener de 2003. La cotització a la fi de l'exercici 2002 de les accions d'Enagás es va situar en 5,80 euros.

Les participacions més rellevants en el capital social de Gas Natural SDG, S.A., el 31 de desembre de 2002 són les següents:

	Participació en el capital social %
- Repsol YPF, S.A.	24,04 %
- CaixaHolding, S.A.U.	28,68 %
- Holding de infraestructuras y Servicios Urbanos, S.A. (Hisusa)	5,00 %

### Reserva de revalorització

La Reserva de revalorització ha estat acceptada per l'Administració Tributària i és indisponible. El saldo es podrà destinar a l'eliminació de resultats comptables negatius, a l'ampliació del capital social o, a partir del 31 de desembre de 2006, a reserves de lliure disposició. Aquesta reserva, en el cas de les societats filials, figura registrada dins de l'epígraf Reserves en societats consolidades.

### Reserva legal

D'acord amb el Text Refós de la Llei de Societats Anònimes cal destinar una xifra igual al 10% del benefici de l'exercici a la reserva legal fins que aquesta assoleixi com a mínim el 20% del capital social. La reserva legal es podrà fer servir per augmentar el capital en la part del seu saldo que ultrapassi el 10% del capital ja augmentat. Excepte per la finalitat mencionada anteriorment i mentre no superi el 20% del capital social, aquesta reserva només es podrà destinar a la compensació de pèrdues i sempre que no hi hagi altres reserves disponibles suficients per a aquest fi.

### Reserva en societats consolidades

La Reserva en societats consolidades el 31 de desembre de 2002 correspon a:

Enagás, S.A.	165.922
Gas Natural Castilla y León, S.A.	68.451
Gas Natural Cegas, S.A.	51.382
Gas Natural Internacional SDG, S.A.	43.489
Gas Natural Cantabria SDG, S.A.	25.001
Gas Navarra, S.A.	22.059
Desarrollo del Cable, S.A.	18.108
Gas Natural Castilla-La Mancha, S.A.	12.151
Resta de societats i ajustaments de consolidació	534.944
	<b>941.507</b>

### Diferències de conversió

Corresponen a la diferència entre els actius i passius de les societats del Grup en moneda estrangera, convertits al tipus de canvi de tancament i els seus fons propis valorats al tipus de canvi històric.

La disminució de les diferències de conversió per la conversió dels estats financers de les societats en moneda estrangera del Grup al tipus de canvi vigent el 31 de desembre de 2002 respecte al tipus de canvi al tancament de l'exercici anterior, es situa en 86.200 milers d'euros per a les societats argentines, 128.402 milers d'euros per a les societats brasileres i 82.428 milers d'euros per a les societats del Grup a Mèxic.

### Dividends

El Consell d'administració va acordar el 16 de desembre de 2002 distribuir un dividend a compte de 0,17 euros bruts per acció, per un import total de 76.122 milers d'euros pagat a partir del 10 de gener de 2003.

Gas Natural SDG, S.A. comptava a la data d'aprovació del dividend a compte, amb la liquiditat necessària per procedir al seu pagament d'acord amb els requisits dels articles 194.3 i 216 del Text Refós de la Llei de Societats Anònimes.

### Nota 12. Socis externs

El moviment d'aquest compte en l'exercici ha estat el següent:

Saldo l'1 de gener de 2002	141.601
<b>Augments per:</b>	
Aportacions de fons	835
Variacions de participacions i perímetre de consolidació	191.749
Ajustaments per inflació i altres	10.439
<b>Disminucions per:</b>	
Participació resultats de l'exercici	(7.781)
Diferències de conversió	(107.226)
Distribució resultat 2001	(16.069)
Distribució a compte resultat 2002	(12.542)
<b>Saldo el 31 de desembre de 2002</b>	<b>201.006</b>

Els augments s'han originat bàsicament per canvis en el perímetre de consolidació que han suposat l'increment o l'aparició de socis externs, en concret pel canvi de mètode de consolidació d'integració proporcional a global en el cas de les nostres societats a Colòmbia i per l'alienació d'un 13,2% del capital de Gas Natural México, S.A. DE C.V. societat de la qual el Grup tenia una participació del 100% el 31 de desembre de 2001.

Les disminucions apleguen l'impacte de les diferències de conversió negatives originades bàsicament a Gas Natural BAN, S.A. per la depreciació del pes argentí enfront del dòlar.

El saldo de Socis externs el 31 de desembre de 2002 per societats és el següent:

	Participacions en capital i reserves	Participacions en resultats	Total
Subgrup Colòmbia	68.475	8.074	76.549
Subgrup Mèxic	42.939	(4.565)	38.374
Subgrup Argentina	37.275	(31.433)	5.842
Europe Maghreb Pipeline, Ltd.	17.354	19.206	36.560
Gas Galicia SDG, S.A.	13.895	(261)	13.634
Gas Natural Castilla y León, S.A.	7.730	1.315	9.045
Resta	21.119	(117)	21.002
	<b>208.787</b>	<b>(7.781)</b>	<b>201.006</b>

### Nota 13. Ingressos a distribuir en diferents exercicis

El moviment en l'exercici ha estat el següent:

	Saldo l'1.1.02	Augments	Disminu- cions	Diferències de conversió	Àmbit i reclassifica- cions	Saldo el 31.12.02
Subvencions de capital	462.206	31.342	(15.384)	—	(426.482)	51.682
Actius rebuts sense contraprestació	82.050	—	(1.958)	(45.781)	—	34.311
Ingressos per contraprestació de noves preses i ramals	71.088	15.133	(3.861)	(678)	(9.857)	71.825
Ingressos per desplaçament de xarxa a càrrec de tercers	45.059	9.860	(3.570)	(2.785)	9.857	58.421
Altres ingressos	75.507	23.814	(3.906)	(198)	(40.654)	54.563
	<b>735.910</b>	<b>80.149</b>	<b>(28.679)</b>	<b>(49.442)</b>	<b>(467.136)</b>	<b>270.802</b>

La disminució dels Ingressos a distribuir en diferents exercicis respecte del seu saldo a l'inici de l'exercici està ocasionada en no consolidar a Enagás, S.A. per integració global i es centra en els epígrafs de Subvencions de capital i Altres ingressos, que inclouen els drets d'ús de gasoductes de transport. En Altres Ingressos s'inclou la contraprestació de l'atorgament del dret de preferència que s'esmenta a la nota 5.



#### **Nota 14. Provisions per a riscos i despeses**

El saldo de la Provisió per a pensions el 31 de desembre de 2002 i el seu moviment en l'exercici són els següents:

Saldo l'1 de gener de 2002	14.953
Dotacions	2.227
Pagaments	(9.555)
<b>Saldo el 31 de desembre de 2002</b>	<b>7.625</b>

Els pagaments realitzats en l'exercici es corresponen bàsicament a l'exteriorització, en part, dels compromisos sobre les pensions del personal actiu.

La provisió per a pensions correspon a les establertes per Gas Natural SDG, S.A., Gas Natural Cegas, S.A., Gas Natural Castilla y León, S.A., Gas Natural Andalucía, S.A., Gas Natural Cantabria SDG, S.A. i Gas Natural Murcia SDG, S.A. Aquestes societats tenen un pla de pensions de modalitat mixta, d'aportació definida per a jubilació i de prestació definida per a invalidesa i mort. Aquestes prestacions són en tots els casos addicionals de les que la Seguretat Social atorgui als empleats.

Els passius en relació amb el personal afectat estan totalment provisionats el 31 de desembre de 2002.

Les dotacions anuals per cobrir els compromisos acreditats per compte de les societats respecte als plans són comptabilitzades amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidada de cada exercici.

El saldo d'Altres provisions el 31 de desembre de 2002 correspon bàsicament a les provisions constituïdes per a responsabilitats probables relatives a contingències identificades.

El moviment d'Altres provisions durant l'exercici ha estat el següent:

Saldo l'1 de gener de 2002	192.227
Dotacions	86.506
Aplicació i cancel·lacions	(9.998)
<b>Saldo el 31 de desembre de 2002</b>	<b>268.735</b>

**Nota 15. Creditors a llarg termini****Préstecs i deute financer**

El detall de les préstecs i deutes financeres a curt i llarg termini el 31 de desembre de 2002 és el següent:

	Llarg Termini	Curt Termini	Total
<b>Emissions d'obligacions i altres valors negociables</b>			
Principal en euros	525.000	—	525.000
Principal en altres divises	31.073	1.062	32.135
Interessos acreditats	—	28.583	28.583
<b>Deutes amb entitats de crèdit</b>			
Deute en euros	409.064	191.289	600.353
Deute en dòlars dels Estats Units	856.385	153.680	1.010.065
Deute en altres divises	205.709	168.539	374.248
<b>Altres deutes financers</b>			
Deute en euros	—	96	96
Deute en dòlars dels Estats Units	—	18.257	18.257
Deute en altres divises	—	226	226
	<b>2.027.231</b>	<b>561.732</b>	<b>2.588.963</b>

Les emissions d'Obligacions i altres valors negociables corresponen bàsicament el deute emès per Gas Natural Finance B.V. en base als programes Euro Medium Term Notes, garantida per Gas Natural SDG, S.A.

En Altres deutes financers s'inclou un préstec de 18,7 milions de dòlars dels Estats Units concedit pel Grup Repsol YPF a tipus d'interès de mercat.

A la data de tancament de l'exercici el Grup tenia crèdits no disposats concedits per entitats financeres per un import de 611.590 milers d'euros.

El finançament del Grup es reparteix en un 56% aproximadament a tipus fix i un 44% a tipus variable. Els tipus variables han estat assenyalats mitjançant l'addició d'un diferencial als tipus de referència (LIBOR o EURIBOR, bàsicament). El tipus d'interès mitjà ha assolit el 5,73%.

Els períodes d'amortització són els següents:

Any 2004	292.073
Any 2005	389.275
Any 2006	205.067
Any 2007	260.796
Any 2008	355.020
Més de 5 anys	525.000
	<b>2.027.231</b>

L'aplicació de la devaluació del pes argentí ha suposat unes diferències negatives de canvi de 105.937 milers d'euros en considerar una relació de canvi d'1 dòlar/3,32 pesos argentins en el deute financer que Gas Natural BAN, S.A. té contractat en dòlars el 31 de desembre de 2002, enfront del tipus de canvi utilitzat al tancament de l'exercici anterior d'1 dòlar/1.70 pesos argentins.

#### **Altres creditors**

S'inclouen en aquest epígraf 93.463 milers d'euros en concepte d'Administracions públiques a llarg termini, 83.211 dels quals corresponen a impostos diferits a llarg termini per l'alienació del 51,9% d'Enagás, S.A.

#### **Nota 16. Situació fiscal**

El Grup Fiscal representat per Gas Natural SDG, S.A. com a societat dominant, tributa des de l'any 1993 en Règim de Declaració Consolidada d'acord amb el Règim Especial de Grups de Societats regulat per la Llei 4/1995, fet que implica la determinació de forma conjunta del resultat fiscal del Grup i les deduccions i bonificacions a la quota.

Per a l'exercici 2002, la Llei de Mesures Fiscals, Administratives i d'Ordre Social, Llei 24/2001 del 27 de desembre, disminueix el percentatge de participació necessari per tal que una societat s'incorpori a un Grup Fiscal de l'anterior 90% a un 75%. Aquest fet ha suposat la inclusió en el Grup Fiscal de tres societats, Gas Navarra, S.A., Gas Natural Rioja, S.A. i Iberlink Ibèrica, S.A.

Després de la venda d'accions d'Enagás, S.A., el percentatge de participació del Grup és d'un 40,9%, fet que ha suposat la seva exclusió del Grup Fiscal.

El 31 de desembre de 2002, el Grup Consolidat Fiscal el constitueixen a més de Gas Natural SDG, S.A. les societats: Gas Natural Castilla y León, S.A., Gas Natural Cegas, S.A., Gas Natural Castilla La Mancha, S.A., Compañía Auxiliar de Industrias Varias, S.A., Gas Natural Informática, S.A., Equipos y Servicios, S.A., Gas Natural Servicios SDG, S.A., Gas Natural Andalucía, S.A., Gas Natural Internacional SDG, S.A., Gas Natural Extremadura, S.A., Holding Gas Natural, S.A., La Propagadora del Gas, S.A., La Energía, S.A., Sagane, S.A., Gas Natural Cantabria SDG, S.A., Gas Natural Murcia SDG, S.A., Gas Natural Latinoamericana, S.A., Desarrollo del Cable, S.A., Gas Natural Electricidad, S.A., Gas Natural Comercializadora, S.A., Gas Natural Aprovechamientos, S.A., Gas Natural Trading, S.A., Gas Navarra, S.A., Gas Natural Rioja, S.A. i Iberlink Ibèrica, S.A.

La resta de societats incloses en el perímetre de consolidació tributen individualment.

L'impost sobre Societats es calcula a partir del resultat econòmic o comptable, obtingut per l'aplicació de principis de comptabilitat generalment acceptats, que no necessàriament ha de coincidir amb el resultat fiscal, entenent aquest com la base imposable de l'impost.

La conciliació de la diferència existent entre el resultat comptable de l'exercici amb la base imposable és la següent:

<b>Resultat comptable consolidat abans d'impostos</b>		<b>1.010.981</b>
<b>Diferències permanents</b>		<b>(82.941)</b>
De les societats individuals	(327.049)	
Dels ajustaments de consolidació	244.108	
<b>Diferències temporals</b>		<b>(92.600)</b>
De les societats individuals		
Provisions	50.005	
Altres conceptes	(142.605)	
<b>Base Imposable</b>		<b>835.440</b>

Les diferències permanents de les societats individuals inclouen com a partides més significatives les plusvàlues obtingudes en les alienacions del 59,1% d'Enagás, S.A. i del 13,3% de Gas Natural México S.A. DE C.V.

D'acord amb la llei 43/1995 de 27 de desembre de l'Impost sobre Societats, en el seu article 20 bis 2, la plusvàlua obtinguda per Gas Natural SDG, S.A. per la venda de la participació del 13,25% de Gas Natural México, S.A. DE C.V., està lliure de tributació.

En base a aquesta mateixa Llei, però en la seva Disposició Addicional 14a, no s'han integrat a la base imposable de l'Impost sobre Societats els beneficis obtinguts com a conseqüència de l'Oferta Pública de Venda d'Accions d'Enagás, S.A., quedant una part seva pendent d'imputar fins que no es donin de baixa en el balanç consolidat els béns i drets en els quals es reinverteixi.

Les diferències permanents de consolidació corresponen a l'amortització dotada per fons de comerç no deduïbles, a la retrocessió de provisions no deduïbles i als ajustaments de consolidació d'operacions d'alienació de participacions abans comentada.

Les deduccions a la quota aplicades en l'exercici 2002 han assolit els 116.245 milers d'euros i les retencions i ingressos a compte a 105.015 milers d'euros.

L'import i les variacions experimentades per l'Impost sobre Societats anticipat/diferit són:

	<b>Saldo</b>		<b>Saldo el</b>
	<b>l'1.1.02</b>	<b>Variació</b>	<b>31.12.02</b>
<b>Impostos anticipats</b>			
Provisió per a pensions	47.697	(5.048)	42.649
Altres provisions per a riscos i despeses	20.240	(10.523)	9.717
Crèdits fiscals	38.537	11.455	49.992
Altres conceptes	13.537	33.931	47.468
	<b>120.011</b>	<b>29.815</b>	<b>149.826</b>
<b>Impostos diferits</b>			
Llibertat d'amortització	17.467	(2.396)	15.071
Alienació d'immobilitzacions financeres	—	83.211	83.211
Diferiment reinversió immobilitzat	2.943	(87)	2.856
Altres conceptes	14.604	90	14.694
	<b>35.014</b>	<b>80.818</b>	<b>115.832</b>

Continuen en aquest exercici les actuacions inspectores al Grup Consolidat Fiscal de Gas Natural SDG, S.A. relatives a l'Impost sobre Societats per al període 1995 a 1998 i a l'Impost sobre el Valor Afegit i Retencions de Rendiments del Treball i Capital Mobiliari per al període agost de 1997 a desembre de 2000. La resta d'impostos estan oberts a inspecció tributària pel període legalment no prescrit.



**Nota 17 Ingressos i despeses**

Els compte analític de pèrdues i guanys comparatiu del Grup, corresponent als exercicis 2001 i 2002 és el següent:

	2002	2001
+ Import net de la xifra de negoci	5.267.889	5.530.640
+ Altres ingressos	75.241	117.773
<b>= Valor total de la producció</b>	<b>5.343.130</b>	<b>5.648.413</b>
- Compres netes	(3.226.646)	(3.361.224)
- Despeses externes i d'exploració	(504.748)	(527.743)
<b>= Valor afegit ajustat</b>	<b>1.611.736</b>	<b>1.759.446</b>
- Despeses de personal	(245.757)	(275.565)
<b>= Resultat brut d'exploració</b>	<b>1.365.979</b>	<b>1.483.881</b>
- Dotació amortitzacions d'immobilitzat	(424.680)	(450.715)
- Variació provisions de circulat	(34.572)	(14.537)
<b>= Resultat net d'exploració</b>	<b>906.727</b>	<b>1.018.629</b>
+ Ingressos financers	157.541	86.733
- Despeses financeres	(375.147)	(388.807)
+ Interessos i diferències canvi capitalitzats	9.775	15.312
+/- Resultats societats posades en equivalència	31.399	8.614
- Amortització del fons de comerç de consolidació	(84.344)	(3.204)
<b>= Resultat activitats ordinàries</b>	<b>645.951</b>	<b>737.277</b>
+/- Resultats procedents de l'immobilitzat	525.134	31.080
+/- Altres resultats extraordinaris	(160.104)	(10.853)
<b>= Resultat consolidat abans d'impostos</b>	<b>1.010.981</b>	<b>757.504</b>
- Impost sobre societats	(212.897)	(196.669)
- Resultat atribuït a socis externs	7.781	10.032
<b>= Resultat de l'exercici atribuït a la societat dominant</b>	<b>805.865</b>	<b>570.867</b>

**Import net de la xifra de negocis**

La seva composició és la següent:

Vendes de gas natural	3.964.651
Vendes d'energia elèctrica	165.512
Altres vendes	171.599
Servei d'accés de tercers a les xarxes d'energia	817.550
Servei de lloguer d'instal·lacions	72.573
Altres serveis	76.004
	<b>5.267.889</b>

La composició d'aquest epígraf per activitats és la següent:

	<b>2002</b>
Distribució de gas	2.134.479
Comercialització	1.336.837
Generació i <i>trading</i> d'electricitat	86.149
Comunicacions	22.138
<i>Trading</i> i transport de gas	944.333
Argentina	154.807
Resta d'Amèrica Llatina	592.656
Enagás	277.394
Altres activitats	5.071
Ajustaments de consolidació	(285.975)
	<b>5.267.889</b>

### Personal

El nombre mitjà d'empleats del Grup durant l'exercici, distribuït per categories, és el següent:

	<b>Espanya</b>	<b>Exterior</b>	<b>Total</b>
Direcció	250	130	380
Personal tècnic	1.905	1.432	3.337
Personal administratiu i comercial	748	562	1.310
Professionals d'ofici i personal auxiliar	588	466	1.054
	<b>3.491</b>	<b>2.590</b>	<b>6.081</b>

### Despeses externes i d'exploració

La composició d'aquest epígraf correspon bàsicament als costos d'estructura, les principals components dels quals són: reparacions i conservació, costos informàtics, publicitat, serveis exteriors, arrendaments i impostos.

### Participació en beneficis de societats posades en equivalència

Les partides principals que formen aquest epígraf corresponen als resultats de les participacions minoritàries del Grup en societats distribuïdores de gas natural a Espanya, Gas de Euskadi, S.A. i Gas Aragón, S.A. i a partir de l'1 de juliol de 2002 a la consolidació per posada en equivalència dels resultats del Grup Enagás.

### Resultats extraordinaris

Els resultats extraordinaris positius corresponen bàsicament a les plusvàlues generades per l'alienació d'immobilitzat, així com les seves despeses i provisions relacionades. Les operacions més destacades de l'exercici han estat les alienacions del 59,1% d'Enagás, S.A. i del 13,25% de Gas Natural México, S.A. DE C.V.

Els resultats extraordinaris negatius corresponen bàsicament a les dotacions a Provisions per a riscos i despeses, a correccions en estimacions de l'exercici anterior bàsicament motivades pel canvi en el sistema de retribució de les activitats regulades a Espanya i a altres despeses d'exercicis anteriors.

### Impost sobre societats

El tipus efectiu de gravamen al tancament de l'exercici ha estat del 21%. Aquesta millora ha estat possible per l'aplicació del règim fiscal previst a la disposició addicional 14a de la Llei 43/1995 de 27 de desembre de l'Impost sobre Societats, per a les transmissions d'actius realitzades en compliment de disposicions amb rang de Llei i de la normativa de defensa de la competència, que permet l'aplicació de la deducció del 17% de les rendes positives obtingudes per la venda de les Immobilitzacions financeres, mentre que l'import total sigui reinvertit.

### Transaccions en moneda estrangera

Les transaccions en moneda estrangera, dutes a terme en l'exercici, han estat les següents:

	Espanya	Exterior	Total
Compres	1.675.900	477.100	2.153.000
Vendes	503.900	747.500	1.251.400
Altres transaccions	(10.000)	(54.600)	(64.600)
	<b>2.169.800</b>	<b>1.170.000</b>	<b>3.339.800</b>

### Nota 18. Medi Ambient

Durant l'exercici 2002, el Grup ha continuat realitzant actuacions encaminades a la minimització de l'impacte mediambiental, entre les quals cal destacar la renovació de xarxes i preses, el manteniment de la certificació de la Gestió Mediambiental segons la Norma ISO 14001 per AENOR, l'aplicació de mètodes de perforació en càrrega per dur a terme la connexió a gasoductes de la xarxa de distribució, la gestió de residus generats, el control i la reducció de l'emissió de soroll en diverses instal·lacions.

Totes aquestes actuacions mediambientals realitzades en l'exercici 2002 han assolit unes inversions total de 30.472 milers d'euros, xifra que representa unes inversions i amortitzacions acumulades incloses en l'actiu del balanç de situació de 199.656 i 25.284 milers d'euros, respectivament.

A més s'han realitzat activitats de patrocini, formació i divulgació mediambiental.

Les possibles contingències, indemnitzacions i altres riscos, de caràcter mediambiental a les quals pogués incórrer el Grup estan adequadament cobertes amb pòlisses d'assegurança de responsabilitat civil que té subscrites.

El Grup no ha percebut cap subvenció ni ingrés com a conseqüència d'activitats relacionades amb el medi ambient.

#### **Nota 19. Remuneracions als membres del Consell d'Administració**

Durant l'exercici 2002 l'import acreditat pels membres del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A. va assolir els 2.343 milers d'euros, i aquestes quantitats comprenen tant les atribuïdes per la seva pertinença al Consell d'Administració, com les corresponents, si s'escau, a les relacions de tipus laboral o responsabilitats directes que poguessin tenir a diferents nivells executius. Així mateix, incorpora l'import acreditat per aquells membres del Consell d'Administració que han participat en els òrgans de gestió de societats del Grup.

Els préstecs concedits als membres del Consell d'Administració de la societat dominant en l'exercici 2002 han assolit els 11 milers d'euros i les obligacions concretes en matèria de pensions els 7 milers d'euros, i no hi ha cap obligació en matèria d'assegurances de vida.

#### **Nota 20. Més informació**

##### **Auditoria**

Els honoraris percebuts durant l'exercici per PricewaterhouseCoopers per serveis d'auditoria i altres serveis prestats al Grup relacionats amb l'auditoria, van assolir els 1.131 milers d'euros.

Així mateix, els honoraris percebuts durant l'exercici per altres serveis prestats al Grup per altres societats que fan servir la marca PricewaterhouseCoopers, van assolir els 4.030 milers d'euros, 3.271 milers d'euros dels quals corresponen a serveis de consultoria realitzats amb aquesta marca i que actualment són prestats per IBM Consulting Services, S. L.

##### **Incentius a Mig Termini**

En els mesos de desembre de 2000, 2001 i 2002 la Comissió de Nomenaments i Retribucions va aprovar programes d'incentius en metàl·lic a mig termini referenciats a l'evolució del valor de l'acció de Gas Natural SDG, S.A., per a un col·lectiu d'alts directius.

Aquests incentius a mig termini estan lligats a la seva permanència a la Societat durant la seva vigència, i l'efectivitat de l'incentiu del 2002 està sotmesa a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes de la Societat. Els beneficiaris podran exercitar l'esmentat dret sobre un nombre equivalent d'accions que prèviament se li hagin assignat, a un determinat preu de referència, durant determinades dates, fins a un terç cada any i acumulables en els anys següents per la part no exercitada.

Per fer front als possibles desemborsaments que es poguessin originar, s'han contractat opcions de compra sobre les accions de la Societat amb una entitat financera que es liquidaran al venciment i amb el mateix preu de referència.

El detall de les opcions assignades el 31 de desembre de 2002 és el següent:

	Tipus d'operació	Nombres de títols	Dates de venciment	Prima (milers d'euros)
Incentiu 2000	De compra	256.187	Durant 5 dies feiners següents a l'1 de març 2002, 2003 i 2004	1.629
Incentiu 2001	De compra	255.202	Durant 5 dies feiners següents a l'1 de març 2003, 2004 i 2005	2.015
Incentiu 2002	De compra	279.411	Durant 5 dies feiners següents a l'1 de març 2004, 2005 i 2006	1.914

El cost d'aquestes opcions s'ha registrat en l'epígraf Despeses de personal del compte de pèrdues i guanys consolidat de cada exercici.

#### Operacions de cobertura sobre tipus de canvi

Com a instrument de cobertura de determinades transaccions de compra-venda de gas denominades en moneda estrangera, el Grup contracta una assegurança de canvi per a la compra i venda de dòlars dels Estats Units. El 31 de desembre de 2002 el valor nominal dels contractes de compra és de 69 milions de dòlars dels Estats Units amb venciment el 2003 i el valor nominal dels contractes de venda ateny els 75 milions de dòlars dels Estats Units amb el mateix venciment.

Al tancament de cada exercici els contractes s'ajusten al tipus de canvi vigent a aquesta data i les diferències de canvi resultants es registren al compte de pèrdues i guanys.

#### Operacions de cobertura sobre tipus d'interès

El Grup té contractats el 31 de desembre de 2002 les operacions de permuta financera de tipus d'interès següents:

	Nocional contractat	Venciment
De variable a variable	120 milions d'euros	2007
De variable a fix	100 milions d'euros	2003
De fix a variable	500 milions de pesos mexicans	2003

Les despeses financeres acreditades per aquesta operació es comptabilitzen al compte de pèrdues i guanys consolidat d'acord amb les liquidacions del *swap*.

#### Permutes financeres mixtes de divises i tipus d'interès (*Cross Currency and Interest Rate Swap*)

El 31 de desembre de 2002 el Grup té contractades operacions de permuta financera mixta de divises i tipus d'interès, mitjançant les quals ha transformat deutes en diferents divises en la moneda funcional de l'entitat que contracta l'operació (real brasiler) i que atenyen 47 milions de dòlars dels Estats Units amb venciment entre els exercicis 2003 i 2005.



Els interessos d'aquestes operacions es registren com a ingressos i despeses financeres al llarg de la durada dels contractes.

### **Altres compromisos**

El 31 de desembre el Grup és titular de diversos contractes de proveïment de gas natural, en base als quals, disposa de drets de compra de gas per al període 2003-2030 per un total de 4.136.435 GWh. Tots els contractes inclouen clàusules del tipus *take or pay*. Així mateix, té contractes que inclouen compromisos fermes de venda per al període 2003-2020 per un import de 309.743 GWh.

A més, el Grup és titular de contractes de transport de gas natural, en base als quals disposa de drets de transport de gas per al període 2003-2033 per un total de 30.769 GWh, amb clàusules *ship or pay*.

Durant l'exercici 2002 el Grup ha disposat en règim e "*time charter*" del lloguer, bàsicament a llarg termini, de 10 vaixells criogènics per al transport de GNL amb unes capacitats entre 25.000 m<sup>3</sup> i 140.000 m<sup>3</sup> i que són gestionats per Gas Natural Trading SDG, S.A. L'import del lloguer a satisfer per al conjunt d'aquests vaixells ateny, aproximadament, els 109 milions d'euros per any.

Adicionalment s'ha contractat el noliejament en règim de "*time charter*" de 2 vaixells criogènics per al transport de GNNL amb una capacitat de 138.000 m<sup>3</sup>, i el seu lliurament és previst per a finals de 2003. D'acord amb aquests contractes el Grup s'ha compromès al lloguer durant un període inicial de 20 anys des del seu lliurament, amb l'opció d'ampliar-lo mitjançant dues pròrrogues de cinc anys i disposant d'una opció de compra al cap dels 20 anys.

El 31 de desembre de 2002 Gas Natural SDG, S.A. ha atorgat avals a societats del Grup per un import de 1.021.228 milers d'euros. Així mateix ha sol·licitat avals a entitats financeres per un import de 195.890 milers d'euros per litigis en curs i tràfic comercial de les societats del Grup.

El Grup creu que els passius no previstos el 31 de desembre de 2002 que es poguessin originar pels avals prestats, si hi fossin, no serien significatius.

Per acord de la Junta General Extraordinària d'Accionistes de data 5 de desembre de 2002 es va aprovar la fusió per absorció de Lauroste, S. L. per part de Gas Natural Internacional SDG, S.A., mitjançant dissolució, sense liquidació de la primera i el traspàs del seu patrimoni a favor de la societat absorbent, com a successora universal, comprenent tots els elements que integren l'actiu i passiu de Lauroste, S. L.

En dates 27 de setembre i 4 de desembre de 2002, la Comissió Executiva de Gas Natural SDG, S.A. va aprovar la dissolució de Compañía Auxiliar de Industrias Varias, S.A. i la dissolució sense liquidació de Gas Natural Latinoamericana, S.A., operacions que es realitzaran en l'exercici 2003.

### **Nota 21. Esdeveniments posteriors al tancament**

En data 17 de gener de 2003 s'ha publicat al Butlletí Oficial de l'Estat tres Ordres Ministerials per les qual s'actualitza la retribució de les activitats regulades del sector gasista per a l'any 2003 i s'estableixen uns nous peatges i cànon. Així mateix, en data 20 de gener de 2003 i mitjançant la Resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines, s'han publicat les noves tarifes. L'impacte en l'àmbit nacional del Grup Gas Natural d'aquestes mesures és:

La retribució de distribució reconeguda per a l'any 2003 ha assolit l'import de 877 milions d'euros, xifra que representa un increment del 9% respecte a la de l'any anterior. Aquest augment obeeix al creixement previst de l'activitat del Grup per a l'any 2003, a la previsió de l'IPC i IPRI realitzada pel regulador i al manteniment dels factors d'eficiència. També cal ressaltar que s'ha anunciat el manteniment dels esmentats factors de ponderació i eficiència per a l'any 2004.

La retribució a percebre pel concepte de subministrament de tarifa l'any 2003 serà molt similar a la de l'any 2002, en la mesura que, si bé es produirà un traspàs de clients al mercat liberalitzat, aquest efecte es veurà compensat per l'esforç de captació de nous clients de tarifa, acompanyat de l'actualització dels paràmetres.

Finalment, en relació amb el transport secundari, la retribució històrica s'ha actualitzat d'acord amb el 85% de l'IPH. Les noves inversions s'han reconegut als costos estàndars aprovats a l'O.M. de febrer de 2002, actualitzats pel 75% de l'IPH, i la taxa de retribució financera a aplicar ha estat superior al 6%. Tot plegat porta a un increment de la retribució per aquest concepte del 5%, i assoleix els 16 milions d'euros.

En data 24 de gener de 2003, a l'Argentina el Poder Executiu Nacional va emetre el Decret de Necessitat i Urgència núm. 120/03 que al seu temps, va ser completat amb el Decret núm. 146/03, mitjançant el qual es va ajustar, de forma transitòria i fins que conclouï el procés de Renegociació, les tarifes dels serveis públics de gas i energia elèctrica. Aquesta readequació transitòria va ser reglamentada, pel que fa a la indústria del gas natural, per la resolució ENARGAS núm. 2.787 del 30 de gener de 2003, la qual va mostrar increments del marge de distribució entre el 7,2% (per als clients residencials) i el 12,3% per a la tarifa GNC.

Amb posterioritat a això, els Defensors del Poble de la Nació, la Defensora del Poble de la Ciutat de Buenos Aires, així com les Associacions de Consumidors, van iniciar accions davant la Justícia Federal sol·licitant que es declari la inconstitucionalitat del Decret núm. 120/03 i es decretin mesures cautelars suspent els efectes de l'esmentada norma.

El 18 de febrer de 2003 la Justícia Federal Contenciós Administrativa va resoldre no fer lloc a la comanda de la Defensora del Poble de la ciutat de Buenos Aires de suspensió de l'augment disposat pel dret anteriorment esmentat, disposant com a mesura cautelar determinades obligacions d'informació a càrrec de l'Estat.

El 25 de febrer de 2003 la Justícia Federal Contenciós Administrativa va resoldre fer lloc a la comanda de les Associacions de Consumidors, i suspendre cautelarment l'aplicació de l'augment disposat pel Decret anteriorment esmentat. El Govern de la Nació Argentina ha anunciat la seva intenció de rocórrer aquesta sentència.

En el mes de gener de 2003 s'ha procedit a la venda del immoble de l'Avinguda Portal de l'Àngel (Barcelona), sobre el que s'havia concedit una opció de compra. La Societat disposa d'un contracte d'arrendament sobre aquest immoble fins al juliol de 2005, prorrogable per 30 mesos.

## Nota 22. Quadre de finançament consolidat

El quadre de finançament consolidat és el següent:

(En milers d'euros)

<b>Aplicacions</b>	<b>2002</b>	<b>2001</b>
<i>Despeses d'establiment i a distribuir</i>	6.059	23.992
<i>Adquisicions d'immobilitzat</i>	1.060.941	987.865
Immobilitzacions immaterials	39.307	34.256
Immobilitzacions materials	858.122	935.298
Immobilitzacions financeres	163.512	18.311
<i>Dividends:</i>	158.297	166.787
De la societat dominant	147.767	134.333
De les societats del Grup atribuït a socis externs	10.530	32.454
<i>Cancel·lació o traspàs a curt termini de deute a llarg termini</i>	545.791	911.257
<i>Cancel·lació o traspàs a curt termini d'ingressos diferits</i>	2.126	658
<i>Provisions per a riscos i despeses</i>	13.261	31.454
<b>Total aplicacions</b>	<b>1.786.475</b>	<b>2.122.013</b>
<b>Excés d'origens sobre aplicacions</b> (augment del capital circulant)	<b>501.371</b>	<b>—</b>

<b>Orígens</b>	<b>2002</b>	<b>2001</b>
<i>Recursos procedents de les operacions</i>	909.450	1.003.758
<i>Ingressos a distribuir en diferents exercicis</i>	80.150	48.950
<i>Deutes a llarg termini</i>	196.186	59.893
<i>Alienació d'immobilitzat:</i>	1.120.702	99.703
Immobilitzacions immaterials	164	83
Immobilitzacions materials	32.304	82.939
Immobilitzacions financeres	1.088.234	16.681
<i>Cancel·lació anticipada o traspàs a curt termini d'immobilitzacions financeres</i>	(18.960)	231.155
<i>Altres orígens</i>	318	7.389
<b>Total orígens</b>	<b>2.287.846</b>	<b>1.450.848</b>
<b>Excés d'aplicacions sobre orígens</b> (Disminució del capital circulant)	<b>—</b>	<b>671.165</b>

## Variació del capital circulant

	2002		2001	
	Augments	Disminucions	Augments	Disminucions
Existències	—	88.696	—	21.710
Deutors	457.321		75.745	—
Creditors		356.487	—	915.277
Inversions financeres temporals	555.189		190.223	—
Tresoreria	—	58.798	831	
Ajustaments per periodificació	—	7.158	—	977
<b>Total</b>	<b>1.012.510</b>	<b>511.139</b>	<b>266.799</b>	<b>937.964</b>
<b>Variació del capital circulant</b>	<b>501.371</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>671.165</b>

La conciliació del resultat comptable amb els recursos procedents de les operacions és la següent:

	2002	2001
<b>Resultat de l'exercici</b>	<b>798.084</b>	<b>560.835</b>
<b>Augment del resultat:</b>		
Dotació a les amortitzacions i aplicació de les Despeses a distribuir	438.120	454.234
Diferències negatives de canvi	94.825	113.991
Dotació a la provisió per a riscos i despeses	88.733	11.538
Societats posades en equivalència (Dividends)	16.469	9.346
Amortització del fons de comerç de consolidació	84.344	3.204
<b>Disminució del resultat:</b>		
Beneficis en alienació de l'immobilitzat	(451.523)	(31.286)
Ingressos i despeses diferides	(88.434)	(79.994)
Aplicació de provisions per a riscos i despeses	(39.794)	(32.852)
Societats posades en equivalència (Resultats)	(31.374)	(5.258)
<b>Total</b>	<b>909.450</b>	<b>1.003.758</b>

## Annex - Principals societats participades del Grup

Societat	País	Activitat	Mètode de consolidació
Sagane, S.A.	Espanya	Proveïment de gas	I.G.
Gas Natural Aprovevisionamientos SDG, S.A.	Espanya	Proveïment de gas	I.G.
Gas Natural Trading SDG, S.A.	Espanya	Proveïment de gas	I.G.
Grupo Enagás	Espanya	Transport de gas	P.E.
Europe Maghreb Pipeline Limited (EMPL)	Regne Unit	Transport de gas	I.G.
Metragaz, S.A.	Marroc	Transport de gas	I.G.
Gas Natural Cegas	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Andalucía, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Castilla-La Mancha, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Galicia SDG, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Castilla y León, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Extremadura, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural La Coruña, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Navarra, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Rioja, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Murcia SDG, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Cantabria SDG, S.A.	Espanya	Distribució de gas	I.G.
Gas Aragón, S.A. (1)	Espanya	Distribució de gas	P.E.
Companhia Distribuidora de Gás do Rio de Janeiro, S.A.	Brasil	Distribució de gas	I.P.
Ceg-Rio, S.A.	Brasil	Comercialització de gas	I.P.
Gas Natural Sao Paulo Sul, S.A.	Brasil	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas	I.G.
Gases de Barrancabermeja, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural del Oriente, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas	I.G.
Gas Natural Cundiboyacense, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas	I.G.
Comercializadora Metrogas S.A. DE C.V.	Mèxic	Distribució de gas	I.G.
Sociedad de Gas de Euskadi, S.A. (1)	Espanya	Transport i distribució de gas	P.E.
Gas Natural BAN, S.A.	Argentina	Transport i distribució de gas	I.G.
Gas Natural México, S.A. DE C.V.	Mèxic	Transport i distribució de gas	I.G.
Gas Natural Comercializadora, S.A.	Espanya	Comercialització de gas i electricitat	I.G.
CH <sub>4</sub> Energía, S.A. DE C.V.	Mèxic	Comercialització de gas i transport	I.P.
Transnatural SRL de México	Mèxic	Comercialització de gas i transport	I.P.
Gas Natural Vendita Italia S.p.A.	Itàlia	Comercialització de gas	I.G.
Gas Natural Informática, S.A.	Espanya	Informàtica	I.G.
Equipos y Servicios, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Gas Natural Servicios SDG, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Compañía Auxiliar de Industrias Varias, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Natural Servicios, S.A.	Argentina	Serveis	I.G.
Serviconfort Colombia, S.A.	Colòmbia	Serveis	I.G.
Gas Natural Servicios, S.A. DE C.V.	Mèxic	Serveis	I.G.
Sistemas de Administración y Servicios, S.A. DE C.V.	Mèxic	Serveis	I.G.
Energía y Confort Administración de Personal, S.A. DE C.V.	Mèxic	Serveis	I.G.
Administradora de Servicios de Energía, S.A. DE C.V.	Mèxic	Serveis	I.G.
Natural Energy, S.A.	Argentina	Serveis	I.G.
Servicios de Energía de México S.A. DE C.V.	Mèxic	Serveis	I.G.
Serviconfort Brasil, S.A.	Brasil	Serveis	I.G.
Iberlink Ibérica, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Portal Gas Natural, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Portal del Instalador, S.A.	Espanya	Serveis	I.G.
Desarrollo del Cable, S.A.	Espanya	Telecomunicació	I.G.
A.I.E. Ciudad Sanitaria Vall d'Hebrón	Espanya	Cogeneració	I.G.
Kromschroeder, S.A. (1)	Espanya	Comptadors	P.E.
Gas Natural Electricidad SDG, S.A.	Espanya	Gener. i comerc. Electricitat	I.G.
Gas Natural do Brasil, S.A.	Brasil	Gener. i comerc. Electricitat	I.G.
Gas Natural Finance. B.V.	Holanda	Financera	I.G.
Gas Natural International, Limited	Irlanda	Financera	I.G.
Torre Marenostrom, S.L.	Espanya	Immobil·liària	P.E.
La Energía, S.A.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
La Propagadora del Gas, S.A.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
Holding Gas Natural, S.A.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
Gas Natural Internacional SDG, S.A.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
Gas Natural Latinoamericana, S.A.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
Invergas, S.A.	Argentina	Societat de cartera	I.G.
Manra, S.A.	Argentina	Societat de cartera	I.G.
Gas Natural SDG Argentina, S.A.	Argentina	Societat de cartera	I.G.
Sabinely 2000, S.L.	Espanya	Societat de cartera	I.G.
Lauroste 98, S.L.	Espanya	Societat de cartera	I.G.



% Participació total	Patrimoni Net			
	Capital	Reserves	Resultats	Dividend a compte
100,0	94.800	5.924	59.738	—
100,0	600	2.034	3.958	—
100,0	60	2.484	39.731	—
40,9	358.101	405.677	110.071	(21.486)
72,6	94	115.973	70.094	—
72,3	3.464	1.765	1.229	—
90,4	10.534	56.839	544	—
100,0	12.414	17.002	5.133	—
95,0	6.900	12.790	1.866	—
62,0	32.647	3.823	(1.412)	—
90,0	6.326	76.057	13.150	—
100,0	60	(13)	—	—
56,4	1.800	214	(1.209)	—
90,0	3.600	24.510	5.921	—
87,5	2.700	8.569	1.582	—
99,7	4.443	132	(1.310)	—
90,4	3.160	27.656	892	—
35,0	5.890	14.480	9.384	—
28,8	48.649	3.001	6.946	—
38,3	5.385	(3.225)	6.276	—
100,0	144.810	—	(9.768)	—
59,1	12.281	128.385	12.934	—
32,2	545	4.926	(54)	—
32,2	3.348	38.037	3.510	—
45,7	715	1.612	589	—
86,8	66.139	(20.787)	(3.540)	—
20,5	47.320	123.932	21.260	—
50,4	76.689	69.616	(11.739)	—
86,8	396.438	(93.717)	(3.315)	—
100,0	600	6.992	19.352	—
43,4	473	101	153	—
43,4	4.167	(595)	(6.860)	—
100,0	100,0	—	(69)	—
100,0	19.916	4.935	(73)	—
100,0	120	1.249	(1.112)	—
100,0	600	10.239	132	—
100,0	302	1.672	33	—
79,3	777	(84)	(80)	—
95,0	126	195	(23)	—
86,8	5.177	(1.156)	(2.231)	—
87,0	10	138	87	—
86,8	5	13	10	—
86,8	6	(437)	17	—
49,9	16	—	—	—
86,8	115.759	(30.071)	23.996	—
100,0	1.646	(186)	(226)	—
100,0	234	28	1	—
60,0	12.000	(1.587)	(2.311)	—
45,0	1.286	—	(20)	—
100,0	21.060	18.108	7.414	—
81,3	1.707	321	(79)	—
42,5	657	10.216	872	—
100,0	60	245	(18)	—
100,0	270	(127)	(277)	—
100,0	20	1.002	687	—
100,0	35.663	8.701	1.180	—
45,0	62	(3)	(112)	—
100,0	10.654	(114)	(59)	—
100,0	157	810	13	—
100,0	301	163	2	—
100,0	349.500	43.489	(97.542)	—
100,0	601	(161)	(1.122)	—
72,0	17.513	26.083	(68)	—
100,0	3.650	432	(7)	—
72,0	30.164	2.207	(23)	—
100,00	604	14.421	(11.290)	—
100,00	14.532	21.822	(16.031)	—

I.G. = Integració Global; I.P. = Integració proporcional; P.E. = Posada en equivalència

( 1) El resultat correspon al novembre de 2002

# **Informe de gestió**

## Informe de gestió del Grup

### Evolució del Grup l'any 2002

El resultat net de l'exercici 2002 ha assolit els 805.865 milers d'euros amb un increment del 41% respecte a l'any anterior.

Aquest resultat net se situaria al nivell de l'obtingut en l'exercici anterior si no es tinguessin en compte les plusvàlues netes obtingudes l'any 2002 per la venda de les participacions a Enagás, S.A. i a Gas Natural México, S.A. DE C.V., ni els corresponents efectes pels canvis en la consolidació de les esmentades participacions, malgrat la significativa menor contribució als resultats del Grup de les operacions a l'Argentina.

Aquest resultat inclou el corresponent al subgrup Enagás (Enagás, S.A., Gasoducto Al-Andalus, S.A. i Gasoducto Extremadura, S.A.) per integració global fins al 30 de juny de 2002 i, a partir d'aquesta data, els resultats es consoliden per posada en equivalència pel percentatge del 40,9%, incorporant també els resultats de les filials portugueses d'Enagás, S.A., Gasoducto Campo Maior-Leiria-Braga, S.A. i Gasoducto Braga-Tuy, S.A.

El 31 de desembre de 2002 el nombre de clients era de 8.104.500 dels quals 4.195.864 es localitzaven a Espanya i la resta a l'Amèrica Llatina. Els quilòmetres de xarxa van assolir els 79.574, 31.648 dels quals a Espanya i 47.926 a l'Amèrica Llatina.

Els recursos procedents de les operacions s'han situat en 909.450 milers d'euros, un 9% inferior a l'exercici anterior, a causa de l'esmentada no consolidació per integració global d'Enagás, S.A. en el segon semestre de 2002 i a la menor contribució d'Argentina, bàsicament per l'efecte del traspàs a euros de les operacions en pesos argentins que s'han vist devaluats respecte a l'exercici anterior.

Aquests resultats ha estat possibles gràcies a la contribució de les activitats del Grup en la comercialització liberalitzada, en el *trading*, en el transport internacional i a l'impuls dels negocis a la resta de l'Amèrica Llatina. Així mateix s'ha pogut mantenir el resultat de la distribució de gas a Espanya, que inclou l'aplicació des del 19 de febrer de 2002 de la nova retribució reconeguda i superar també les pèrdues incorregudes en la comercialització d'electricitat durant el primer semestre.

Les inversions han assolit els 1.067.000 milers d'euros, que sense considerar les inversions realitzades per Enagás suposarien un increment anual del 18%. Destaca el grau d'autofinançament de les inversions que en l'exercici 2002 han estat del 85%.

Les inversions materials que atenyen els 858.122 milers d'euros es continuen centrant en l'expansió de la xarxa de distribució, amb un increment de més de 5.700 quilòmetres de xarxa respecte a l'any anterior i una captació de 566.000 nous clients. També destaca la inversió en generació d'electricitat que atenyen en l'any els 228.262 milers d'euros i inclou l'inici de la construcció de dos grups de generació elèctrica amb cicles combinats a Arrúbal (la Rioja) de 400 MW cada un.

El detall de les inversions materials per activitats és el següent:

	<b>2002</b>
Distribució de gas	407.597
Comercialització	4.762
Generació i <i>trading</i> d'electricitat	228.695
Comunicacions	9.102
<i>Trading</i> i transport de gas	12.215
Argentina	2.545
Resta d'Amèrica Llatina	108.904
Enagás	75.781
Altres activitats	8.521
	<b>858.122</b>

La inversió financera de 163.512 milers d'euros obeeix principalment a l'adquisició de participacions addicionals en les societats del Grup al Brasil i Colòmbia realitzades en el primer trimestre de 2002.

L'endeutament net del Grup el 31 de desembre de 2002 ateny els 1.626.961 milers d'euros, xifra que el situa en el 28% enfront del 49% registrat al tancament de l'exercici anterior.

### Esdeveniments posteriors

En data 17 de gener de 2003 s'han publicat al Butlletí Oficial de l'Estat tres Ordres Ministerials per les quals s'actualitza la retribució de les activitats regulades del sector gasista per a l'any 2003 i s'estableixen uns nous peatges i cànons. Així mateix, en data 20 de gener de 2003 i mitjançant Resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines, s'han publicat les noves tarifes. L'impacte en l'àmbit nacional del Grup Gas Natural d'aquestes mesures és:

La retribució de distribució reconeguda per a l'any 2003 ha assolit l'import de 877 milions d'euros, xifra que representa un increment del 9% respecte a la de l'any anterior. Aquest augment obeeix al creixement previst de l'activitat del Grup per a l'any 2003, a la previsió de l'IPC i IPRI realitzada pel regulador i al manteniment dels factors d'eficiència. També cal destacar que s'ha anunciat el manteniment dels esmentats factors de ponderació i eficiència per a l'any 2004.

La retribució a percebre pel concepte de subministrament de tarifa l'any 2003 serà molt similar a la de l'any 2002, en la mesura que, si bé es produirà un traspàs de clients al mercat liberalitzat, aquest efecte es veurà compensat per l'esforç de captació de nous clients de tarifa, acompanyat de l'actualització dels paràmetres.

Finalment, en relació amb el transport secundari, la retribució històrica s'ha actualitzat d'acord amb el 85% de l'IPH. Les noves inversions s'han reconegut als costos estàndards aprovats en l'OM de febrer de 2002, actualitzats pel 75% de l'IPH, i la taxa de retribució financera a aplicar ha estat superior al 6%. Tot plegat porta a un increment de la retribució per aquest concepte del 5%, assolint els 16 milions d'euros.

Amb data 24 de gener de 2003, a l'Argentina el Poder Executiu Nacional va emetre el Decret de Necessitat i Urgència núm. 120/03 que al mateix temps, va ser completat amb el decret núm. 146/03, mitjançant el qual es va ajustar, de forma transitòria i mentre no conclouï el Procés de Renegociació, les tarifes dels serveis públics de gas i energia elèctrica. Aquesta readequació transitòria va ser reglamentada, pel que fa a la indústria del gas natural, per la resolució ENARGAS núm. 2.787 del 30 de gener de 2003, la qual va mostrar increments del marge de distribució entre el 7,2% (per als clients residencials) i el 12,3% per a la tarifa GNC.

Amb posterioritat a això, els Defensors del Poble de la Nació, la Defensora del Poble de la Ciutat de Buenos Aires, així com les Associacions de Consumidors, van iniciar accions davant la Justícia Federal sol·licitant que es declari la inconstitucionalitat del Decret núm. 120/03 i es decretin mesures cautelars suspentent els efectes de l'esmentada norma.

El 18 de febrer de 2003 la Justícia Federal Contencions Administrativa va resoldre no fer lloc a la comanda de la Defensora del Poble de la ciutat de Buenos Aires de suspensió de l'augment disposat pel decret anteriorment esmentat, i va disposar com a mesura cautelar determinades obligacions d'informació a càrrec de l'Estat.

El 25 de febrer de 2003 la Justícia Federal Contencions Administrativa va resoldre fer lloc a la comanda de les Associacions de Consumidors, i suspendre cautelarment l'aplicació de l'augment disposat pel Decret anteriorment esmentat. El Govern de la Nació Argentina ha anunciat la seva intenció de recórrer aquesta sentència.

En el mes de gener de 2003 s'ha procedit a la venda del immoble de l'Avinguda Portal de l'Àngel (Barcelona), sobre el que s'havia concedit una opció de compra. La Societat disposa d'un contracte d'arrendament sobre aquest immoble fins al juliol de 2005, prorrogable per 30 mesos.

### **Perspectives de futur**

La liberalització del mercat del gas natural i de l'electricitat ha iniciat la seva darrera etapa amb l'accés a la lliure tria de subministrador per part de tots els clients sense límits de consum, amb nous passos en el desenvolupament de la regulació –com el que fa possible la pràctica del canvi de subministrador– i amb la consolidació del nou marc regulador que l'any 2003 funcionarà per segon any consecutiu.

Per fer front a la creixent competència derivada del nou entorn el Grup Gas Natural es recolza en els pilars bàsics següents:

- Disposar de proveïment de gas natural a Espanya a preu competitiu, amb una adequada diversitat d'origens i amb la flexibilitat necessària per permetre estar en el mercat amb els millors preus.
- De forma addicional, la privilegiada posició que el Grup té com a primer operador de GNL a l'Atlàntic junt amb els avantatges obtinguts del gasoducte del Magrib li permeten constituir-se en un important agent amb capacitat per arbitrar en els mercats del gas a Europa i Amèrica i en el de la generació d'electricitat a Espanya. Gas Natural disposa d'una flota de 750.000 m<sup>3</sup> que espera ampliar a 1.000.000 m<sup>3</sup> l'any 2007, capaç de transportar un volum de GNL d'uns 18 Bcm's.
- Pel que fa a la Distribució a Espanya en els propers cinc anys Gas Natural espera incrementar en 1,5 milions el nombre de clients, invertint més de 2.000 milions d'euros. La rendibilitat d'aquest creixement es suportarà amb el nou marc retributiu, la consecució de l'eficiència que exigeix el propi marc i en l'adequada política comercial.

- El Grup manté la seva presència internacional i continuarà buscant noves oportunitats. Aquest continua sent un objectiu estratègic, amb la visió de consolidar la posició actual a l'Amèrica Llatina. I tot plegat mantenint els criteris de prudència i rigor en la selecció d'oportunitats que fins ara el Grup ha anat utilitzant. Per a l'any 2007 s'espera haver incrementat en 1,8 milions el nombre de clients del Grup a l'Amèrica Llatina, amb una inversió d'uns 1.000 milions d'euros, complint els criteris de rendibilitat exigits per a les inversions.
- L'entrada del Grup en el mercat de l'electricitat es basa en l'actual dèficit de capacitat generadora que hi ha a Espanya, en el consens existent de cobrir aquest dèficit bàsicament amb plantes de generació elèctrica per cicles combinats de gas natural, primera matèria en la qual el Grup es troba ben situat per obtenir-la a preus competitius. Seguint aquesta estratègia, el Grup Gas Natural va posar en funcionament el març de 2002 la primera central d'aquest tipus a Espanya, San Roque (Cadis), i en el mes de juny una altra a Sant Adrià de Besòs (Barcelona) amb 400 MW de potència instal·lats a cada una. Uns altres 1.600 MW ja estan ara com ara en construcció i s'està buscant ubicació per a noves centrals, tot plegat amb l'objectiu d'aconseguir una quota del 10% del mercat elèctric espanyol.
- L'estratègia multiservei que el Grup va desenvolupant, es defineix en primer terme per la vocació de comercialitzar conjuntament gas natural i electricitat. En gas, l'objectiu és aconseguir el màxim nombre de clients de major marge compatible amb el límit legal imposat del 70% del mercat. En electricitat, el creixement es farà acompanyant la comercialització a la generació pròpia.
- De forma addicional, es continuen desenvolupant nous productes i serveis per oferir a l'elevada cartera de clients del Grup. El seu desenvolupament ja ha donat com a fruit la firma de més de 700.000 contractes de manteniment de la llar, línia de negoci que continua creixent. També s'ha iniciat l'oferta de targetes de crèdit i d'assegurances per a la llar, i hi ha en estudi altres productes i serveis.

Amb tot això, el Grup desenvoluparà una estratègia d'operador global de productes i serveis, amb una política basada en el creixement, la qualitat i la rendibilitat, de tal forma que li permeti el seu lideratge en el sector i continuar generant valor per als seus clients i els seus accionistes, en un escenari de plena liberalització del sector i convergència dels mercats energètics. Les inversions a fer en el període superen els 6.000 milions d'euros, i es financen íntegrament amb el *cash-flow* generat i exigint-se una rendibilitat superior a 400 punts bàsics al cost dels recursos.

Fruit d'aquesta estratègia i dels criteris de rendibilitat exigits i esperats per a les inversions, el Grup continuarà creixent en el seu resultat net amb una taxa mitjana anual d'un 10% (sense considerar el resultat extraordinari per la venda d'Enagás, S.A.).

Amb relació als seus recursos humans, el Grup Gas Natural manté la seva política de fomentar el desenvolupament de les persones, amb permanents plans formatius i estimulant la comunicació interna per permetre l'òptim desenvolupament de tot el potencial professional i humà de les persones que l'integren.

El Grup continua amb el seu compromís de contribuir a la millora del medi ambient. Entre altres polítiques i actuacions, prosseguirà amb el desenvolupament del Sistema de Gestió Mediambiental.



### Activitats d'Innovació Tecnològica

Durant l'exercici 2002, els esforços d'innovació tecnològica s'han centrat en tres àmbits d'actuació. La millora de les tecnologies consolidades, la promoció i aplicació de tecnologies en evolució i la participació en el desenvolupament de noves tecnologies d'interès estratègic a mig termini per a les diferents societats del Grup.

A l'àrea de Distribució s'ha continuat treballant en la recerca de materials més resistents i econòmics. En aquest sentit durant l'any 2002, s'han fet servir polietilens capaços de treballar a 10 bar i s'ha iniciat la col·laboració amb altres empreses gasistes europees per disposar, a curt termini, de canonades plàstiques d'alta resistència capaces de treballar a 16 bar.

Un altre àmbit d'actuació important durant l'any 2002, de creixent interès a causa de la liberalització del sector, han estat els treballs centrats en el desenvolupament d'equips de mesurament directe d'energia. L'increment del nombre de subjectes que intervenen en el mercat gasista ha fet que els balanços de gas hagin de ser cada cop més precisos i s'hagin de fer en un termini de temps més reduït. Per això, s'ha participat en un projecte europeu de desenvolupament d'equips que permetin la determinació directa de consums en unitats energètiques mitjançant l'ús de tècniques làser, del que ja disposa de prototipus.

Les ordenances municipals de les principals capitals espanyoles comencen a exigir que la producció d'aigua calenta sanitària en edificis de nova edificació es faci amb energia solar. Per això, dins de l'àrea d'Utilització, s'estan desenvolupant solucions híbrides del nostre producte amb energia solar-tèrmica.

Una altra línia important de treball dins d'aquesta àrea, la constitueixen els projectes d'energia elèctrica distribuïda. La necessitat de disposar de subministrament elèctric de qualitat i la saturació dels sistemes elèctrics de transport ha fet que aquests projectes comencin a ser tinguts en compte. La generació elèctrica distribuïda permet, a més de disposar d'una energia elèctrica de la màxima qualitat a un preu competitiu, aprofitar els excedents tèrmics, amb la qual cosa s'aconsegueix una eficiència global molt elevada i una important reducció d'emissions contaminants.

En aquest sentit, s'ha decidit conèixer en profunditat les diferents solucions tecnològiques i realitzar una instal·lació pilot (concretament, amb una microturbina de 100 kW) al nostre edifici situat a Montigalà de Badalona i que entrarà en funcionament a mitjans de l'any proper.

Una altra de les tasques destacades és l'inici dels treballs de construcció d'una planta de producció d'hidrogen per alimentar 4 autobusos que circularan el proper any per Madrid, moguts per aquest combustible. L'hidrogen, gràcies a les seves característiques i al seu excel·lent comportament mediambiental, és cridat a ser un important vector energètic en el futur i, actualment, la manera més fàcil i econòmica de produir-lo és a partir del gas natural.

En l'àmbit dels vehicles de gas, durant l'any 2002 s'ha iniciat l'ús del GNL com a carburant, fet que millora l'autonomia dels vehicles, fent-lo apte per a llargs recorreguts.

Finalment, assenyalar que han continuat amb intensitat les activitats d'intercanvi tecnològic amb altres empreses del nostre sector, com ara: Osaka Gas i Gaz de France i s'ha continuat la participació activa en les entitats internacionals del sector: IGU, GERG i CEN, entre altres.

**Accions pròpies**

En compliment del Projecte de fusió per absorció de Gas Lleida, S.A. i Gas Tarraconense, S.A., en aquest exercici s'ha procedit al canvi de 3.972 accions pròpies i per compte de determinats socis minoritaris a la venda de les 1.101 accions pròpies que posseïen de la Societat, i s'ha ingressat la seva liquidació a la Caixa General de Dipòsits de la Generalitat de Catalunya. En conseqüència, el 31 de desembre de 2002 Gas Natural SDG, S.A. no disposa d'accions pròpies.

# **Dades 1998-2002**

## **Grup Gas Natural**

104 Estadístiques d'exploració

105 Estadístiques financeres

108 Estadístiques borsàries

## Dades Grup Gas Natural del darrer quinquenni

### Estadístiques d'exploració

	1998	1999	2000	2001	2002
<b>Vendes de gas (GWh)</b>	<b>203.963</b>	<b>228.774</b>	<b>262.079</b>	<b>276.327</b>	<b>312.387</b>
Comercialització de tarifa a Espanya	138.663	158.565	158.325	111.216	88.693
Comercialització lliure a Espanya	—	—	12.999	65.428	84.521
<i>Trading</i>	13.609	18.496	29.335	32.933	61.496
Amèrica Llatina	51.691	51.713	61.420	66.750	77.506
Itàlia	—	—	—	—	171
<b>Transport de gas/ATR (GWh)</b>	<b>38.587</b>	<b>56.969</b>	<b>69.155</b>	<b>90.159</b>	<b>126.820</b>
Espanya <sup>(1)</sup>	—	—	—	15.422	45.298
Portugal	8.999	24.057	22.741	25.963	30.723
Amèrica Llatina	29.588	32.912	46.414	48.774	50.799
<b>Xarxa de distribució de gas (km)</b>	<b>55.238</b>	<b>62.694</b>	<b>68.338</b>	<b>73.895</b>	<b>79.574</b>
Espanya	18.263	23.831	26.259	28.829	31.648
Amèrica Llatina	36.975	38.863	42.079	45.066	47.926
<b>Increment en clients de gas, en milers</b>	<b>955</b>	<b>498</b>	<b>679</b>	<b>548</b>	<b>567</b>
Espanya	230	291	330	301	287
Amèrica Llatina	725	207	349	247	280
<b>Clients de gas, en milers (el 31/12)</b>	<b>5.813</b>	<b>6.311</b>	<b>6.990</b>	<b>7.538</b>	<b>8.105</b>
Espanya	2.987	3.278	3.609	3.910	4.196
Amèrica Llatina	2.826	3.033	3.381	3.628	3.909
<b>Contractes per client a Espanya (el 31/12)</b>	<b>1,0</b>	<b>1,0</b>	<b>1,0</b>	<b>1,1</b>	<b>1,2</b>
<b>Empleats (el 31/12) <sup>(1)</sup></b>	<b>5.335</b>	<b>5.631</b>	<b>5.916</b>	<b>6.154</b>	<b>6.040</b>

<sup>(1)</sup> Per a una adequada comparació, les magnituds corresponents a Enagás no s'hi han inclòs.

## Estadístiques financeres

## Balanç consolidat resumit (en milers d'euros)

Actiu	1998	1999	2000	2001	2002
<b>Accionistes per desemborsaments no exigits</b>	—	—	—	—	—
<b>Immobilitzat</b>	<b>5.659.012</b>	<b>6.494.805</b>	<b>7.798.805</b>	<b>7.888.464</b>	<b>6.107.401</b>
Despeses d'establiment	7.056	7.111	7.422	10.205	7.603
Immobilitzat material i immaterial brut	7.246.628	8.291.155	9.817.372	10.443.059	7.622.136
Provisions i amortitzacions	(1.859.301)	(2.162.695)	(2.574.959)	(2.906.010)	(2.225.044)
Immobilitzat material i immaterial net	5.387.327	6.128.460	7.242.413	7.537.049	5.397.092
Immobilitzat financer	264.629	359.234	548.970	341.210	702.706
<b>Fons de comerç de consolidació</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>51.531</b>	<b>56.397</b>	<b>71.927</b>
<b>Despeses a distribuir en diferents exercicis</b>	<b>12.311</b>	<b>8.169</b>	<b>15.326</b>	<b>29.499</b>	<b>15.051</b>
<b>Actiu circulant</b>	<b>960.837</b>	<b>1.328.032</b>	<b>1.869.460</b>	<b>2.085.826</b>	<b>2.615.127</b>
<b>Total General</b>	<b>6.632.160</b>	<b>7.831.006</b>	<b>9.735.122</b>	<b>10.060.186</b>	<b>8.809.506</b>
<b>Passiu</b>	<b>1998</b>	<b>1999</b>	<b>2000</b>	<b>2001</b>	<b>2002</b>
<b>Fons propis</b>	<b>2.486.771</b>	<b>2.886.536</b>	<b>3.283.303</b>	<b>3.677.719</b>	<b>3.992.749</b>
Capital social	448.531	447.776	447.776	447.776	447.776
Reserves	1.722.420	2.059.576	2.391.796	2.721.765	2.815.230
Resultat	350.805	426.200	497.464	570.867	805.865
Dividend a compte lliurat en l'exercici	(34.985)	(47.016)	(53.733)	(62.689)	(76.122)
<b>Socis externs</b>	<b>160.652</b>	<b>210.153</b>	<b>242.593</b>	<b>141.601</b>	<b>201.006</b>
<b>Diferència negativa de consolidació</b>	<b>61.640</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>—</b>
<b>Ingressos a distribuir en diferents exercicis</b>	<b>681.753</b>	<b>720.208</b>	<b>788.708</b>	<b>735.910</b>	<b>270.802</b>
<b>Provisions per a riscos i despeses</b>	<b>310.216</b>	<b>298.837</b>	<b>276.826</b>	<b>207.180</b>	<b>276.360</b>
<b>Creditors a llarg termini</b>	<b>2.110.441</b>	<b>2.747.281</b>	<b>3.282.139</b>	<b>2.522.742</b>	<b>2.142.018</b>
<b>Creditors a curt termini</b>	<b>820.687</b>	<b>967.991</b>	<b>1.861.553</b>	<b>2.775.034</b>	<b>1.926.571</b>
<b>Total General</b>	<b>6.632.160</b>	<b>7.831.006</b>	<b>9.735.122</b>	<b>10.060.186</b>	<b>8.809.506</b>

Per a una adequada comparació de la informació entre exercicis s'ha modificat la presentació en el passiu del balanç de situació adjunt pel dividend a compte aprovat en els exercicis anteriors al 2001.

**Compte de Pèrdues i Guanys consolidat resumit** (en milers d'euros)

	1998	1999	2000	2001	2002
Import net de la xifra de negocis	2.683.170	3.170.272	4.891.571	5.530.640	5.267.889
Altres ingressos	80.753	100.337	113.327	117.773	87.936
<b>Ingressos de l'explotació</b>	<b>2.763.923</b>	<b>3.270.609</b>	<b>5.004.898</b>	<b>5.648.413</b>	<b>5.355.825</b>
Compres	1.337.543	1.504.161	2.896.529	3.361.224	3.239.341
Altres despeses d'explotació	311.274	399.609	496.250	527.743	504.748
Despeses de personal	208.102	226.886	251.734	275.565	245.757
<b>Resultat brut de l'explotació</b>	<b>907.004</b>	<b>1.139.953</b>	<b>1.360.385</b>	<b>1.483.881</b>	<b>1.365.979</b>
Dotació per a amortitzacions	306.004	358.087	404.223	450.715	424.680
Variació de les provisions de tràfic	7.707	43.455	33.765	14.537	34.572
<b>Resultat net de l'explotació</b>	<b>593.293</b>	<b>738.411</b>	<b>922.397</b>	<b>1.018.629</b>	<b>906.727</b>
Ingressos financers	57.696	62.750	67.379	86.733	157.541
Despeses financeres	182.845	180.236	261.837	373.495	365.372
<b>Resultat financer</b>	<b>(125.149)</b>	<b>(117.486)</b>	<b>(194.458)</b>	<b>(286.762)</b>	<b>(207.831)</b>
<b>Participació en beneficis de societats posades en equivalència</b>	<b>5.995</b>	<b>9.768</b>	<b>12.074</b>	<b>8.614</b>	<b>31.399</b>
<b>Amortització fons de comerç</b>	<b>46.680</b>	<b>28.674</b>	<b>763</b>	<b>3.204</b>	<b>84.344</b>
<b>Reversió diferències negatives de consolidació</b>	<b>97.345</b>	<b>61.640</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>—</b>
<b>Benefici de les activitats ordinàries</b>	<b>524.804</b>	<b>663.659</b>	<b>739.250</b>	<b>737.277</b>	<b>645.951</b>
<b>Benefici extraordinari</b>	<b>(4.483)</b>	<b>(24.294)</b>	<b>2.176</b>	<b>20.227</b>	<b>365.030</b>
<b>Benefici consolidat abans d'impostos</b>	<b>520.321</b>	<b>639.365</b>	<b>741.426</b>	<b>757.504</b>	<b>1.010.981</b>
Impost sobre Societats	149.424	187.678	208.683	196.669	212.897
<b>Resultat consolidat de l'exercici</b>	<b>370.897</b>	<b>451.687</b>	<b>532.743</b>	<b>560.835</b>	<b>798.084</b>
Resultat atribuït a socis externs	20.092	25.487	35.279	(10.032)	(7.781)
<b>Benefici de l'exercici atribuït a la societat dominant</b>	<b>350.805</b>	<b>426.200</b>	<b>497.464</b>	<b>570.867</b>	<b>805.865</b>



## Quadre de finançament consolidat resumit (en milers d'euros)

Orígens	1998	1999	2000	2001	2002
Recursos procedents de les operacions	631.976	833.207	928.594	1.003.758	909.450
Aportacions de capital	—	—	—	—	—
Altres orígens per augment de patrimoni	35.370	50.395	28.602	7.389	318
Ingressos a distribuir en diferents exercicis	163.800	66.129	99.119	48.950	80.150
Deutes a llarg termini	881.300	1.030.850	818.482	59.893	196.186
Alienació d'immobilitzat	60.991	35.580	21.823	99.703	1.120.702
Cancel·lació anticipada o traspàs a curt termini d'immobilitzacions financeres	691	6.912	(1.322)	231.155	(18.960)
<b>Total orígens</b>	<b>1.774.128</b>	<b>2.023.073</b>	<b>1.895.298</b>	<b>1.450.848</b>	<b>2.287.846</b>
<b>Excés d'aplicacions sobre orígens</b> (Disminució del capital circulant)	<b>27.971</b>	<b>—</b>	<b>374.268</b>	<b>671.165</b>	<b>—</b>
Aplicacions	1998	1999	2000	2001	2002
Recursos aplicats a les operacions	—	—	—	—	—
Despeses d'establiment i formalització de deutes	12.537	4.886	10.764	23.992	6.059
Adquisicions d'immobilitzat	818.554	1.023.476	1.715.205	987.865	1.060.941
Dividends	80.560	110.508	133.004	166.787	158.297
Cancel·lació o traspàs a curt termini de deute a llarg	876.642	524.281	351.171	911.257	545.791
Cancel·lació o traspàs a curt termini d'ingressos diferits	415	12	—	658	2.126
Provisions per a riscos i despeses	13.391	109.667	59.422	31.454	13.261
<b>Total aplicacions</b>	<b>1.802.099</b>	<b>1.772.830</b>	<b>2.269.566</b>	<b>2.122.013</b>	<b>1.786.475</b>
<b>Excés d'orígens sobre aplicacions</b> (Augment del capital circulant)	<b>—</b>	<b>250.243</b>	<b>—</b>	<b>—</b>	<b>501.371</b>

## Estadístiques borsàries

	1998	1999	2000	2001	2002
Capital social (nombre d'accions el 31/12)	447.776.028	447.776.028	447.776.028	447.776.028	447.776.028
Capitalització borsària (milers d'euros)	13.859.619	10.240.638	8.686.855	8.373.412	8.091.313
<b>Estadístiques borsàries <sup>(1)</sup></b>					
Nombre d'accions negociades (milions)	179,3	146,1	182,1	180,4	476,8
Efectiu negociat (milers d'euros)	3.656.245	3.679.855	3.589.244	3.452.468	9.148.038
Última cotització (euros)	30,95	22,87	19,40	18,70	18,07
Màxim (euros)	32,35	34,05	23,40	21,40	22,87
Mínim (euros)	13,42	19,10	17,06	16,60	15,37
Ratio de rotació (%)	40,1	32,6	40,7	40,3	106,5
Freqüència de contractació (%)	100	100	100	100	100
Valor comptable per acció (euros)	5,63	6,55	7,45	8,21	8,92
Recursos generats per acció (euros)	1,41	1,86	2,07	2,24	2,03
Benefici net per acció (euros)	0,78	0,95	1,11	1,27	1,80
Dividend per acció (euros)	0,18	0,24	0,28	0,33	0,40
Rotació cotització-valor comptable	5,5	3,5	2,6	2,3	2,0
Relació cotització-recursos generats	21,9	12,3	9,4	8,3	8,9
Relació cotització-benefici	39,5	24,0	17,5	14,7	10,0
Relació dividend-benefici (%)	23,0	25,2	25,2	26,0	22,2
Relació dividend-cotització (%)	0,6	1,0	1,4	1,8	2,2

<sup>(1)</sup> Dades ajustades pel desdoblament realitzat el juliol de 1999.